

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

พรรณวิภา วงศ์พานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายและการจัดการ)

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

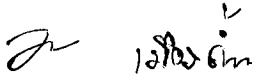
2558

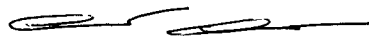
มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
พรณวิภา วงศ์พานิช
คณะนิติศาสตร์

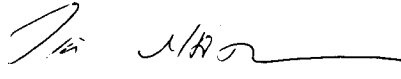

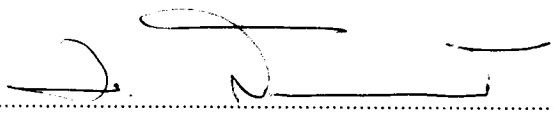
ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายและการจัดการ)

อาจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.วราภรณ์ วนาพิทักษ์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

ศาสตราจารย์..........คณบดี
(ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ)

มิถุนายน 2559

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพรรณวิภา วงศ์พานิช
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายและการจัดการ)
ปีการศึกษา	2558

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข รวมถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยดำเนินการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์

จากการศึกษากฎหมายของประเทศไทย พบว่ามีกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอยู่ด้วยกันหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535, พระราชบัญญัติการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขอีกมากกว่า 80 ฉบับ เป็นต้น หากแต่ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่มีบทบัญญัติที่ใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลทำให้ยังมิได้มีการบัญญัติความหมายที่ชัดเจนในเรื่องความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข หรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน เป็นต้น จึงพบว่าในปัจจุบันยังคงปรากฏปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายให้เห็นอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุนัขทำร้ายบุคคลให้ได้รับความเสียหายต่อร่างกาย ชีวิต หรือทรัพย์สิน, ปัญหาเกี่ยวกับการก่อความเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงสุนัข หรือปัญหาสวัสดิภาพของสุนัข เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยยังคงมีความบกพร่องอยู่บางประการ

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยเห็นควรให้มีการตรากฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทยได้

ABSTRACT

Title of Thesis	Legal Measures in Controlling Breeding Dogs with Dangerous Breeds
Author	Miss Punwipa Wongpanich
Degree	Master of Arts (Law and Management)
Year	2015

This Thesis aims to study the problems arising from breeding dogs with dangerous breeds and legal measures in controlling breeding dogs with dangerous breeds, inclusive of guidelines for revision of legal measures in controlling breeding dogs by studying legal measures in controlling breeding dogs of Thailand vs. England and New Zealand.

According to the Study of Thai laws, there are several laws providing controlling breeding dogs; for instance, Public Health Act, B.E.2535 (1992), Animal Ill Treatment and Welfare, B.E.2557 (2014), and over 80 ordinances of local administrative organizations. However, there is no any law with provisions applying to specifically control breeding dogs, resulting in the fact that there has not yet been any provision with clear meaning of the dogs with dangerous breeds, and duties and responsibilities of the dog owners and dog caretakers. As a result, at present there are still the problems from breeding dogs with dangerous breeds as widely seen, irrespective of the problems of the fact that dogs bite persons causing damage to body, life, or properties,; problems on causing trouble and annoyance to people from dog breeding; or problem on dogs' welfare. According to the aforementioned problems, it reflects that the current legal measures applying to control dogs breeding of Thailand continue having certain drawbacks.

(5)

Consequently, this Thesis recommends guidelines for revising legal measures in controlling breeding dogs with dangerous breeds. In my opinion, the particular law efficiently applying to control animal breeding ought to be enacted with coverage of entire country, which can reduce the problems arising from breeding dogs with dangerous breeds of Thailand.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ ที่ได้กรุณาสละเวลา ทุ่มเทให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ ข้อแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตลอดมา และขอขอบพระคุณกรรมการผู้สอบวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณวิภา เมืองกล้า และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วนาพิทักษ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าทำการตรวจพิจารณา วิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำที่ดีในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านแห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ได้ถ่ายทอด และสร้างความรู้ให้แก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของคณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนปริญญาโทคณะนิติศาสตร์ สาขา กฎหมายและการจัดการ รุ่นที่ 5 ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือกันมาโดยตลอด ขอขอบคุณที่มาของแรงบันดาลใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ คือ สุนัข เพื่อนที่แสนดี และชื่อเสียงเสมอมา

ท้ายสุดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา คุณพ่อถาวร และคุณแม่เนียนา วงศ์พานิช ที่รักยิ่ง ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจ ให้สติปัญญา และสิ่งที่ดีงามทั้งหลายแก่ผู้เขียน ตลอดจนเป็นแรงใจที่สำคัญยิ่งของผู้เขียนเสมอมา ขอขอบพระคุณบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ห่วงใย และให้การช่วยเหลือในทุกๆ ด้านด้วยดีเสมอมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบผลสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ

อนึ่ง ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จักเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจอยู่ไม่มากนักน้อย เพื่อการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาความรู้ต่อไป ผู้เขียนจึงขอมอบคุณค่าความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ เหล่าคณาจารย์ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอกราบเป็นกตัญญูทเวทิตาคุณ แต่ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

พรรณวิภา วงศ์พานิช

มิถุนายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญภาพ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	4
2.1 ความรู้ในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	4
2.1.1 วิวัฒนาการของการเลี้ยงสุนัข	4
2.1.2 การจัดกลุ่มสุนัข	5
2.1.2.1 สุนัขต้อนฝูงสัตว์ (Herding)	5
2.1.2.2 สุนัขล่าสัตว์ (Hound)	6
2.1.2.3 สุนัขในกีฬาล่าสัตว์ (Sporting)	7
2.1.2.4 สุนัขไม่ใช่ในกีฬา (Non-sporting)	8
2.1.2.5 สุนัขเทอร์เรียร์ (Terrier)	9
2.1.2.6 สุนัขกลุ่มทอย (Toy)	10
2.1.2.7 สุนัขใช้งาน (Working)	11

2.1.3	การจำแนกสายพันธุ์สุนัข	12
2.1.3.1	สุนัขขนาดเล็ก	12
2.1.3.2	สุนัขขนาดกลาง	13
2.1.3.3	สุนัขขนาดใหญ่	14
2.1.4	พฤติกรรมของสุนัข	15
2.1.4.1	สัญชาตญาณและความรู้สึกของสุนัข	16
2.1.4.2	พันธุกรรมของพฤติกรรมสุนัข (Genetic Analysis of Behavior)	17
2.1.4.3	การพัฒนาพฤติกรรมของสุนัข	18
2.1.4.4	พฤติกรรมทางด้านสังคมของสุนัข (Social Behavior)	19
2.1.4.5	พฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัข (Aggressive Behavior)	20
2.1.5	หลักเกณฑ์ในการเลี้ยงดูแลสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	21
2.1.5.1	การเลือกเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่เหมาะสมกับผู้เลี้ยง	21
2.1.5.2	ความรับผิดชอบของเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัข	22
2.1.5.3	ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขต่อบุคคลอื่นและสังคม	23
2.1.5.4	ทราบถึงกฎหมายการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	24
2.1.6	การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามหลักสวัสดิภาพสัตว์	24
2.1.7	ปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	27
2.1.7.1	ปัญหาสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์	27
2.1.7.2	ปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	29
2.2	แนวคิดทางกฎหมายในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	30
2.2.1	แนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคล	30
2.2.1.1	ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ	31
2.2.1.2	ขอบเขตของการใช้สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	32
2.2.1.3	ประเภทของสิทธิและเสรีภาพ	32
2.2.2	แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	33

2.2.2.1	แนวคิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีผู้เป็นเจ้าของ สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	33
2.2.2.2	แนวคิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีผู้ได้รับ ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	34
2.3	แนวคิดเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์อันตรายของรัฐ	35
2.3.1	แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	35
2.3.2	แนวคิดการกระทำทางปกครอง	37
2.4	แนวคิดความรับผิดของผู้เลี้ยงจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์	39
2.4.1	ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา	39
2.4.1.1	การกระทำที่ควรแก่การถูกควบคุมด้วยกฎหมายอาญา	39
2.4.1.2	ทฤษฎีทางกฎหมายอาญา	40
2.4.1.3	ความรับผิดทางอาญาโดยประมาทในระบบคอมมอนลอว์	42
2.4.1.4	ความรับผิดทางอาญาในระบบซีวิลลอว์	44
2.4.2	ความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	45
2.4.2.1	ทฤษฎีละเมิด	45
2.4.2.2	ความรับผิดทางแพ่ง	47
2.4.2.3	หลักเกณฑ์ความรับผิดทางแพ่ง	47
2.4.2.4	ประเภทความรับผิดทางแพ่ง	48
2.4.3	แนวคิดความรับผิดของผู้เลี้ยงสุนัขจากความเสียหายอันเกิดจากการ เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	48
2.4.4	ฐานความคิดความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์	49
2.4.5	หลักเกณฑ์ความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	50
2.4.6	บุคคลที่ต้องรับผิดจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	51
2.4.6.1	เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	51
2.4.6.2	ผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของ	52
2.4.7	เหตุยกเว้นความรับผิดจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	53

บทที่ 3	มาตรการทางกฎหมายของในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทย และต่างประเทศ	54
3.1	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทย	54
3.1.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	55
3.1.1.1	ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 433	55
3.1.1.2	ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 420	56
3.1.2	ประมวลกฎหมายอาญา	57
3.1.3	พระราชบัญญัติการทรงสาธารณสุข พุทธศักราช 2535	58
3.1.4	พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557	60
3.1.5	ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548	61
3.1.5.1	การจดทะเบียนสุนัข	61
3.1.5.2	การควบคุมการเลี้ยงสุนัข	64
3.1.5.3	การนำสุนัขออกนอกสถานที่	65
3.1.5.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่	66
3.1.6	หน่วยงานที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทย	67
3.1.7	เทศบัญญัติและข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	70
3.1.7.1	การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข	76
3.1.7.2	การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์	78
3.2	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศอังกฤษ	80
3.2.1	พระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 (Guard Dogs Act 1975)	81
3.2.1.1	การขอใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายาม	82
3.2.1.2	อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	83
3.2.2	พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 (Dangerous Dogs Act 1991)	83
3.2.2.1	การดูแลสุนัขให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม	85
3.2.2.2	อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน	86

3.2.3	พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย (ฉบับแก้ไข ค.ศ.1997) (Dangerous Dogs Amendment Act 1997)	86
3.2.3.1	ควบคุมสุนัขในสถานที่สาธารณะ	86
3.2.3.2	คำสั่งศาลเพื่อการทำลายสุนัข	87
3.2.4	บทบัญญัติข้อยกเว้นสุนัขอันตราย ค.ศ.2015 (The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015)	88
3.2.4.1	การตีความกฎหมายลำดับรอง	88
3.2.4.2	คำสั่งศาลที่ได้รับการยกเว้น	88
3.2.4.3	การตอนสุนัข	89
3.2.4.4	การฝังไมโครชิป	89
3.2.4.5	การทำประกันบุคคลที่ 3	89
3.2.4.6	หนังสือรับรองการได้รับการยกเว้น	89
3.2.4.7	ความปลอดภัยต่อสาธารณะ	90
3.2.5	บทบัญญัติการควบคุมสุนัขโดยไมโครชิป ค.ศ.2015 (The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015)	90
3.2.5.1	การตีความกฎหมายลำดับรอง	90
3.2.5.2	หน้าที่ของผู้เลี้ยงต่อการฝังไมโครชิปให้สุนัข	90
3.2.5.3	เงื่อนไขของผู้ประกอบการด้านฐานข้อมูล	91
3.2.5.4	ฐานความผิด	92
3.3	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศนิวซีแลนด์	93
3.3.1	มาตรการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข	94
3.3.1.1	ควบคุมสุนัขขณะอยู่ในสถานที่เลี้ยง	94
3.3.1.2	ควบคุมสุนัขขณะอยู่นอกสถานที่เลี้ยง	94
3.3.2	การจำทะเบียนสุนัข	95
3.3.2.1	คำขอการจดทะเบียนสุนัข	95
3.3.2.2	การฝังไมโครชิปสุนัข	96
3.3.2.3	การชำระค่าธรรมเนียม	96
3.3.3	มาตรการควบคุมสุนัขอันตราย	97
3.3.3.1	สุนัขที่เป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์ประเภทอื่น	97
3.3.3.2	สุนัขที่เป็นอันตรายก่อความเสียหายในสถานที่สาธารณะ	97

3.3.3.3	สุนัขที่เป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์ป่าคุ้มครองอย่างร้ายแรง	98
3.3.4	มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษ	98
3.3.4.1	สุนัขอันตราย (Dangerous Dogs)	98
3.3.4.2	สุนัขดุร้าย (Menacing Dogs)	100
3.3.4.3	หลักการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์	100
บทที่ 4	วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	101
4.1	ปัญหาความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้เป็นเจ้าของสุนัข	102
4.1.1	วิเคราะห์พฤติกรรมสุนัขกับพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัข	102
4.1.2	ความรับผิดชอบและโทษของเจ้าของสุนัข	107
4.2	การกำหนดความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	116
4.2.1	ความหมายสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย	117
4.2.2	หลักเกณฑ์การกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตราย	121
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	124
5.1	บทสรุป	124
5.2	ข้อเสนอแนะ	128
5.2.1	ข้อเสนอแนะทางด้านกฎหมาย	129
5.2.2	ข้อเสนอแนะอื่นๆ	132
บรรณานุกรม		134
ภาคผนวก		141
ภาคผนวก ก	ข้อมูลสายพันธุ์สุนัขที่ห้ามนำเข้าประเทศ	142
ภาคผนวก ข	Dog Attack Deaths and Maimings, U.S. & Canada September 1982 to December 31, 2014	146
ประวัติผู้เขียน		153

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	During this 10-Year Period, 326 American Suffered Death Due to Dog Bite Injury	118
4.2	Dog Attack Deaths and Mainings, U.S. & Canada September 1982 to December 31, 2014	119

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 เซตแลนด์ ชิพด็อก (Shetland Sheepdog)	6
2.2 อัฟกัน ฮาวนด์ (Afghan Hound)	7
2.3 โกลเดน รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever)	8
2.4 เซอว์ เซอว์ (Chow Chow)	9
2.5 ยอร์คเชียร์ เทอร์เรียร์ (Yorkshire)	10
2.6 ปอมเมอราเนียน (Pomeranian)	11
2.7 รอตตไวเลอร์ (Rottweiler)	12
2.8 ชิวิวา (Chihuahua)	13
2.9 อเมริกัน พิตบูลเทอร์เรีย (American Pit Bull Terrier)	14
2.10 เซาท์ แอฟริกัน มาสทิฟฟ์ (South African Mastiff)	15
4.1 10-Year U.S. Dog Bite Fatality Chart–2005 to 2014	118

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์มาอย่างช้านาน เป็นสัตว์ที่มนุษย์นิยมเลี้ยงมากที่สุด ด้วยเหตุผลหลายๆ ประการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยงแต่ละคน เช่น เลี้ยงเพื่อความเพลิดเพลิน เลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงา เลี้ยงไว้สำหรับเฝ้ายามหรือเลี้ยงไว้เพื่อใช้งาน เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่มีพฤติกรรมที่เป็นมิตร มีความเข้าใจในคำสั่งสามารถฝึกสอนได้ มีประสาทสัมผัสรับรู้กลิ่นและเสียงที่ดี และมีความซื่อสัตย์รักผู้เลี้ยงเป็นอย่างมาก ปัจจุบันสุนัขจึงได้รับการเพาะพันธุ์ และพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ๆ มากมาย เพื่อให้มีลักษณะภายนอก นิสัย และพฤติกรรม ที่ตรงตามความต้องการที่หลากหลายของผู้ที่ต้องการหาสุนัขมาเลี้ยงดูแต่หากดูจากอดีตจะพบว่าก่อนที่สุนัขจะกลายมาเป็นสุนัขบ้านให้มนุษย์ได้นำมาเลี้ยงดูนั้น สุนัขบ้านนั้นได้มีต้นกำเนิดมาจากสุนัขป่าที่มีการคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์มากกว่า 4,000 ชั่วอายุ และจากความที่เคยเป็นสุนัขป่าจึงมีพฤติกรรมและสัญชาตญาณของสัตว์ป่ายังคงหลงเหลืออยู่ในสุนัขแต่ละสายพันธุ์ไม่มากนักน้อย โดยสัญชาตญาณหนึ่งที่ดีในตัวสุนัขมานั้นก็คือ สัญชาตญาณดิบ ที่ทำให้พฤติกรรมของสุนัขมีลักษณะที่ก้าวร้าวและรุนแรง ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของผู้เลี้ยงที่หากไม่เข้าใจในลักษณะ และพฤติกรรมของสุนัขแต่ละสายพันธุ์ เลี้ยงโดยไม่ถูกวิธีตามธรรมชาติของสุนัขในสายพันธุ์นั้นๆ อาจนำมาซึ่งปัญหาสุนัขจู่โจมทำร้ายมนุษย์ได้

ด้วยการแสดงพฤติกรรมของสุนัขที่ถูกควบคุมด้วยเพียงสัญชาตญาณและธรรมชาติของสุนัขแต่ละสายพันธุ์ สุนัขไม่มีการควบคุมหรือยั้งคิดการกระทำได้ด้วยคุณธรรม จิตสำนึก การแสดงพฤติกรรมของสุนัขจึงเป็นการกระทำเพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน จึงพบปัญหาในปัจจุบันหลายครั้งหลายคราตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่าพบสุนัขเข้าทำร้ายผู้เลี้ยง สร้างความเสียหายทั้งทางร่างกาย และทรัพย์สินแก่บุคคลภายนอก จากที่กล่าวมาแล้วว่าสุนัขนอกจากจะมีสัญชาตญาณดิบแล้ว สุนัขยังถูกพัฒนาสายพันธุ์มาเพื่อให้เหมาะแก่วัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เลี้ยง ซึ่งพบว่าสุนัขที่เข้าทำร้ายมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขพันธุ์ที่มีความดุร้าย ถูกพัฒนาสายพันธุ์มาเพื่อเฝ้ายาม หรือล่าสัตว์ หากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่มีความดุร้ายไม่เข้าใจในลักษณะนิสัย พฤติกรรมและสัญชาตญาณของสุนัขที่ตนเลี้ยงดีพอ สุนัขไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ตรงตามธรรมชาติของแต่ละสายพันธุ์ สุนัขจึงอาจมีการแสดง

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยการเลี้ยงดูสุนัขที่มีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่สามารถเป็นอันตรายต่อสาธารณะโดยที่ไม่ได้รับการควบคุมอย่างเหมาะสม ย่อมทำให้เกิดปัญหาและสร้างความเสียหายให้แก่ผู้เลี้ยงสุนัข ชุมชน และบุคคลภายนอกได้

ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าประเด็นปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาและหามาตรการทางกฎหมายที่เข้ามาควบคุมและดูแลผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้เลี้ยง และบุคคลภายนอก รวมถึงมาตรการบังคับและบทลงโทษแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของสุนัข และเนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เข้ามาควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์อันตราย รวมทั้งสุนัขได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องตามหลักสวัสดิภาพสัตว์จากผู้เลี้ยงที่มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของสุนัข มีการเลี้ยงและควบคุมที่ถูกต้อง จึงควรมีการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน และสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
3. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์
4. เพื่อศึกษามาตรการและแนวทางในการแก้ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายยังเป็นที่นิยมเลี้ยงของผู้เลี้ยงสุนัขในประเทศไทย แต่เนื่องจากกฎหมายในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ที่จะสามารถควบคุมและแก้ไขปัญหาก่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายและเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศจึงควรมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อกำกับ และควบคุมผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยศึกษากฎหมายภายในประเทศไทยเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อเป็นกรณีศึกษาและหาแนวทางขอบเขตในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทย ต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษารายงานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในรูปแบบตำรา บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร หนังสือ ทั้งของไทยและต่างประเทศ ในสาขานิติศาสตร์และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงหลักการแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
2. ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย
3. ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์
4. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการควบคุม และหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

หากกล่าวถึงสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์นิยมนำมาเลี้ยงประจำบ้านที่สุดในปัจจุบันคงหนีไม่พ้นสัตว์เลี้ยงที่เรียกว่า สุนัข เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่ฉลาดสามารถที่จะฝึกฝนและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว หากได้รับการเลี้ยงดูและการฝึกสอนอย่างถูกต้อง นอกจากความฉลาดแล้วสุนัขยังได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อผู้เลี้ยงเป็นอย่างมาก สุนัขจึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด และมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมายาวนาน โดยในปัจจุบันด้วยความนิยมการเลี้ยงสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านที่มีอย่างมากมาย และด้วยเหตุผลการเลี้ยงของสุนัขที่แตกต่างกัน จึงพบว่าในปัจจุบันได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ของสุนัขเพิ่มขึ้นมากมายและหลากหลายเพื่อให้มีรูปร่างลักษณะ หรือนิสัย สัตว์คุณลักษณะที่ตอบสนองของความต้องการของผู้เลี้ยงสุนัข สุนัขจึงเป็นสัตว์ที่มีวิวัฒนาการ และความเป็นมาที่ยาวนานชนิดหนึ่งเลยทีเดียว

2.1 ความรู้ในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

2.1.1 วิวัฒนาการของการเลี้ยงสุนัข

สุนัขในทั่วโลกมีประมาณ 500 ล้านตัว โดยที่สุนัขทุกชนิด ทุกสายพันธุ์ได้มีการวิวัฒนาการสืบเชื้อสายมาจากหมาป่าสีเทา¹ โดยสุนัขป่าสีเทาได้มีวิวัฒนาการมากกว่า 300,000 ปี โดยสุนัขป่าสีเทาเป็นนักรล่าที่อยู่รวมกันเป็นฝูง² ต่อมาสายพันธุ์ของสุนัขป่าได้มีการวิวัฒนาการมามนุษย์จึงเริ่มที่จะนำสุนัขป่ามาเลี้ยง ซึ่งสันนิษฐานว่ามนุษย์กลุ่มแรกที่น่าสุนัขป่ามาเลี้ยงคือมนุษย์ในแถบซีกโลกเหนือ อาจมาจากการที่สุนัขเข้ามาใกล้ชิดกับมนุษย์เพื่อกินเศษอาหาร และเนื่องจากสุนัขมีนิสัยพฤติกรรมที่

---

¹ The Dog Encyclopedia (London: Dorling Kindersley, 2013), p. 8.

² เดวิด ออเดอตัน, สุนัข, แปลโดย คณาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิคชั่นส์, 2545), หน้า 10.

ปรับตัวให้เชื่อได้ง่าย เมื่อมนุษย์นำมาเลี้ยงจึงเกิดการขยายพันธุ์ และพัฒนาสายพันธุ์จนมาเป็นสุนัขเลี้ยงพันธุ์ต่างๆ โดยเชื่อได้ว่าสุนัขที่มนุษย์นำมาเลี้ยงตัวแรกเกิดขึ้นกว่า 12,000 ปี³

ในอดีตมนุษย์ยังไม่ได้มีการจำแนกแบ่งประเภทสุนัขออกเป็นสายพันธุ์ต่างๆ โดยมนุษย์ได้เริ่มมีการจำแนกสายพันธุ์สุนัขอย่างชัดเจนมากขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 จากความนิยมเลี้ยงสุนัขและเกิดการประกวดสุนัขที่เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการสร้างหลักเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการตัดสินการแข่งขันสุนัขที่เข้าประกวด ได้มีการรวมกลุ่มของผู้ที่สนใจเรื่องสุนัขในช่วงคริสต์ศักราช 1873 ในชื่อชมรมผู้เพาะพันธุ์สุนัข จึงนำไปสู่การเกิดมาตรฐานสายพันธุ์ การจำแนกสายพันธุ์ และการบันทึกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ขึ้น และต่อมาในหลายๆ ประเทศจึงได้มีการก่อตั้งชมรมผู้เพาะพันธุ์สุนัขขึ้น เช่น ประเทศอเมริกา ในคริสต์ศักราช 1884 และในประเทศแคนาดา ในคริสต์ศักราช 1888 เป็นต้น⁴ เมื่อมนุษย์มีความสนใจในสายพันธุ์ของสุนัขมากขึ้นความต้องการจำแนกสายพันธุ์ของสุนัขให้มีความชัดเจนจึงทำให้เกิดเกณฑ์การจัดกลุ่มสุนัข และการจำแนกสายพันธุ์ของสุนัขเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

2.1.2 การจัดกลุ่มสุนัข

การจัดกลุ่มสุนัขมีวิธีการจัดกลุ่มและจำแนกอยู่ด้วยกันหลายวิธี การจัดกลุ่มที่ได้รับความนิยมและเป็นสากลคือการจัดกลุ่มตาม อเมริกัน เคนเนล คลับ (America Kennel Club: AKC) ซึ่งสามารถจำแนกสุนัขได้เป็น 7 กลุ่ม โดยไม่ได้จำแนกโดยการคำนึงถึงถิ่นกำเนิด แต่เป็นการจำแนกสุนัขออกเป็นกลุ่มตามการใช้ประโยชน์และลักษณะของสุนัขนั่นเอง ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

2.1.2.1 สุนัขต้อนฝูงสัตว์ (Herding)

สุนัขในกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่มีความคล่องแคล่ว ฉลาด เนื่องจากสุนัขกลุ่มนี้ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยมนุษย์ในการทำหน้าที่ต้อน เคลื่อนย้ายฝูงสัตว์ เช่น ฝูงแกะ ฝูงโค สุนัขในกลุ่มนี้จะกระตุนและต้อนฝูงสัตว์ให้ไปในทิศทางที่ต้องการด้วยการใช้ภาษาทางกาย และการจ้องตา ดังนั้นสุนัขกลุ่มนี้จึงมักได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น เพื่อตอบสนองการใช้งานที่เฉพาะแตกต่างกันในท้องถิ่นๆ⁵ สุนัขในกลุ่มนี้แบ่งได้อีกเป็น 2 กลุ่มคือ สุนัขที่ถูกพัฒนามาเพื่อต้อน

³ บรูซ โฟเกิล, *คู่มือดูแลสุนัขฉบับสมบูรณ์*, แปลจาก Complete Dog Care Manual โดยคณาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิคชั่นส์, 2543), หน้า 12.

⁴ เดวิด ออเดอตัน, *เรื่องเดิม*, หน้า 6.

⁵ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 13.

ฝูงสัตว์ และอีกกลุ่มหนึ่งถูกพัฒนามาเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับฝูงสัตว์ เพื่อปกป้องและดูแลฝูงสัตว์⁶ ตัวอย่างพันธุ์สุนัขในกลุ่มนี้ เช่น เซตแลนด์ ซีพดีอก (Shetland Sheepdog), คอลลี (Collie), โอลด์ อิงลิช ซีพดีอก (Old English Sheep Dog), เยอรมันเชฟเพิร์ด (German Shepherd) เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 เซตแลนด์ ซีพดีอก (Shetland Sheepdog)⁷

2.1.2.2 สุนัขล่าสัตว์ (Hound)

สุนัขในกลุ่มล่าสัตว์ส่วนใหญ่จะมีการสืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษร่วมกัน ซึ่งจะถูกนำมาใช้ในการล่าสัตว์โดยการใช้ประสาทในการดมกลิ่นในการติดตาม นอกเหนือจากนี้ยังมีลักษณะขอความอดทนแข็งแรงในการวิ่งไล่จับสัตว์ที่ถูกล่า อย่างไรก็ตามลักษณะของสุนัขล่าสัตว์เป็นลักษณะที่หาได้ยากตั้งแต่เกิดสุนัขหลากหลายกลุ่มขึ้น⁸ โดยสุนัขล่าสัตว์นี้จะใช้ล่าสัตว์บก สัตว์ขนาดใหญ่ ตั้งแต่กระต่ายไปจนถึงกวางหรือคน เนื่องจากสุนัขสามารถใช้จมูกได้ดีมากด้วยการดมกลิ่นบนพื้นหรือใช้สายตามองหา จากระยะไกล สุนัขบางพันธุ์ในกลุ่มนี้คัดพันธุ์มาให้เป็นพวกนักขุดนักมุด จึงสามารถแทรกตัวเข้าไปในอุโมงค์หรือโพรงเพื่อจับเหยื่อ ตัวอย่างสุนัขในกลุ่มล่าสัตว์ เช่น อีฟกั้น ฮาวนด์

⁶ เกวน เบลีย์, **เลือกหมาให้เหมาะกับคุณ**, แปลโดย อาสยา ฐกิตกุล (กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2549), หน้า 17.

⁷ **Shetland Shetland Sheepdog Picture Breed**, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.canisite.com/2016/02/shetland-sheepdog-puppies/#4>

⁸ **Houngs Group**, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.akc.org/dog-breeds/groups/hound/>

(Afghan Hound), บาเซนจิ (Basenji), บาเซต ฮาวนด์ (Basset Hound), บีเกิล (Beagle), ดัชชุนด์ (Dachshund), เกรย์ฮาวนด์ (Greyhound), วิพเพต (Whippet) เป็นต้น

ภาพที่ 2.2 อัฟกัน ฮาวนด์ (Afghan Hound)⁹

2.1.2.3 สุนัขในกีฬาล่าสัตว์ (Sporting)

สุนัขในกลุ่มนี้มนุษย์ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์มาเพื่อออกล่าสัตว์เคียงคู่กันกับคน โดยประเทศทางยุโรปนั้น ถือว่าการล่าสัตว์เป็นกีฬาชนิดหนึ่ง โดยเหยื่อมักจะเป็นสัตว์ปีก เช่น ไก่ฟ้า เป็ดน้ำ ฯลฯ เมื่อคนออกไปล่าโดยใช้ปืนยิงแล้วนั้น สุนัขเหล่านี้จะเป็นผู้ไปเก็บเหยื่อมาให้ หรือบางครั้งใช้สุนัขเหล่านี้เพื่อชี้เป้า ลักษณะพิเศษของสุนัขกลุ่มนี้คือเพื่อใช้ประโยชน์ในการช่วยมนุษย์ล่าสัตว์ ในการติดตามกลิ่นสัตว์ที่ถูกล่า และสามารถนำสัตว์ที่ถูกล่ากลับมาได้ สุนัขในกลุ่มนี้จึงมีลักษณะที่ฉลาด ว่องไว ตาไว ว่ายน้ำเก่ง สอนและเรียนรู้ได้ง่าย ตัวอย่างของสุนัขในกลุ่มนี้ เช่น โกลเดน รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever), ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ (Labrador Retriever), อิงลิช ค็อกเกอร์ สเปเนียล (English Cocker Spaniel), อเมริกัน ค็อกเกอร์ สเปเนียล (American Cocker Spaniel), อิงลิช สปริงเกอร์ สเปเนียล (English Springer Spaniel), ไวมารานเนอร์ (Weimaraner), อิงลิชเซตเทอร์ (English Setter), ไอร์ริช เซตเทอร์ (Irish Setter), พอยท์เตอร์ (Pointer) เป็นต้น¹⁰

⁹ AKC Dog Breeds: Afghan Hound, Retrieved October 23, 2015 from http://www.thedogencyclopedia.com/Afghan_Hound.htm

¹⁰ จีระศักดิ์ ธีรธนบุรณ์ และคณะ, รายวิชาการจัดการเลี้ยงดูสุนัข (ขอนแก่น: ภาควิชา สรีรวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544), หน้า 15.

ภาพที่ 2.3 โกลเดน รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever)¹¹

2.1.2.4 สุนัขไม่ใช่ในกีฬา (Non-sporting)

สุนัขกลุ่มที่ไม่ใช่ในกีฬามีมากมายหลากหลายกลุ่ม โดยสายพันธุ์สุนัขในกลุ่มไม่ใช่กีฬา ได้ถูกพัฒนาในหลายประเทศ ทำให้สุนัขมีลักษณะที่หลากหลายมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะ และรูปร่างหน้าตา รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งขนาด ลักษณะเส้นขน และหน้าตา สุนัขในกลุ่มนี้จึงมีความแตกต่างกันทั้งขนาด ลักษณะนิสัย และลักษณะในภาพรวม เนื่องจากสายพันธุ์ของสุนัขได้ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน¹² สุนัขในกลุ่มนี้มักเป็นสุนัขที่มนุษย์เลี้ยงเพื่อความสวยงาม เป็นเพื่อนของมนุษย์โดยที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์นำไปใช้ในงาน ตามบรรพบุรุษเดิมอีกแล้ว โดยในปัจจุบันเป็นเพียงสัตว์เลี้ยงในบ้านเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าเกณฑ์ในการจำแนกสุนัขในกลุ่มนี้ค่อนข้างไม่มีความชัดเจน สายพันธุ์ของสุนัขในกลุ่มนี้ เช่น บอสตัน เทอร์เรียร์ (Boston Terrier), บูลดีอก (Bulldog), เซาว์ เซาว์ (Chow Chow), ไชนีส ชาร์เป้ (Chinese Shar Pei), ดัลเมเชียน (Dalmatian), อเมริกัน เอสกิโม ด็อก (American Eskimo Dog), เฟรนช์ บูลดีอก (French Bulldog), พุดเดิ้ล (Poodle), อเมริกัน เอสกิโม (American Eskimo), ชิบะ อินุ (Shiba Inu), ทิเบตัน เทอร์เรียร์ (Tibetan Terrier) เป็นต้น

¹¹ The Golden Retriever Breed Standard, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.totallygoldens.com/golden-retriever-breed-standard/>

¹² Non-sporting Group, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.akc.org/dog-breeds/groups/non-sporting/>

ภาพที่ 2.4 ชาว์ ชาว์ (Chow Chow)¹³

2.1.2.5 สุนัขเทอร์เรียร์ (Terrier)

สุนัขในกลุ่มเทอร์เรียร์พบว่ามีมาตั้งแต่สมัยโรมัน¹⁴ และสายพันธุ์เทอร์เรียร์หลายๆ สายพันธุ์มีต้นกำเนิดที่สหราชอาณาจักร โดยมีการตั้งชื่อตามแถบที่มาจากของสายพันธุ์ ในอดีตสุนัขในกลุ่มเทอร์เรียร์ถูกใช้ในฟาร์มเพื่อไล่ล่าสัตว์ขนาดเล็ก สุนัขในกลุ่มนี้จึงเป็นพวกมีลักษณะของนกก่าเหมือนกันเพียงแต่เป็นการล่าที่จำเพาะชนิดเหยื่อ เช่น การจับหนูในโรงนา กำจัดสัตว์ที่จะมาขโมยไก่ในฟาร์ม เช่น Norfolk Terrier (นอร์ฟอล์กเทอร์เรียร์), Yorkshire (ยอร์กเชียร์ เทอร์เรียร์), และ Lakeland Terrier (เลคแลนด์ เทอร์เรียร์) หรือบางสายพันธุ์ตั้งชื่อตามสัตว์ที่สุนัขล่า เช่น Fox Terrier (ฟ็อกซ์ เทอร์เรียร์) และ Rat Terrier (แรท เทอร์เรียร์)¹⁵ ซึ่งสุนัขในกลุ่มนี้มักมีขนาดเล็กจึงเป็นที่นิยมเลี้ยงไว้ในบ้าน มีลักษณะนิสัย ร่าเริง กระตือรือร้น ว่องไว อยากรู้อยากเห็น ชอบขุดคุ้ย ค้นหาสิ่งของตัวอย่างสุนัขในกลุ่มเทอร์เรียร์ เช่น บูล เทอร์เรียร์ (Bull Terrier) แจ็ก รัสเซลล์ เทอร์เรียร์ (Jack Russell Terrier), มินิเอเจอร์ ชเนาเซอร์ (Miniature Schnauzer), สกอตทิช เทอร์เรียร์ (Scottish Terrier) เป็นต้น

¹³ สุนัขสายพันธุ์ ชาว์ ชาว์ (Chow Chow), ค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.dogthailand.net/forum/forum.php?mod=viewthread&tid=743>

¹⁴ บรูซ โฟเกิล, *เรื่องเดิม*, หน้า 25.

¹⁵ The Dog Encyclopedia, *op.cit.*, p. 185.

ภาพที่ 2.5 ยอร์กเชียร์ เทอร์เรียร์ (Yorkshire Terrier)¹⁶

2.1.2.6 สุนัขกลุ่มทอย (Toy)

สุนัขในกลุ่มทอย คือ สุนัขสายพันธุ์ที่มีขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่จึงตั้งชื่อตามชื่อของของเล่น สุนัขในกลุ่มนี้จึงถูกเลี้ยงไว้เพื่อเล่น และเป็นเพื่อนของผู้เลี้ยง สุนัขในกลุ่มนี้ลักษณะจะไม่สูงและมีหลากหลายสายพันธุ์โดยสามารถที่จะจำแนกได้จากลักษณะขน หรือลักษณะของจมูก ลักษณะของสุนัขในกลุ่มนี้จะมีความว่องไว ร่าเริง คล่องแคล่ว และว่องไว สุนัขในกลุ่มนี้จัดเป็นสุนัขที่ถูกพัฒนาบางส่วนมาจากสุนัขพันธุ์ใหญ่ สุนัขในกลุ่มนี้ถูกคัดมาเพื่อเลี้ยงใกล้ชิดกับมนุษย์ สุนัขในกลุ่มทอยจึงมีความไวต่อความรู้สึก และการแสดงออกของผู้เป็นนาย ขณะตัวสุนัขในกลุ่มนี้เองก็มีลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ตัวอย่างสุนัขในกลุ่มทอยได้แก่ คาวาเลียร์ คิง ชาร์ลส์ (Cavalier King Charles), อิตาลีเลียน เกรย์ฮาวนด์ (Italian Greyhound), มินิเอเจอร์ พินเชอร์ (Miniature Pinscher), ปาปิยอง (Papillon), ปักกิ่ง (Pekingese), ปอมเมอราเนียน (Pomeranian), พูเดิล ทอย และ มินิเอเจอร์ (Toy & Miniature Poodle), ชิสุ (Shih Tzu), ยอร์กเชียร์ เทอร์เรียร์ (Yorkshire Terrier), ชิฮัววา (Chihuahua), มอลตีส์ (Maltese), ป๊ก (Pug), ซิลกี้ เทอร์เรียร์ (Silky Terrier), มอลตีส์ (Maltese) เป็นต้น¹⁷

¹⁶ Yorkshire Terrier, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.dogbreedhealth.com/yorkshire-terrier/>

¹⁷ จีระศักดิ์ ธีรธนบุรณ์ และคณะ, *เรื่องเดิม*, หน้า 18.

ภาพที่ 2.6 ปอมเมอราเนียน (Pomeranian)¹⁸

2.1.2.7 สุนัขใช้งาน (Working)

สุนัขในกลุ่มนี้จะถูกพัฒนาและฝึกฝนให้เหมาะกับการทำงานในรูปแบบที่แตกต่างกันตามความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยง เช่น เพื่อเฝ้ายาม เฝ้าฝูงสัตว์ หรือแม้แต่ใช้ในการลากเลื่อนน้ำแข็ง¹⁹ ลักษณะของสุนัขในกลุ่มนี้มักมีการพัฒนาสายพันธุ์ให้รูปร่างที่ใหญ่ เพื่อให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท รวมถึงการเลี้ยงเพื่อนำขนไปใช้ประโยชน์อีกด้วย สุนัขในกลุ่มใช้งานจึงมีลักษณะนิสัยที่กล้าหาญ และตื่นตัว ตัวอย่างสายพันธุ์สุนัขในกลุ่มนี้ได้แก่ อากิตะ (Akita), เบอร์นีส เมาน์เทน ด็อก (Bernese Mountain Dog), บ็อกเซอร์ (Boxer), โดเบอร์แมนน์ พินเชอร์ (Dobermann Pinscher), บูลมาสทิฟฟ์ (Bullmastiff), เกรตเดน (Great Dane), ชเนาเซอร์ พันธุ์ยักษ์ (Giant Schnauzer), มาสทิฟฟ์ (Mastiff), เกรต พิเรเนียน (Great Pyrenean), รอตตไวเลอร์ (Rottweiler), นิวฟาวนด์แลนด์ (Newfoundland), เซนต์ เบอร์นาร์ด (Saint Bernard), ซิเบียร์ยัน ฮัสกี (Siberian Husky), ซามอยด์ (Samoyed), ชเนาเซอร์ มาตรฐาน (Standard Schnauzer)²⁰

¹⁸ Pomeranians Advice You Can Trust, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.yourpurebredpuppy.com/dogbreeds/pomeranians.html>

¹⁹ เดวิด ออเดอตัน, *เรื่องเดิม*, หน้า 12.

²⁰ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 19.

ภาพที่ 2.7 รอตต์ไวเลอร์ (Rottweiler)²¹

นอกจากนี้ยังมีสุนัขอีกหลายสายพันธุ์ที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ใน อเมริกัน เคนเนล คลับ (America Kennel Club: AKC) ดังนั้น ในปัจจุบันการจำแนกแบ่งกลุ่มของสุนัขจึงมีเกณฑ์ในการจำแนกสุนัขตามสายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งด้วย

2.1.3 การจำแนกสายพันธุ์สุนัข

การจำแนกสุนัขอีกวิธีหนึ่งคือการจำแนกสุนัขโดยไม่คำนึงถึงลักษณะนิสัยหรือลักษณะวัตถุประสงค์ในการใช้งาน แต่เป็นการจำแนกสุนัขโดยรูปร่างลักษณะภายนอกของสุนัข โดยพิจารณาจากลักษณะภายนอกคือ 1. ขนาดของลำตัว (เล็ก กลาง ใหญ่) 2. ลักษณะรูปทรงของกะโหลกศีรษะ (สี่เหลี่ยม กลม หรือยาว) 3. ลักษณะของใบหู (ตั้ง ยาว หรือสั้น) และ 4. ลักษณะของขน (ขนลวด ขนยาว หรือขนสั้น) ดังนั้นสุนัขสายพันธุ์หนึ่งสามารถอยู่ในกลุ่มได้มากกว่าหนึ่งกลุ่ม²² หลักเกณฑ์หลักที่ใช้ในการจำแนกสายพันธุ์สุนัขคือขนาดของลำตัว ดังนี้

2.1.3.1 สุนัขขนาดเล็ก

หลักในการพิจารณาจำแนกสุนัขสายพันธุ์เล็กจากขนาดลำตัวคือความสูงของสุนัขต้องน้อยกว่า 41 เซนติเมตร และพิจารณาถึงลักษณะกะโหลก ใบหู และขนของสุนัข ก็จะทราบกลุ่มและพันธุ์ของสุนัข สุนัขในกลุ่มทอยจึงถูกรวมอยู่ในกลุ่มสุนัขขนาดเล็กด้วย สุนัขในกลุ่มเหล่านี้มีลักษณะภายนอกที่แตกต่างกันมาก แต่จะพบว่าสุนัขที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเนื่องจากมีบรรพบุรุษร่วมกัน

²¹ การเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler), ค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2558 จาก <http://mackiedog.com/rottweiler/>

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 28

เช่น สุนัขในสายพันธุ์เทอร์เรียร์²³ เนื่องจากขนาดตัวของสุนัขกลุ่มนี้ที่มีขนาดเล็กและนิสัยที่ไม่ดุร้ายจึงทำให้ผู้เลี้ยงสามารถนำสุนัขไปในที่สาธารณะได้ ซึ่งในบางประเทศพบว่ามักกฎหมายห้ามนำสุนัขขนาดใหญ่ไปในที่สาธารณะ นอกจากนั้นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูก็น้อยกว่าสุนัขขนาดใหญ่และสุนัขขนาดกลาง ไม่จำเป็นต้องออกกำลังกาย²⁴ สุนัขในกลุ่มขนาดเล็ก ได้แก่ พุดเดิ้ล (Poodle), บีเกิล (Beagle), บอสตัน เทอร์เรียร์ (Boston Terrier), ชิฮัววา (Chihuahua), ป๊ก (Pug) เป็นต้น

ภาพที่ 2.8 ชิฮัววา (Chihuahua)²⁵

2.1.3.2 สุนัขขนาดกลาง

หลักเกณฑ์หลักในการพิจารณากลุ่มสุนัขขนาดกลางใช้หลักตามขนาดลำตัวเป็นอันดับแรก เช่นกัน คือสุนัขที่มีความสูงอยู่ระหว่าง 41-61 เซนติเมตร หลังจากนั้นก็พิจารณาลักษณะศีรษะ ใบหู และลำตัว ก็จะสามารถทราบถึงกลุ่มสุนัข สุนัขใช้งานและสุนัขในกีฬาแล้วสัตว์ก็ถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่นกัน บางพันธุ์ของสุนัขกลุ่มนี้ถูกเลี้ยงเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น สุนัขในกลุ่มนี้ได้รับความนิยมและรู้จักแพร่หลายจากการประกวดสุนัขนั่นเอง²⁶ ตัวอย่างสุนัขในกลุ่มนี้ เช่น อเมริกัน พิตบูล เทอร์เรีย

²³ กชกร ม่วงกล้า, **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยง ศึกษากรณีเฉพาะสุนัข** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2553), หน้า 9.

²⁴ ประพจน์ เกตวรากาศ และครองแผน ไชยชนะสาร, **สุนัขวางใจใกล้ชิด** (กรุงเทพฯ: เดลฟี, ม.ป.ป.), หน้า 31.

²⁵ **Chihuahua**, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.dodogs.website.website/chihuahua/>

²⁶ เดวิด ออเดอตัน, *เรื่องเดิม*, หน้า 33.

(American Pit Bull Terrier), ลาบราดอร์ (Labrador), โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ (Golden Retriever), เยอรมันเชพเพิร์ด (German Shepherd), บ็อกเซอร์ (Boxer), เชาว์ เชาว์ (Chow Chow), คอลลี (Collie), อัฟกัน ฮาวนด์ (Afghan Hound), อียิปต์ ฟาโรห์ ฮาวด์ (Egyptian Pharaoh Hound), อเมริกัน ค็อกเกอร์ สเปเนียล (AMERICAN COCKER SPANIEL) เป็นต้น

ภาพที่ 2.9 อเมริกัน พิตบูลเทอร์เรีย (American Pit Bull Terrier)²⁷

2.1.3.3 สุนัขขนาดใหญ่

สุนัขที่จัดอยู่ในกลุ่มสุนัขขนาดใหญ่คือ สุนัขทุกสายพันธุ์ที่มีความสูงมากกว่า 61 เซนติเมตร และพิจารณาลักษณะศีรษะ ใบหู และเส้นขนเป็นลำดับต่อไป สุนัขสายพันธุ์ที่อยู่ในกลุ่มสุนัขขนาดใหญ่มีไม่กี่ยสายพันธุ์ และส่วนใหญ่จะเป็นสายพันธุ์ที่เก่าแก่²⁸ สุนัขในกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่องอาจ มีความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก สุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ต้องการการควบคุมจากเจ้าของจึงเหมาะกับผู้เลี้ยงที่มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง เป็นสุนัขที่มีพลังกายมาก สถานที่เลี้ยงจึงควรมีพื้นที่ที่กว้างพอให้สุนัขได้วิ่งเล่น²⁹ ตัวอย่างสุนัขในกลุ่มนี้ เช่น เกรทเดน (Great Dane), เซาท์ แอฟริกัน มาสทิฟฟ์ (South African Mastiff), ไอร์แลนด์ วูล์ฟฮาวนด์ (Irish Wolfhound), มาสทิฟฟ์ (Mastiff), ทิเบตัน มาสทิฟฟ์ (Tibetan Mastiff), นโปเลียน มาสทิฟฟ์ (Neapolitan Mastiff), ลีออนเบอร์เกอร์ (Leonberger), เซ็นทรัล เอเชียียน ออฟชาร์คาค่า (Central Asian Ovcharka) เป็นต้น

²⁷ American Pit Bull Terrier, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.allbigdogbreeds.com/american-pit-bull-terrier/>

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

²⁹ ประพจน์ เภตราภาค และครองแผน ไชยชนะสาร, เรื่องเดิม, หน้า 31.

ภาพที่ 2.10 เซาท์ แอฟริกัน มาสทิฟฟ์ (South African Mastiff)³⁰

จากการจัดกลุ่มและการแบ่งประเภทสายพันธุ์ของสุนัขทำให้เห็นว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่มีความหลากหลายในสายพันธุ์ที่มากมาย ลักษณะรูปร่างภายนอกที่แตกต่างกัน และลักษณะนิสัยสัญชาตญาณที่แตกต่างกันอยู่มาก ด้วยการที่มีความแตกต่างทางชีวภาพที่หลากหลายสุนัขย่อมมีพฤติกรรม และสัญชาตญาณเฉพาะตัวที่แตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่นๆ

2.1.4 พฤติกรรมของสุนัข

เชื่อได้ว่าผู้ที่ตัดสินใจจะเลี้ยงสุนัขและนำสุนัขเข้ามาเป็นสมาชิกคนใหม่ในครอบครัว ส่วนใหญ่มักจะมีคาดหวังว่าสุนัขจะมาสร้างความสุข ความสนุกสนาน และเชื่อฟังคำสั่ง ต่อผู้เลี้ยง นอกเหนือจากลักษณะภายนอกของสุนัข ที่มีความน่ารักน่าชัง ซึ่งมีให้ผู้เลี้ยงสามารถเลือกได้มากมาย หลากหลายสายพันธุ์ แต่ผู้ที่ตัดสินใจจะเลี้ยงสุนัขต้องคำนึงและอย่าลืมนำสุนัขเป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นสัตว์ที่มีสติปัญญาในระดับหนึ่งเลยทีเดียว ดังนั้นสุนัขย่อมมีความคิดและชีวิตจิตใจเช่นเดียวกัน ดังนั้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จึงสามารถพบเห็นจากสุนัขได้หากสุนัขไม่ได้รับการเลี้ยงดู และได้รับการฝึกสอนจากเจ้าของอย่างถูกต้อง โดยปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขจึงอาจสร้างความลำบาก และผิดหวังให้กับผู้เป็นเจ้าของ ภาพของสุนัขจึงแตกต่างไปจากภาพที่ผู้เลี้ยงสุนัขคาดหวังไว้ โดยหากจะพิจารณาถึงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของสุนัขนั้น ควรทราบประวัติความเป็นมาของสุนัขว่าสุนัขทุกสายพันธุ์ได้สืบเชื้อสายมาจากสุนัขป่า จึงทำให้สัญชาตญาณดิบของนักล่าที่แฝงอยู่ในสุนัขทุก

³⁰ South African Boerboel Information, Retrieved October 23, 2015 from <http://www.nextdaypets.com/South-African-Boerboel.htm>

ตัว ผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขก่อนจะซื้อหรือรับสุนัขมาเลี้ยงจึงควรศึกษาถึงสายพันธุ์ พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของสุนัขรวมถึงวิธีการฝึกสอนสุนัขให้ดีเสียก่อนที่จะตัดสินใจนำสุนัขมาเลี้ยง การเลี้ยงสุนัขจึงจะเป็นการสร้างความสุขให้กับครอบครัวมากกว่าเพิ่มภาระและความลำบากให้กับผู้เลี้ยงจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของสุนัข

2.1.4.1 สัญชาตญาณและความรู้สึกของสุนัข

ก่อนจะเรียนรู้พฤติกรรมของสุนัขเราต้องทำความเข้าใจก่อนว่าสุนัขก็เป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ มีลักษณะนิสัยเฉพาะของแต่ละตัว ก่อนที่สุนัขจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมานั้นย่อมเกิดหลังจากได้รับสิ่งกระตุ้น หรือสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบต่อสุนัข ซึ่งส่งผลให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ ลักษณะนิสัย และสิ่งที่ได้รับการฝึกฝน เราจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงสัญชาตญาณและประสาทสัมผัสของสุนัขก่อนเพื่อที่จะได้ทราบสิ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมของสุนัขรูปแบบต่างๆ ได้

1) สายตา

สุนัขไม่สามารถมองเห็นช่วงของสีที่มนุษย์สามารถมองเห็นได้ทั้งหมด สุนัขสามารถมองเห็นสีแค่บางสีเท่านั้น การมองเห็นช่วงสีที่จำกัดเนื่องจากสุนัขมีประเภทเซลล์ที่ตอบสนองต่อสีเพียง 2 ประเภทเซลล์สีบนจอประสาทตา แตกต่างจากมนุษย์ที่รับเซลล์สีบนจอประสาทตาได้ 3 สี สุนัขจึงมองเห็นเฉพาะ เฉดสีเทา, สีฟ้า, และสีเหลือง โดยเห็น สีแดง, สีส้ม, สีเขียว หรือในลักษณะเดียวกันกับคนที่มีความตาบอดสี แดง สีเขียว แต่ถึงอย่างไรสุนัขก็มีวิสัยทัศน์ในการมองทางไกลที่ดีเยี่ยม³¹ ตาของสุนัขจะอยู่ในตำแหน่งที่ค่อนข้างห่างของศีรษะจึงทำให้สุนัขสามารถมองเห็นได้ในมุมกว้าง จึงทำให้การตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวได้รวดเร็ว และยังสามารถมองเห็นในที่มืดได้ดี เนื่องจากเซลล์บนจอประสาทตาสามารถรับแสงที่มีความเข้มต่ำได้เป็นอย่างดี³²

2) การได้ยิน

ในตอนที่สุนัขเป็นลูกสุนัขจะไม่ได้ยินเสียงใดๆ เมื่อสุนัขโตขึ้นการได้ยินจะพัฒนาขึ้นให้ได้ยินขึ้นอย่างรวดเร็ว สุนัขสามารถได้ยินระดับเสียงต่ำ และสูงได้ดี จึงทำให้สามารถหาทิศทางที่มาของเสียงได้ดี สุนัขสายพันธุ์ที่มีลักษณะหูตั้งตรงมีลักษณะคล้ายรูปกรวยจะรับการได้ยินเสียงที่ดีกว่าสุนัขที่มีลักษณะหูตก หรือลักษณะหูที่ใหญ่แต่เป็น หูของสุนัขยังสามารถใช้ในการสื่อสารได้ด้วยการเคลื่อนไหวได้ด้วย เช่น ลักษณะตั้งหูไปข้างหลังเล็กน้อยแสดงถึงความเป็นมิตร ลักษณะใบหูตก รึหู แสดงว่าสุนัขอยู่ในภาวะที่กลัว หรือยอมแพ้ บางครั้งอยู่ในอาการก้าวร้าว³³

³¹ The Dog Encyclopedia, *op.cit.*, p. 12.

³² เดวิด ออเดอตัน, *เรื่องเดิม*, หน้า 18.

³³ The Dog Encyclopedia, *op.cit.*, p. 13.

3) การรับกลิ่น

สุนัขจะได้รับข้อมูลส่วนใหญ่ผ่านทางจมูกจากกลิ่นที่มนุษย์ไม่สามารถรับกลิ่นได้ เช่น ความพร้อมของสุนัขเพศเมีย, อายุ, เพศ และสัตว์ที่เป็นเหยื่อ บางทีรวมถึงอารมณ์ของเจ้าของอีกด้วย พื้นที่ในสมองของสุนัขที่ทำหน้าที่ในการแปลกลิ่นมีขนาดใหญ่กว่าของมนุษย์ถึง 40 เท่า แม้ความสามารถของการรับกลิ่นของสุนัขจะขึ้นอยู่กับขนาดและรูปร่างของสุนัข แต่โดยเฉลี่ยแล้วในสุนัขจะมีเซลล์รับกลิ่นถึง 200 ล้านเซลล์เมื่อเทียบกับมนุษย์ที่มีเพียง 5 ล้านเซลล์³⁴

4) การรับรส

ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประสาทสัมผัสทางการรับกลิ่นและรสชาติ มีการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด แม้จมูกของสุนัขจะบอกได้ว่ากำลังกินอะไร แต่ประสาทสัมผัสด้านการรับรสชาติของสุนัขไม่ได้ถูกพัฒนามาได้ดีมากนัก ในมนุษย์มีตุ่มรับรสโดยประมาณ 10,000 สำหรับการรับรสชาติ ขม, เปรี้ยว, เค็ม และหวาน แต่ในสุนัขมีตุ่มรับรสมีประมาณ 2,000 สุนัขมีความสามารถในการรับรสเค็มได้น้อย อาจเป็นเพราะบรรพบุรุษของสุนัขซึ่งเป็นสุนัขป่ากินเนื้อเป็นหลัก ซึ่งมีส่วนประกอบที่เป็นเกลือสูงรวมทั้งสุนัขไม่ได้มีอาหารแตกต่างหลากหลายให้เลือกมากนัก และอาจเป็นไปได้ว่าเพื่อความสมดุลสำหรับการทานอาหารที่มีเกลือสูง สุนัขได้มีประสาทรับรสอยู่ที่ปลายลิ้น ทำให้รับน้ำได้ในปริมาณมาก³⁵

5) สัญชาตญาณประกาศอาณาเขต

สุนัขจะใช้การปัสสาวะรดในสถานที่ต่างๆ หรือในอาณาเขตตัวเองเพื่อให้สุนัขตัวอื่นรู้ว่าที่นี่เป็นอาณาเขต เนื่องจากปัสสาวะของสุนัขแต่ละตัวจะมีกลิ่นเฉพาะที่เรียกว่า ฟีโรโมน (Pheromone) โดยส่วนใหญ่จะพบในสุนัขเพศผู้ เมื่อสุนัขเพศผู้โตขึ้นก็จะยกขาข้างหนึ่งเพื่อปัสสาวะให้ตรงตำแหน่งที่ต้องการแทนการนั่งยองๆ ปัสสาวะ โดยจะพบสุนัขเพศผู้ใช้ปัสสาวะแสดงอาณาเขตมากกว่าสุนัขเพศเมียถึง 3 เท่า บางครั้งพบพฤติกรรมการใช้เท้าเหยียดเกยพื้น เพื่อใช้ต่อมเหงื่อที่อยู่ให้อุ้งเท้าสุนัขแสดงกลิ่นเพื่อประกาศอาณาเขตของตน³⁶

2.1.4.2 พันธุกรรมของพฤติกรรมสุนัข (Genetic Analysis of Behavior)

พฤติกรรมของสุนัขเป็นสิ่งที่มีการวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงมาอย่างยาวนาน โดยพฤติกรรมของสุนัขสายพันธุ์ในปัจจุบันได้พัฒนามาจากบรรพบุรุษของสุนัข สุนัขทุกสายพันธุ์จึงมีพฤติกรรมที่เหมือนกัน Gregor Mendel ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่คิดค้นทฤษฎีการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยนำมาอธิบายลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากพ่อแม่มาสู่รุ่นลูกหลาน โดยมีสิ่งที่ควบคุม

³⁴ *Ibid.*, p. 13.

³⁵ *Ibid.*, p. 13.

³⁶ เดวิด ออเดอตัน, *เรื่องเดิม*, หน้า 19.

ลักษณะทางพันธุกรรมของสุนัขซึ่งเรียกว่า สารพันธุกรรม (Genetic Material) หรือ ดีเอ็นเอ (DNA) (Deoxyribonucleic Acid) ซึ่งเป็นสารพันธุกรรมที่มีรูปร่างลักษณะเป็นเกลียวคู่ของนิวคลีโอไทด์ (Nucleotide) ซึ่งจะบรรจุอยู่ในนิวเคลียสซึ่งเราเรียกว่า โครโมโซม (Chromosome) ซึ่งมียีน (Gene) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครโมโซม โดยยีนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของสุนัข เนื่องจากยีนเป็นส่วนที่เก็บข้อมูลทางพันธุกรรม ซึ่งจะถูกแปลรหัสและสังเคราะห์ออกมาเป็นโปรตีน โปรตีนที่ถูกสร้างออกมาเหล่านี้อาจเป็นโครงสร้างของเอนไซม์ (Enzyme) บางชนิดเป็นฮอร์โมน (Hormone) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวสร้างและให้สุนัขแสดงพฤติกรรมต่างๆ นั่นเอง โดยสุนัขจะมีตัวรับความรู้สึก (Sensory Receptors) สำหรับรับสิ่งเร้า (Stimuli) และจะส่งไปยังระบบประสาท โดยระบบประสาทจะทำหน้าที่แปลข้อมูลและตอบสนองด้วยการหดเกร็งของกล้ามเนื้อ หรือการหลั่งสารเคมีสื่อประสาท หรือฮอร์โมน และทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมออกมา³⁷

เนื่องจากลักษณะของพันธุกรรมมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของสุนัข สุนัขหลายๆ พันธุ์จึงเกิดจากการคัดเลือกพันธุกรรมโดยมนุษย์ซึ่งเป็นผู้คัดเลือกว่าจะนำสุนัขที่มีพฤติกรรมที่ต้องการมาผสมกับสุนัขอีกตัวหนึ่ง เพื่อสร้างสุนัขสายพันธุ์ใหม่ที่มีลักษณะและพฤติกรรมตรงกับความต้องการ สุนัขสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่มนุษย์เพาะพันธุ์จึงมีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งทางรูปร่างและพฤติกรรม เช่น ลักษณะก้าวร้าวมักจะถูกคัดเลือกไว้ในสุนัขในกลุ่มล่าเหยื่อ ความแตกต่างทางพฤติกรรมของสุนัขแต่ละสายพันธุ์จึงเกิดขึ้นโดยมนุษย์จากความพยายามคัดเลือกสายพันธุ์ของสุนัขให้ได้ลักษณะและพฤติกรรมที่ต้องการเพื่อจุดประสงค์ของการใช้งานและการเลี้ยง

2.1.4.3 การพัฒนาพฤติกรรมของสุนัข³⁸

สุนัขก็เหมือนสัตว์ทุกชนิดที่มีพัฒนาการต่างๆ ในแต่ละช่วงวัย พฤติกรรมของสุนัขนั้นได้มาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่สุนัขได้รับในการพัฒนาการรับรู้ เรียนรู้ ในแต่ละช่วงวัยนั่นเอง โดยสามารถแบ่งช่วงวัยของสุนัขออกได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

1) ช่วงแรกเกิด (Neonatal Period)

ระยะนี้ของสุนัขจะเกิดขึ้นเมื่อสุนัขมีอายุ 1-2 สัปดาห์ ลูกสุนัขแรกเกิดจะยังไม่ได้ยินเสียง และยังไม่มองเห็น การรับรู้ของสุนัขในช่วงนี้สามารถรับรู้ได้อย่างรวดเร็วต่อ การเคลื่อนไหว การรับรส ความกดดัน และกลิ่น โดยการตอบสนองของสุนัขในช่วงนี้จะเป็นการตอบสนองโดยระบบประสาทอัตโนมัติต่อสิ่งเร้า และการตอบสนองโดยระบบประสาทอัตโนมัติจะค่อยๆ ลดลงเมื่อระบบประสาทส่วนกลางมีการพัฒนามากขึ้น

³⁷ วีราข นิमितสันติวงศ์, **พฤติกรรมสัตว์เลี้ยง** (กรุงเทพฯ: มาดลองคุณ ซีเอสบี, 2554), หน้า 51-52.

³⁸ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 221-222.

2) ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transitional Period)

ระยะนี้จะเกิดขึ้นในช่วงที่สุนัขอายุ 3 สัปดาห์โดยระบบประสาทจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การรับรู้ต่อสิ่งกระตุ้นจากภายนอกได้มากขึ้น จากการที่อวัยวะรับความรู้สึก (Sensory organs) ต่างๆ ได้พัฒนามากขึ้นการตอบสนองอัตโนมัติต่างในช่วงแรกจะค่อยๆ หายไป

3) ช่วงปรับตัวเข้าสู่สังคม (Transitional Period)

ช่วงการปรับตัวเข้าสู่สังคมของสุนัขจะเกิดขึ้นเมื่อสุนัขอายุ 4-12 สัปดาห์เป็นช่วงสำคัญเนื่องจากเป็นช่วงที่สุนัขจะสื่อสารและเรียนรู้กับสังคมรอบๆ ตัว ช่วงนี้จึงมีความสำคัญต่ออารมณ์ที่จะเป็นลักษณะประจำตัวสุนัข การแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่ปกติ และพฤติกรรมที่ไม่ปกติของสุนัขมาก พฤติกรรมที่ไม่ดีของสุนัขเมื่อสุนัขโตเต็มที่ยิ่งใหญ่จึงมาจากข้อมูลและประสบการณ์ของสุนัขในช่วงนี้ เช่น พฤติกรรมการต่อสู้ พฤติกรรมการอยู่เป็นฝูง พฤติกรรมการจัดลำดับหรือข่มเหนือ พฤติกรรมการล่า เป็นต้น

4) ช่วงวัยรุ่น (Juvenile Period)

ช่วงนี้จะเกิดขึ้นในสุนัขที่มีอายุ 12 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึงช่วงเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ สุนัขจะเติบโตเพิ่มขึ้นจนเหมือนสุนัขโต มักมีการแสดงพฤติกรรมทางเพศมากขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 4-6 เดือนและเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ปี โดยจะถือว่าโตเต็มวัยเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ หรือจนกว่าอายุจะ 16 เดือนขึ้นไป

2.1.4.4 พฤติกรรมทางด้านสังคมของสุนัข (Social Behavior)

พฤติกรรมทางสังคมของสุนัขย่อมสืบทอดมาจากสุนัขป่าที่เป็นบรรพบุรุษของสุนัข โดยสุนัขจะอยู่รวมกันเป็นฝูง โดยสุนัขเมื่ออยู่รวมกันเป็นฝูงจะพบว่าสามารถสร้างอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์อื่นได้มากกว่าสุนัขที่อยู่ลำพัง พฤติกรรมดังกล่าวอาจมาจากพฤติกรรมก้าวร้าวจากการเป็นนักล่า (Predatory Aggression) โดยเราจะพบว่าเมื่อสุนัขสองตัวมาเจอกันจะแสดงอาการการข่มเหนือ (Determination of Dominance) อีกตัวโดยพฤติกรรมต่างๆ เช่น เดินวน หรือดมกลิ่น โดยสุนัขเมื่ออยู่เป็นกลุ่มจะมีการจัดลำดับตัวต่างๆ ในฝูง โดยส่วนใหญ่สุนัขเลี้ยงจะจัดลำดับผู้เลี้ยงด้วย³⁹ พฤติกรรมทางสังคมจึงมีผลอย่างยิ่งต่อการแสดงของของสุนัข หากผู้เลี้ยงสุนัขสามารถทำให้สุนัขจัดลำดับผู้เลี้ยงเป็นหัวหน้า ก็จะสามารถควบคุมสุนัขได้พบในผู้เลี้ยงจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถสั่งหรือห้ามสุนัข ไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้เนื่องจากสุนัขอาจจัดลำดับของผู้เลี้ยงอยู่ในลำดับที่เท่ากัน หรือต่ำกว่า ดังนั้นการเลี้ยงสุนัขอย่างที่เราพบว่าสุนัขแต่ละสายพันธุ์ที่ลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันบางตัวมีความเป็นนักล่า พฤติกรรมด้านก้าวร้าวสูง ผู้เลี้ยงที่ต้องการจะเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่มีลักษณะนิสัยมีความเป็นตัวของตัวเองสูง และมีสัญชาตญาณนักล่า ผู้เลี้ยงสุนัขควรมีลักษณะที่

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 456.

เหมาะสมกับการควบคุมสุนัข ทั้งนี้ผู้เลี้ยงสุนัขไม่สามารถควบคุมสุนัขได้อาจปล่อยให้สุนัขแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ตู๋ร้ายกับผู้อื่น และสร้างปัญหาให้กับผู้เลี้ยงได้

2.1.4.5 พฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัข (Aggressive Behavior)⁴⁰

พฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัขย่อมเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เลี้ยงสุนัขทุกคน โดยการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัขพบได้ว่ามีมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน ดังนี้

1) พฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อป้องกันเขตแดน (Territorial Aggression)

ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมดุร้ายของสุนัขถือได้ว่าเป็นปัญหาของสาธารณะ (Public Problem) เลยทีเดียว โดยสุนัขจะมีความเกรี้ยวไม่อดทน หงุดหงิดง่าย เมื่อถูกรบกวน โดยลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่อันตรายที่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ สุนัขที่มีลักษณะนิสัยแบบนี้ไม่ควรให้เด็กเข้าไปเล่นกับสุนัขเนื่องจากสุนัขจะรู้สึกว่าคุณก็มีความอ่อนแอกว่าตนเองจึงสามารถเข้าทำร้ายเด็กได้ บางครั้งปัญหาความก้าวร้าวไม่สามารถที่จะแก้ไขได้อาจมีความจำเป็นที่ต้องเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีฉีดยาให้สุนัขจากไปอย่างสงบ (Eutharasia)

2) พฤติกรรมก้าวร้าวจากความเป็นแม่ (Maternal Aggressive)

ฮอร์โมนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของสุนัข สุนัขในช่วงที่มีลูกอ่อนมักจะมีความหวาดกลัว หวาดระแวงมากกว่าช่วงอื่นๆ เนื่องจากสัญชาตญาณความเป็นแม่ที่ต้องการปกป้องลูกสุนัข สุนัขในช่วงนี้จึงอาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ชนิดอื่น โดยแม่สุนัขจะแสดงพฤติกรรมปกป้องลูกสุนัขออกมาอย่างดุร้าย

3) พฤติกรรมก้าวร้าวจากการเป็นนักล้า (Predatory Aggression)

จากการศึกษาจะพบพฤติกรรมนักล้าของสุนัขในสุนัขเกือบทุกสายพันธุ์ เช่น สุนัขกัดทำลายของ กัดไก่ หรือแมว เป็นต้น สุนัขที่มีพฤติกรรมนักล้าผู้เลี้ยงจึงควรจับบังคับสุนัขโดยใช้สายจูง หรือขังกรงเมื่อไม่มีเจ้าของอยู่ดูแลเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้นิสัยไปทำร้ายสัตว์อื่นๆ ซึ่งอาจจะก่อปัญหาให้กับผู้เลี้ยงได้ หากสุนัขไปกัดบุคคลอื่น หรือกัดสัตว์เลี้ยงของผู้อื่น

4) พฤติกรรมก้าวร้าวต่อคน (Human-Direct Aggression)

จากการศึกษาพบว่า จะพบการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ในสุนัขเพศผู้มากกว่าสุนัขเพศเมีย และสุนัขในบางสายพันธุ์มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าสุนัขอีกบางสายพันธุ์ ปัญหาสุนัขก้าวร้าวต่อมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่พบในสุนัขได้มากที่สุด จากสถิติในประเทศสหรัฐอเมริกา มีคนถูกสุนัขทำร้ายจนถึงแก่ชีวิตเป็นจำนวนถึง 279 ราย ในระหว่างปีพ.ศ.2522-2537 สุนัขสายพันธุ์ที่พบว่ามีกรเข้าทำร้ายคนจนถึงแก่ชีวิต เช่น พิตบูล (Pit Bull), ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler) เป็นต้น

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 458-460.

โดยสำหรับประเทศไทยก็จะพบว่าสุนัขสายพันธุ์ดังกล่าวทำร้ายคนจนถึงชีวิตอยู่เรื่อยๆ โดยยังไม่สามารถป้องกันได้ทั้งหมด

5) พฤติกรรมก้าวร้าวต่อเจ้าของ (Owner-Direct Aggression)

พฤติกรรมแสดงความก้าวร้าวต่อเจ้าของจะพบได้ในสุนัขเพศผู้มากกว่าสุนัขเพศเมีย ส่วนใหญ่จะพบในสุนัขที่มีอายุ 2 ปีขึ้นไป เหตุผลที่สุนัขแสดงความก้าวร้าวต่อเจ้าของ มาจาก 2 สาเหตุ คือ การข่มเหนื้และ ความกลัว จะเกิดขึ้นเมื่อสุนัขนับรวมเจ้าของและสมาชิกภายในบ้านให้อยู่ในลำดับสังคมของสุนัข โดยสุนัขจะแสดงพฤติกรรมโดยการ ชู แยกเขี้ยวใส่ หรือกัดเจ้าของเมื่อเข้าใกล้ โดยจะพบได้ในช่วงที่สุนัข นอน กิน สัมผัส การจ้องตา หรือการตี

2.1.5 หลักเกณฑ์ในการเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

สุนัขไม่ใช่เป็นเพียงแคสัตว์เลี้ยงของมนุษย์ เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีสี่ขา และมีขนยาวตลอดตัวเท่านั้น แต่สุนัขเป็นสัตว์ที่ต้องการการดูแลจากผู้เลี้ยงในหลายๆ ด้านเช่นเดียวกันกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ไม่ว่าจะเป็นการดูแลในเรื่องอาหารการกิน การดูแลเส้นขน การออกกำลังกายที่ถูกต้อง สถานที่ที่เลี้ยงดูที่เหมาะสม การดูแลความสะอาด การดูแลด้านสุขภาพ และการฝึกสอนที่ถูกต้อง โดยสุนัขในแต่ละสายพันธุ์จะมีความต้องการในแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันตามแต่ละสายพันธุ์ของสุนัขที่ปัจจุบันมีอยู่มากมาย ดังนั้นเกณฑ์ในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ควรเริ่มตั้งแต่การเลือกสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ ตรงตามวัตถุประสงค์ เหมาะสมกับความสามารถและความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เมื่อผู้เลี้ยงตัดสินใจเลือกเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับตนเองแล้ว สามารถลดโอกาสที่จะเกิดปัญหาจากการเลี้ยงผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.1.5.1 การเลือกสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่เหมาะสมกับผู้เลี้ยง

การที่ผู้เลี้ยงจะตัดสินใจว่าจะเลือกเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายสายพันธุ์ไหน ควรเลือกโดยให้มีความสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เลี้ยงในปัจจุบัน และในอนาคตข้างหน้า เนื่องจากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในแต่ละสายพันธุ์มีความต้องการการดูแลที่แตกต่างกันออกไป เช่น สุนัขสายพันธุ์ใหญ่ มีพละกำลังมากจำเป็นต้องมีเวลาในการดูแลด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสมเพื่อปลดปล่อยพลังงาน หากผู้เลี้ยงไม่มีเวลาในการดูแลสุนัข สุนัขข่มไม่ได้รับ การดูแลที่ถูกต้องเหมาะสมกับสายพันธุ์สุนัขจะมีการเก็บสะสมพลังที่เหลือ และจะระเบิดพละกำลังออกมาโดยแสดงอารมณ์และพละกำลังออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยอาจเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ สุนัขบางสายพันธุ์วิธีปลดปล่อยพละกำลังของสุนัขคือการให้สุนัขลากรถ เนื่องจากสุนัขบางสายพันธุ์มีพละกำลังมาก เช่น สายพันธุ์อเมริกัน พิทบูล เทอร์เรีย ดังนั้นก่อนการตัดสินใจเลี้ยงสุนัขผู้เลี้ยงควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ความต้องการเลี้ยงว่าต้องการสุนัขสำหรับครอบครัวยเป็นมิตรกับ

มนุษย์ หรือสุนัขเฝ้าบ้าน เนื่องจากสุนัขในแต่ละสายพันธุ์มีความต้องการการดูแลที่แตกต่างกัน เมื่อผู้เลี้ยงทราบแล้วว่าต้องการเลี้ยงสุนัขเพื่อจุดประสงค์ใดแล้วนั้น ก่อนนำสุนัขเข้าบ้านมาเป็นสมาชิกในครอบครัวผู้เลี้ยงก็ควรที่จะศึกษาถึงลักษณะนิสัย พฤติกรรม บุคลิกของสุนัขสายพันธุ์ที่ผู้เลี้ยงเลือกว่ามีลักษณะนิสัยอย่างไร ต้องการการดูแลอย่างไร ต้องให้ความสำคัญกับด้านใดเป็นพิเศษหรือไม่ หากนำสุนัขมาเลี้ยงผู้เลี้ยงจะมีเวลาและสามารถดูแลสุนัขให้ถูกต้องเหมาะสมได้หรือไม่ จะสามารถฝึกสอนและควบคุมสุนัขได้หรือไม่ สถานที่เลี้ยงดูเหมาะสมกับขนาดและพฤติกรรมหรือไม่ รวมถึงเวลาที่ต้องใช้ในการดูแลสุนัข เป็นต้น

2.1.5.2 ความรับผิดชอบของเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัข

ผู้เลี้ยงสุนัขเมื่อนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในบ้านเพื่อเป็นสมาชิกใหม่ของครอบครัว นอกจากผู้เลี้ยงจะได้รับความรักและความซื่อสัตย์จากสุนัขแล้ว ผู้เลี้ยงสุนัขก็ควรที่จะมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูสุนัขให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละสายพันธุ์ เตรียมความจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับสุนัข เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์สังคมสุนัขจึงควรได้รับการดูแลเสมือนสมาชิกในครอบครัว สุนัขจึงควรได้รับความรัก ความดูแล และได้รับการฝึกสอนตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้สุนัขอยู่ในการควบคุมของผู้เลี้ยงได้ รวมทั้งสุนัขจะสามารถเข้ากับมนุษย์และสุนัข หรือสัตว์อื่นได้ ดังนั้นความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะป้องกันปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงเมื่อนำสุนัขเข้าบ้านจึงควรเริ่มด้วยการฝึกสอนสุนัขของตนเองให้สามารถเชื่อฟังคำสั่ง และสามารถควบคุมสุนัขของตนเองได้ หากสุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็ต้องหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ต่อมาคือการดูแลด้านสุขภาพโดยการนำสุนัขไปรับวัคซีนที่เหมาะสมตามช่วงอายุของสุนัข เพื่อป้องกันการเจ็บป่วยของสุนัขที่อาจจะติดต่อจากสุนัขสู่สุนัข และจากสุนัขสู่คนได้ หากสุนัขเจ็บป่วยผู้เลี้ยงก็ควรสังเกตอาการของสุนัขและนำไปรักษาให้ทันท่วงทีเพื่อลดความรุนแรงของการเจ็บป่วย ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขนอกจากการฝึกสอน ด้านสุขอนามัยแล้ว ยังมีความรับผิดชอบที่ผู้เลี้ยงต้องดูแลให้สุนัขได้รับการดูแลอย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านอาหารของสุนัขการดูแลโภชนาการที่ดีคือการที่สุนัขได้รับอาหารครบถ้วน สมดุลตามความต้องการในแต่ละสายพันธุ์ เพศ ช่วงอายุ และโรคประจำตัว การดูแลทำความสะอาด อ่างน้ำเพื่อป้องกัน เห็บ หมัด ที่อาจก่อโรคให้กับสุนัขได้ ดูแลเส้นขนตัดขนให้เหมาะสม ด้านสุขอนามัยสิ่งมีชีวิตย่อมมีการขับถ่ายของเสียผู้เลี้ยงจึงควรดูแลจัดการของเสียให้สะอาดเรียบร้อยเพื่อป้องกันการเป็นแหล่งสะสมและเพาะพันธุ์เชื้อโรคได้ ในด้านสถานที่เลี้ยงสุนัขควรเหมาะสมกับขนาด และพฤติกรรมของสุนัข รวมทั้งการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสายพันธุ์เพื่อไม่ให้เกิดพลังงานสะสมจนสุนัขแสดงพลังงานดังกล่าวออกมาในลักษณะและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่จะพบในสุนัขพันธุ์ใหญ่ที่มีพลังกำลังมากหากไม่ได้รับการปลดปล่อยพลังงานที่เหมาะสม พบได้

บ่งชี้ว่าสุนัขจะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะดุร้ายและก้าวร้าว ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้เลี้ยงสุนัขเอง และต่อบุคคลอื่นได้

2.1.5.3 ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขต่อบุคคลอื่นและสังคม

ในความเป็นจริงของสังคมเมื่อมีคนที่ยกและเลี้ยงสุนัข ก็ย่อมมีบุคคลที่ไม่ชื่นชอบสุนัข บางคนมีความรู้สึกกลัวสุนัข ดังนั้นผู้เลี้ยงสุนัขจึงควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมในหลายๆ ด้าน เช่น การนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไปยังสถานที่สาธารณะ หากเป็นสุนัขพันธุ์เล็กผู้เลี้ยงย่อมสามารถดูแลและควบคุมสุนัขได้อย่างทั่วถึง แต่ในสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายมักจะมีขนาดใหญ่ พละกำลังเยอะ มีลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างดุ รวมทั้งรูปร่างภายนอกอาจสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นได้ เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่มีอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย มีความสามารถในการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งเร้าประเภทต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว สภาพอารมณ์หรือพฤติกรรมของสุนัขจึงยากที่จะคาดเดาได้ เมื่อผู้เลี้ยงต้องนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่สามารถแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและดุร้ายมายังสถานที่สาธารณะที่มีประชาชนอยู่มาก ผู้เลี้ยงจึงควรรับผิดชอบต่อควบคุมสุนัขของตนให้ได้ และเพื่อสร้างความมั่นใจ ความปลอดภัยให้กับบุคคลที่พบเห็นได้ โดยการใส่ตะกร้อครอบปาก และใช้สายจูงที่เหมาะสมกับขนาดมีความแข็งแรงที่สามารถควบคุมสุนัขไม่ให้ไปทำอันตรายต่อมนุษย์และทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้ โดยเฉพาะในสถานที่ที่มีเด็กเนื่องจากสุนัขบางสายพันธุ์ไม่ชอบเด็กเนื่องด้วยคิดว่าเด็กเป็นสิ่งมีชีวิตที่อ่อนแอกว่าตน เด็กจึงถูกสุนัขทำร้ายบ่อยที่สุดเนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์สังคมที่มีการจัดลำดับชั้น

ในด้านสุขอนามัยไม่ว่าจะเป็นสุนัขที่เลี้ยงในบ้านหรือพาสุนัขออกไปสถานที่สาธารณะ ผู้เลี้ยงไม่ควรปล่อยสุนัขให้ขับถ่ายตามที่สาธารณะโดยไม่ดูแลเพราะอาจจะเป็นแหล่งกำเนิดโรคได้ เช่น โรคพยาธิ โรคฉี่หนู เป็นต้น นอกจากเพื่อดำเนินสุขอนามัยแล้ว ยังสร้างความสวยงามให้กับสถานที่และงบประมาณของภาครัฐในการจัดการดูแล รวมทั้งไม่ก่อปัญหาให้กับบุคคลอื่น หรือสร้างความเดือนร้อนรำคาญใจ

ความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้านหนึ่งของผู้เลี้ยงสุนัขคือ การปล่อยทิ้งสุนัขของตนให้กลายเป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ ผู้เลี้ยงสุนัขหลายคนเมื่อสุนัขโตหมดความน่ารัก ถึงช่วงที่สุนัขอายุมากมีการเจ็บป่วย หรือในสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่มีพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว โดยที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถที่จะควบคุมสุนัขได้ ผู้เลี้ยงหลายคนเลือกที่จะผลัดภาระแทนที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการปล่อยทิ้งสุนัขให้เป็นสุนัขจรจัดก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา เช่น ในสุนัขที่เจ็บป่วยก็อาจทำให้เกิดความเจ็บป่วยและโรคติดต่อสู่คนหรือสัตว์ สุนัขที่มีพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว ก็อาจเข้าทำร้ายบุคคลอื่น ให้ได้รับบาดเจ็บทางชีวิตและร่างกาย หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นได้ รวมทั้งภาครัฐต้องเข้ามาดูแลจัดการในด้านสุนัขจรจัด และการรักษาพยาบาลผู้ที่ถูกสุนัขทำร้ายทำให้ภาครัฐสูญเสียงบประมาณในการดูแลจัดการ ทั้งที่สังคมสามารถช่วยกันประหยัดงบประมาณในส่วนนี้ได้ ดังนั้นก่อนการเลี้ยงสุนัขผู้

เลี้ยงจึงควรเตรียมตัวและทำความเข้าใจว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่มีอายุยาวนานหลายปี มีโอกาสเจ็บป่วยเมื่ออายุมากขึ้น หรืออาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผู้เลี้ยงจึงควรทำความเข้าใจและหาทางแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขด้วยเช่นกัน มิใช่ต้องการเพียงประโยชน์และความสุขที่สุนัขมอบให้เท่านั้น

2.1.5.4 ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ในหลายๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทยในบางพื้นที่ มีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และกฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยเฉพาะ ซึ่งในแต่ละประเทศหรือพื้นที่นั้นๆ จะมีการออกกฎหมายที่เป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขว่าต้องกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างไร เพื่อมิให้การเลี้ยงสุนัขก่อให้เกิดปัญหาแก่บุคคลอื่นในสังคม ดังนั้น ผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขจึงควรศึกษากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับในการเลี้ยงสุนัข เพื่อที่จะได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ความรับผิดชอบของตนตามที่กฎหมายได้กำหนด รวมถึงโทษที่เกิดจากการงดเว้นการกระทำตามกฎหมายด้วย เช่น การนำสุนัขไปฝังไมโครชิป การนำสุนัขไปลงทะเบียนประวัติ หรือในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายผู้เลี้ยงสุนัขต้องมีการได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนเลี้ยงว่า ผู้เลี้ยงมีความเหมาะสมในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้หรือไม่ เป็นต้น

2.1.6 การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

ปัจจุบันในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับสัตว์ทุกชนิดที่เป็นเพื่อนร่วมใช้โลกใบเดียวกับมนุษย์ โดยมองว่าสัตว์ทั้งหลายบนโลกเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิต จิตใจ และความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่ในปัจจุบันพบว่าปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ และความทุกข์ทรมานของสัตว์ยังคงเป็นปัญหาระดับโลก จึงได้มีการร่วมมือกันในหลายประเทศกำหนด ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare) โดยเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศในการรับรองและเคารพความต้องการของสัตว์ ยอมรับว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานและมีความรู้สึก รวมทั้งให้ความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองสัตว์เป็นสิ่งสำคัญในระดับต้นๆ

โดยประกอบด้วยหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อน และได้รับการยอมรับในระดับสากล⁴¹ โดยหลักอิสระภาพสัตว์ 5 ประการ (Five Freedom of Animal Welfare) ประกอบด้วยหลักดังนี้

⁴¹ สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งโลก, การรณรงค์ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ 2550, ค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2558 จาก http://media.animalsmatter.org/media/resources/thai/thai_brochure.pdf

1. อิสระภาพจากการหิวกระหาย (Freedom from Hungry and Thirst)

อิสระภาพจากการหิวกระหาย คือ สัตว์ต้องปราศจากความหิวกระหายทั้งอาหาร และน้ำ โดยสัตว์ต้องได้รับสารอาหารในปริมาณที่เหมาะสมกับชนิด อายุ และสภาพร่างกายของสัตว์แต่ละชนิด รวมถึงการคุ้มครองที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำ และแหล่งอาหารของสัตว์ด้วย⁴²

2. อิสระภาพจากความไม่สะดวกสบายกาย (Freedom from Discomfort)

อิสระภาพจากความไม่สะดวกสบายกาย คือ สัตว์ต้องมีสภาพแวดล้อม และสถานที่อยู่อาศัยของสัตว์ ต้องอยู่ในลักษณะที่ปกติโดยไม่ถูกรบกวนความปกติสุข⁴³ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับชนิด ลักษณะ และธรรมชาติของสัตว์แต่ละสายพันธุ์

3. อิสระจากความเจ็บปวด บาดเจ็บ และความเจ็บป่วย (Freedom from Pain, Injury and Disease)

อิสระจากความเจ็บปวด บาดเจ็บ และความเจ็บป่วย คือ การที่สัตว์ทั้งหลายต้องได้รับการป้องกันภัยจากความเจ็บปวดจากโรคที่เหมาะสม หากสัตว์มีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ สัตว์ต้องได้รับการดูแลรักษา และตรวจวินิจฉัยโรคที่เจ็บป่วยอย่างถูกต้อง และต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและทันท่วงที⁴⁴

4. อิสระจากความกลัวและความไม่พอใจ (Freedom from Fear and Distress)

อิสระภาพจากความกลัวและความไม่พอใจ คือ สัตว์ทุกชนิดไม่ควรได้รับการกระทำใดๆ ที่ทำให้สัตว์อยู่ในความกลัว ความกดดัน หรือความไม่พอใจ ซึ่งอาจนำมาซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวของสัตว์ ที่อาจทำให้บุคคลได้รับอันตรายโดยการกระทำทั้งหลายเหล่านี้ถือเป็นการรุกรานต่อสวัสดิภาพของสัตว์⁴⁵

---

⁴² ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์, **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 61.

⁴³ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 61.

⁴⁴ ปานเทพ รัตนากร, **สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 6 อิสระจากความเจ็บปวดและโรคภัย**, ค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf>

⁴⁵ ปานเทพ รัตนากร, **สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 7 อิสระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ**, ค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf>

5. อิสรภาพในการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมของสัตว์ (Freedom to Express Normal Behavior)

อิสรภาพในการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมของสัตว์ คือ การที่สัตว์สามารถแสดงพฤติกรรมสัญชาตญาณที่มีตามธรรมชาติของสัตว์ชนิดนั้นๆ ตามวิถีทางการดำรงชีวิตหรือการสื่อสารของสัตว์ ซึ่งหากสัตว์แต่ละชนิดไม่สามารถที่จะแสดงออกของพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมย่อมก่อให้เกิดผลเสีย และสามารถก่อให้เกิดปัญหาได้⁴⁶

หลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ มีความเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอย่างมาก เพื่อให้สุนัขได้รับความเป็นอยู่และการดูแลที่ถูกต้องเพื่อที่จะสามารถลดปัญหาที่จะเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนจากข่าวที่ปรากฏ เช่น ข่าวที่ผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หลุดไปกัดไก่และทำลายข้าวของของคนข้างบ้าน จนสร้างอันตรายให้กับสุนัขเองจากความโกรธของผู้เสียหาย สุนัขจึงโดนตี โดนทำร้าย จนหลายตัวได้รับบาดเจ็บและบางตัวถึงแก่ชีวิต รวมทั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างคู่อริระหว่างเจ้าของสุนัขและผู้เสียหาย ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมระหว่างฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย จึงเห็นได้ว่าหากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่มีสัญชาตญาณความเป็นนักล่าอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม พฤติกรรมดุร้ายและก้าวร้าวของผู้เลี้ยงสร้างปัญหาและความเสียหายแก่ผู้เลี้ยงและบุคคลอื่นได้ หรือในกรณีที่พบบ่อยเช่นกันคือ กรณีที่ผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เช่น อเมริกัน พิตบูล เทอร์เรีย หรือ ร็อตไวเลอร์ ถูกสุนัขที่ตนเองเลี้ยงทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บรุนแรง หรือถึงขั้นเสียชีวิต สาเหตุเนื่องมาจากการเลี้ยงสุนัขที่ไม่เข้าใจในลักษณะนิสัย พฤติกรรม ความต้องการของสุนัข หรือการออกกำลังกายที่ไม่เหมาะสม สุนัขจึงเกิดความเครียด ไม่สุขกายสบายใจ จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมดุร้ายขึ้นมาได้ และสุดท้ายสุนัขเหล่านั้นก็จะถูกกล่าวหาว่าเป็นสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ และจำเป็นต้องถูกกำจัด ทั้งที่ปัญหาเหล่านี้ต้นเหตุมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน โดยปัจจัยหลักคือมาจากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะและพฤติกรรมของสุนัขที่ตนเลี้ยง รวมทั้งพฤติกรรมที่ไม่มีควมรับผิดชอบต่อน้องที่ตนเลี้ยง โดยปัญหาเหล่านี้สามารถที่จะป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ซ้ำซ้อนขึ้นมาได้อีก หากผู้เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจ มีการเลี้ยงสุนัขที่เหมาะสม หลักสวัสดิภาพสัตว์ทั้ง 5 ประการจึงเป็นหลักการที่หากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายถูกเลี้ยงดูและปฏิบัติตามหลักดังกล่าว สุนัขย่อมไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้เลี้ยง และสังคม

⁴⁶ ปานเทพ รัตนากร, สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 8 อิสรภาพในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ, คำนวนที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf>

2.1.7 ปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ปัญหาและผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ จะเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขที่แสดงพฤติกรรมออกมาด้านความดุร้าย ก้าวร้าว ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก เช่น พฤติกรรมที่สุนัขเข้าทำร้ายมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นผู้เลี้ยงสุนัขเอง บุคคลอื่น แม้กระทั่งสัตว์เลี้ยงประเภทอื่น หรือสุนัขด้วยกันเอง ปัญหาที่พบมากจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มีดังนี้

2.1.7.1 ปัญหาสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์

จากรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกสุนัขกัดของสำนักสัตว์ของสำนักสัตวบาลวิทยา ปีพุทธศักราช 2553 พบว่าประชาชนที่ถูกสุนัขกัดและได้รับความบาดเจ็บรุนแรงนั้นมีจำนวน 621 ราย โดยในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุจำนวน 13 ราย และอีก 1 รายเสียชีวิตระหว่างรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล โดยพบว่าผู้ที่ถูกสุนัขทำร้ายอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 1-94 ปี โดยกลุ่มผู้ที่ถูกสุนัขกัดที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นกลุ่มที่ถูกสุนัขเข้าทำร้ายสูงที่สุดถึงร้อยละ 53.78 โดยเป็นเด็กเล็กที่อยู่ในบ้านคิดเป็นร้อยละ 33.17 จากสถิติพบว่าสถานที่เกิดเหตุจะเป็นในบริเวณบ้านถึงร้อยละ 82.13 คิดเป็นบ้านผู้บาดเจ็บร้อยละ 45.29 บ้านญาติร้อยละ 6.86 และบนถนนหรือทางหลวงร้อยละ 7.41⁴⁷

จากสถิติข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากรณีสุนัขทำร้ายมนุษย์ในทุกช่วงอายุและจะพบมากในเด็ก โดยส่วนใหญ่จะเกิดจากสุนัขที่เจ้าของ โดยการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความดุร้าย ก้าวร้าวจึงมาจากสาเหตุสำคัญ ดังนี้

1) ปัญหาจากการเลี้ยงดูสุนัขที่ไม่ถูกต้อง

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความสามารถในการรับรู้ที่ดีและยังมีความจำที่ตึกอีกด้วย การที่สุนัขได้รับประสบการณ์จากการเลี้ยงที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมต่อความต้องการตามสายพันธุ์ สุนัขจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีและสร้างความรู้สึกในแง่ลบ ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกหวาดกลัว เจ็บปวด ความแค้น ความหวาดระแวง สุนัขก็จะจดจำในความรู้สึกเหล่านั้นและตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่พบด้วยพฤติกรรมที่ดุร้ายและก้าวร้าวเพื่อต่อต้าน พฤติกรรมดุร้ายจึงเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้และการป้องกันตนเองของสุนัขจากการที่สุนัขขาดการดูแลที่ถูกต้อง สร้างความรู้สึกและประสบการณ์ที่ไม่ดีให้กับสุนัข เช่น การที่ผู้เลี้ยงทำโทษสุนัขด้วยความรุนแรง การล่ามหรือกักขังสุนัข

⁴⁷ กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค, สำนักสัตวบาลวิทยา, รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ ปีที่ 42 (มกราคม 2555), หน้า 1, ค้นวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558 จาก http://epid.moph.go.th/wesr/file/y54/F54526_3526.pdf

ไว้เป็นเวลานาน หรือไม่ปล่อยให้สุนัขได้มีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์และสัตว์อื่น และการที่ผู้เลี้ยงละเลยต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของสุนัข ไม่แก้ไขปัญหาทางด้านพฤติกรรมของสุนัขนั่นเอง⁴⁸

2) ปัญหาที่เกิดจากสุขภาพของสุนัข

พฤติกรรมโดยปกติตามธรรมชาติของสุนัขที่ได้รับบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วยจะแยกตัวออกมาอยู่เพียงลำพัง โดยมีความรู้สึกหงุดหงิด ก้าวร้าว ดุร้าย เนื่องจากความเจ็บปวด และความหวาดระแวงกลัวว่าจะถูกทำร้ายโดยที่สุนัขอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถดูแลและปกป้องตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อมีความพยายามที่จะเข้าใกล้สุนัข จะทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว ออกมาเพื่อป้องกันตนเอง จึงพบได้ว่าสุนัขที่เจ็บป่วยมักจะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางที่อาจแสดงพฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์ และสัตว์ได้

3) ปัญหาที่เกิดจากสายพันธุ์ เพศ และอายุของสุนัข

เป็นที่ทราบแล้วนั้นว่าสุนัขในแต่ละสายพันธุ์ได้ถูกพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ให้มีความหลากหลายทั้งรูปร่างลักษณะนิสัย หรือสัญชาตญาณ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และจุดประสงค์ของผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัข เช่น สุนัขที่เลี้ยงเพื่อเฝ้าบ้าน ก็มักจะมีนิสัยและสัญชาตญาณในการหวงแหนที่อยู่และหวงแหนผู้เป็นเจ้าของ หากที่อยู่หรืออาณาเขตของตนถูกบุกรุก ก็มักจะแสดงพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าวออกมาเพื่อปกป้องอาณาเขต หรือในสายพันธุ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นนักสู้ ก็มักจะมีลักษณะนิสัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อพบมนุษย์หรือสัตว์อื่นที่ดูอ่อนแอกว่าตนก็มักจะมีอาการแสดงพฤติกรรมดุร้ายและเข้าทำร้ายได้ ในเรื่องเพศของสุนัขก็มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของสุนัขเช่นกัน เช่น สุนัขเพศผู้ที่อยู่ในช่วงติดสัดก็มีความหวงสุนัขเพศเมีย จึงทำให้มีการแสดงพฤติกรรมที่ดุร้ายและก้าวร้าว หรือในสุนัขเพศเมียที่กำลังมีลูกอ่อนก็จะมีอาการแสดงพฤติกรรมที่ดุร้าย ก้าวร้าว หวาดระแวงระแวดระวัง และอาจทำให้เข้าทำร้ายมนุษย์และสัตว์อื่นได้ เนื่องจากสัญชาตญาณความเป็นแม่ ที่มีความหวงลูกสุนัขและต้องการปกป้องลูกสุนัข สุนัขจึงมักมีพฤติกรรมหวาดระแวง ระแวดระวังภัย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สุนัขอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาได้ และปัจจัยด้านอายุของสุนัขนั้น พบว่าโดยปกติสุนัขจะมีความดุร้ายเพิ่มขึ้นเมื่อมีอายุที่มากขึ้น เนื่องมาจากการสุนัขได้มีการเรียนรู้และเก็บสะสมประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ และความรู้สึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมา อายุส่วนใหญ่ของสุนัขที่เริ่มแสดงพฤติกรรมดุร้ายและทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์อื่นมักจะมีอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นมา

⁴⁸ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสัตวแพทยศาสตร์, สารพันปัญหาสัตว์เลี้ยง (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตีรณสาร, 2549), หน้า 177-178.

2.1.7.2 ปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ในขณะที่มีผู้ที่รักและชื่นชอบในการเลี้ยงสุนัข ในทางตรงกันข้ามก็ย่อมมีบุคคลที่ไม่ชอบสุนัขหรือหวาดกลัวสุนัข โดยเฉพาะสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเนื่องจากสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้จะมีรูปร่าง ขนาดลำตัวที่ใหญ่กว่าสุนัขสายพันธุ์อื่นๆ หากผู้เลี้ยงต้องนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไปยังสถานที่สาธารณะอาจสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นได้ ประกอบกับในปัจจุบันยังคงมีกรณีเหตุการณ์ที่สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทำร้ายทรัพย์สิน สัตว์เลี้ยง หรือแม้กระทั่งเจ้าของสุนัขจนบาดเจ็บสาหัส บางรายเสียชีวิต การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยไม่ใส่ใจ ปล่อยปละละเลยไม่มีการควบคุมให้อยู่ในสถานที่เลี้ยงที่เหมาะสม ไม่ได้รับการดูแล ฝึกสอนและควบคุมที่ถูกต้องสุนัขอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าของสุนัขเอง และบุคคลอื่น กล่าวที่สุนัขจะเข้ามาทำร้ายตนเอง หรือคนในครอบครัวได้ ดังนั้นเมื่อผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายใช้สิทธิและเสรีภาพของตนในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ก็ควรจะต้องมีความรับผิดชอบ และเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย เนื่องจากสุนัขอาจไปสร้างปัญหาละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นได้ ผู้เลี้ยงสุนัขจึงควรมีความรับผิดชอบต่อดูแลสุนัขของตนให้ถูกต้องเหมาะสม โดยการเลี้ยงสุนัขในสถานที่ที่เหมาะสม ที่สุนัขจะไม่สามารถออกมาสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่นได้ และเมื่อมีความจำเป็นต้องพาสุนัขไปยังสถานที่สาธารณะที่มีคนพลุกพล่านก็ควรดูแลควบคุมสุนัขของตนให้รัดกุมและปลอดภัย เช่น การใช้สายจูง สวมตะกร้อครอบปากเพื่อป้องกันการเห่า หรือกัดบุคคลอื่น เป็นต้น

ปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย จึงเป็นปัญหาที่สังคมควรให้ความสำคัญมากกว่าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป เนื่องจากขนาดของความเสียหายจะมีความรุนแรงมากกว่าความเสียหายที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป เนื่องจากพฤติกรรม และสัญชาตญาณพื้นฐานตามสายพันธุ์ของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้น มีลักษณะนิสัยและการแสดงพฤติกรรมด้านความดุร้ายและก้าวร้าวที่มากกว่าสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป เนื่องจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงสุนัขที่ต้องการเลี้ยงสุนัขโดยเน้นการใช้งานสุนัข ไม่ว่าจะเป็นเพื่อเป็นสุนัขเฝ้ายาม เพื่อล่าสัตว์ หรือเพื่อการกีฬา มาตรฐานสายพันธุ์ของสุนัขที่อาจเป็นอันตรายจึงมีลักษณะทางกายภาพที่มีขนาดลำตัวที่ใหญ่และพลังที่มากกว่าสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป มีสัญชาตญาณและพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นในด้านของผู้ล่า สุนัขจึงมีลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างดุร้าย มีนิสัยที่เป็นตัวของตัวเอง ผู้ที่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงควรทำความเข้าใจในลักษณะพื้นฐาน นิสัย สัญชาตญาณ วิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสมในสุนัขแต่ละสายพันธุ์ รวมทั้งควรศึกษาถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันความสูญเสีย ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

2.2 แนวคิดทางกฎหมายในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

บุคคลทุกคนล้วนมีสิทธิและเสรีภาพในการกระทำการใดๆ ตามความต้องการโดยการกระทำการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการกระทำที่เกิดสิทธิของตนจนกลายเป็นการก้าวล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงถือเป็นสิทธิและเสรีภาพโดยชอบของบุคคลที่ต้องการเลี้ยงสุนัข แต่หากการเลี้ยงสุนัขได้ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นกับบุคคลอื่นย่อมถือเป็นก้าวล่วงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเช่นกัน ดังนั้นสิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงควรตั้งอยู่ในแนวความคิดที่ควรเคารพสิทธิและเสรีภาพทั้งของตนเอง และบุคคลอื่นเพื่อไม่ให้สิทธิส่วนบุคคลของทั้งเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย และสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายถูกล่วงล้ำ

2.2.1 แนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

แนวความคิดในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มีอิทธิพลแนวความคิดมาจากสำนักกฎหมายธรรมชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้น สิทธิตามธรรมชาติดังกล่าวย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในตัวเอง และไม่ว่าจะเป็นที่สิทธิเสรีภาพในร่างกาย สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเกิดจากธรรมชาติ

แนวความคิดของนักปรัชญาที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติคือ แนวความคิดของ จอห์น ล็อก มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นสภาพทางสังคมที่มนุษย์ทุกคนล้วนมีความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ไม่มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งแก่กันและกัน⁴⁹

สิทธิของมนุษย์ในชีวิตและร่างกายของตนเองนั้นเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์แต่ละคนมาตั้งแต่กำเนิด สิทธิในชีวิตและร่างกายของมนุษย์นั้นไม่อาจถูกพรากไปจากบุคคลได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการบัญญัติกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อรองรับสิทธิและเสรีภาพ เพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และไม่ให้บุคคลใดมาล่วงละเมิดได้ นอกจากนี้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึง

⁴⁹ เสาวนีย์ อัครวิจารณ์, สิทธิมนุษยชนกับกฎหมายปกครอง: การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน, หน้า 133, คำนวนที่ 30 พฤศจิกายน 2558 จาก http://www.op.mahidol.ac.th/orla/e_book/e_book_02.pdf

ถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองและเป็นรากฐานของสิทธิและเสรีภาพทั้งปวง⁵⁰

2.2.1.1 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ

ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ได้ให้ความหมายของสิทธิและเสรีภาพไว้ ดังนี้ “สิทธิ (Right) คืออำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น (เช่น สิทธิทางหนี้ กรรมสิทธิ์ ฯลฯ) ส่วน เสรีภาพ (Liberty) คืออำนาจของบุคคลในอันที่จะกำหนดตนเอง (Self-determination) โดยอำนาจนี้บุคคลย่อมเลือกวิถีชีวิตของตนได้ด้วยตนเอง เสรีภาพจึงเป็นอำนาจที่บุคคลมีอยู่เหนือตนเอง”⁵¹

ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ได้ให้ความหมายของสิทธิและเสรีภาพไว้ว่า “สิทธิ ตามความหมายทั่วไป หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย เสรีภาพ หมายถึง อำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคลที่จะกระทำการใด หรือไม่กระทำการใดอันเป็นอำนาจที่มีเหนือตนเอง”⁵²

ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ให้ความหมายของสิทธิและเสรีภาพไว้ดังนี้ “สิทธิ คือ อำนาจที่กฎหมายรับรองให้กับบุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้กับบุคคลหนึ่งในอันที่จะเรียกร้องให้อีกบุคคลหนึ่งหรือหลายคนกระทำการบางอย่างบางประการให้เกิดประโยชน์แก่ตน”⁵³ และได้ให้ความหมายของเสรีภาพไว้ว่า “เสรีภาพเป็นอำนาจในการกำหนดตนเอง บุคคลสามารถเลือกได้ด้วยตนเองว่าจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้”⁵⁴

จากการศึกษาความหมายของสิทธิและเสรีภาพจึงเห็นได้ว่าบุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงชีพสุขสันต์ที่อาจเป็นอันตราย เนื่องจากเป็นสิทธิและเสรีภาพโดยชอบธรรมในการที่บุคคลต้องการเลือกได้ว่าตนต้องการเลี้ยงชีพสุขสันต์ที่อาจเป็นอันตราย แต่ในทางกลับกันบุคคลที่

⁵⁰ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ** (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547), หน้า 29.

⁵¹ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, **สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543), หน้า 16-17.

⁵² บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552), หน้า 58-61.

⁵³ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **เรื่องเดิม**, หน้า 23.

⁵⁴ **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 24.

อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก็ย่อมมีสิทธิโดยชอบในการเรียกร้องให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้หากสิทธิของตนได้ถูกล่วงล้ำเช่นกัน

2.2.1.2 ขอบเขตของการใช้สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดของเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพไว้ภายใต้กฎหมายอย่างชัดเจน ย่อมไม่ได้หมายความว่า สิทธิและเสรีภาพนั้นไม่สามารถถูกจำกัดสิทธิได้ เนื่องจากไม่มีสิทธิและเสรีภาพใดที่ได้รับความคุ้มครองโดยไม่มีขอบเขต เพราะเสรีภาพคือความสัมพันธ์พฤติกรรมระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับรัฐ โดยการกำหนดขอบเขตของสิทธิและเสรีภาพมีด้วยกันทั้งที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ขอบเขตของการใช้สิทธิและเสรีภาพ เช่น สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อห้ามในการใช้สิทธิโดยมิชอบ เป็นต้น ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพอาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือประโยชน์ของสาธารณะ⁵⁵

2.2.1.3 ประเภทของสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิขั้นพื้นฐานเป็นการบัญญัติจากผู้จัดทำหรือผู้ร่างที่จะกำหนดเสรีภาพของบุคคลในสังคมที่มีอย่างกว้างขวางกับความจำเป็นที่สังคมต้องมีกฎและระเบียบ เนื่องจากต่างล้วนต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน ขณะที่ประชาคมย่อมไม่สามารถก้าวล้ำในส่วนตัวของบุคคลได้⁵⁶ ประเภทของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติและให้การรับรองไว้ สามารถแบ่งประเภทได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้⁵⁷

1) หลักจำแนกตามเนื้อหา โดยอาศัยวัตถุประสงค์แห่งสิทธิในการจำแนกสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 6 ประเภท คือ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิด สิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สิทธิและเสรีภาพในการร่วมกลุ่ม สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง และสิทธิและเสรีภาพที่บุคคลจะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 235-236.

⁵⁶ บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, กฎหมายรัฐธรรมนูญ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549), หน้า 382.

⁵⁷ มยุรี จำรัส, การจำกัดสิทธิ และเสรีภาพเท่าที่จำเป็น และการไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), หน้า 17-18.

2) หลักจำแนกจากที่มา คือ สิทธิและเสรีภาพที่ติดตัวบุคคลมาแต่กำเนิด ตามกฎหมายธรรมชาติเรียกว่า “สิทธิมนุษยชน” และ “สิทธิพลเมือง” คือสิทธิที่สามารถเข้าไปร่วมในกระบวนการของรัฐ เมื่อเกิดรัฐสิทธิพลเมืองก็จะตามมา สิทธิพลเมืองเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากสิทธิมนุษยชน ว่าสิทธิและเสรีภาพของตนจะได้รับความคุ้มครอง

3) หลักจำแนกตามการใช้ คือ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รัฐไม่สามารถกระทำการใดที่เป็นการละเมิดสิทธิชนิดนี้ได้เนื่องจากเป็นคุณค่าของบุคคลโดยสมบูรณ์ รวมถึงสิทธิและเสรีภาพที่จะแสดงออกทางการกระทำ เช่นการกระทำหรือไม่กระทำการในการเคลื่อนไหวของร่างกาย สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างมาก ไม่สามารถที่จะละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นได้รัฐจึงต้องมีการควบคุมจัดระเบียบเพื่อสังคมไม่เกิดความวุ่นวาย

2.2.2 แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

สิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะสามารถกระทำการใดๆ แก่ตนเองก็ย่อมได้ โดยการใช้สิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะต้องไม่กระทบกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยที่สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลนั้นจะมีบุคคลอื่นเข้ามาล่วงล้ำโดยปราศจากความยินยอมไม่ได้⁵⁸ การใช้สิทธิส่วนบุคคลจึงควรมีขอบเขตในการใช้ซึ่งนอกจากเพื่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ย่อมได้รับการคุ้มครอง การใช้สิทธิส่วนบุคคลจะต้องไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลอื่น ดังนั้นหากกล่าวถึงสิทธิส่วนบุคคลในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายแล้ว ในอีกด้านย่อมต้องพิจารณาถึงสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่นที่อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขด้วยเช่นกัน

2.2.2.1 แนวคิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีผู้เป็นเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล คือการที่บุคคลสามารถที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ กับตนเองก็ได้ โดยทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตและจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้อย่างอิสระ โดยที่บุคคลจะสามารถใช้สิทธิของตนเองได้อย่างอิสระหากการกระทำนั้นไม่เป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือละเมิดต่อสิทธิของบุคคลอื่น โดยสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลในทรัพย์สินซึ่งถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง ที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิดโดยเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ และรัฐหรือผู้ใดจะมาล่วงละเมิดมิได้

⁵⁸ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, *เรื่องเดิม*, หน้า 38.

เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงมีสิทธิโดยชอบธรรมในการเลี้ยงสุนัข และมีกรรมสิทธิ์ในตัวสุนัขโดยสามารถที่จะใช้สอย หรือทรัพย์สินของตนได้อย่างอิสระ สิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงเป็นสิทธิส่วนบุคคลอย่างหนึ่งที่ย่อมได้รับการรับรองเช่นเดียวกันกับสิทธิส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ สามารถที่จะเลี้ยงดูสุนัขนั้นได้อย่างปกติสุข ผู้ใดจะมาล่วงละเมิดต่อสิทธิในการเลี้ยงสุนัขของบุคคลนั้นไม่ได้

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับรองสิทธิอันมาจากกฎหมายมหาชนนั้น ย่อมหมายความว่ารัฐ หรือโดยกฎหมายย่อมต้องคุ้มครองสิทธิของบุคคล ซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นสิทธิที่บุคคลจะสามารถเลี้ยงสุนัขได้ตามสิทธิและเสรีภาพที่ตนมี แต่ทั้งนี้ถ้าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไปสร้างความเดือดร้อน หรือเสียหายกระทบสิทธิของบุคคลอื่นหรือประชาชน เมื่อนั้นรัฐก็มีความใช้อำนาจในการจำกัดสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้โดยการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อไม่ให้เป็นการใช้สิทธิของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไปกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

2.2.2.2 แนวคิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

สิทธิส่วนบุคคลในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย แม้เป็นสิทธิในทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่เนื่องจากสุนัขเป็นทรัพย์สินที่ไม่ใช่ทั้งสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ แต่เป็นทรัพย์สินที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก ซึ่งในบางครั้งสุนัขก็สามารถจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ เช่น พฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว โดยพฤติกรรมดังกล่าวสามารถก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้ ซึ่งหากพิจารณาถึงขอบเขตของการใช้สิทธิส่วนบุคคลเกิดขึ้นเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและสิทธิของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งเป็นสิทธิเสรีภาพใหม่ที่มีบทบาทรองรับไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยได้มีการบัญญัติไว้ ดังนี้

สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ เป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครองการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ⁵⁹

⁵⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2550)

จากบทบัญญัติจะเห็นได้ว่าทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตโดยปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลอื่น สิทธิส่วนบุคคลดังกล่าว ทำให้ทุกคนมีสิทธิในการจัดการเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวของตนเอง สิทธิที่รักษาไว้ซึ่งเกียรติยศชื่อเสียงของตนเอง ไม่ให้บุคคลอื่นกระทำการอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิดังกล่าว และรัฐต้องให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเว้นแต่เป็นกรณีทำไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ บุคคลที่ได้รับความเดือดร้อน เสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายย่อมมีสิทธิในการคุ้มครองชีวิตและร่างกายของตนโดยไม่ให้ถูกละเมิด

สิทธิส่วนบุคคลแม้จะเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิด และได้รับการรับรองโดยกฎหมาย บุคคลจึงมีสิทธิและเสรีภาพโดยชอบในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย แต่เนื่องจากสุนัขเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีชีวิตจิตใจในบางครั้งการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อเป็นปัญหาให้แก่บุคคลอื่นได้เช่นกัน ดังนั้นเจ้าของสุนัขเมื่อใช้สิทธิของตนในการเลี้ยงสุนัขแล้วย่อมต้องสนใจดูแลมิให้สุนัขของตนไม่ก่อความเดือดร้อน รำคาญให้แก่บุคคลอื่น เนื่องจากบุคคลก็ย่อมมีสิทธิส่วนบุคคลในเนื้อตัวร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน หากสุนัขได้ก่อปัญหาให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลอื่น ย่อมเป็นการกระทำที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลที่ได้รับความเสียหายย่อมมีสิทธิในการเรียกร้องให้เจ้าของสุนัขมารับผิดชอบในการเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นเพื่อความสงบสุขของประชาชนในสังคมบุคคลควรจะทำให้ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล ผู้เลี้ยงสุนัขใช้สิทธิของตนในการเลี้ยงสุนัขก็ต้องดูแลสุนัขไม่ให้ไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขก็ย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมในการปกป้องสิทธิของตนเช่นกัน เมื่อสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ประชาชนชนได้รัฐจึงสามารถใช้อำนาจในการควบคุม ออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ หรือหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เพื่อประโยชน์สุขของสังคมได้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์อันตรายของรัฐ

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

อย่างที่ทราบกันอยู่แล้วว่าสุนัขนั้นมีมากมายหลากหลายสายพันธุ์ แต่ละสายพันธุ์ก็มีลักษณะนิสัย สัตว์ขาดญาณ และพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากมนุษย์ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีลักษณะรูปร่าง และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เลี้ยงสุนัข ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่และสำคัญที่สุดที่พบในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายคือ ปัญหาที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทางด้านก้าวร้าว ดุร้าย เช่น สุนัขทำร้ายมนุษย์ หรือแม้กระทั่งผู้ที่เป็นเจ้าของ ทำลายทรัพย์สินหรือสัตว์ชนิดอื่นของผู้อื่น ซึ่งปัญหาเหล่านี้พบได้เรื่อยๆ ในสังคมและยังไม่ถูกแก้ไขให้หมดไป สิ่งสำคัญที่ผู้เลี้ยงจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็น

อันตรายได้นั้น คือความพร้อมและความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข การควบคุมดูแลสุนัขของตนให้อยู่ในความควบคุมได้ โดยการเข้าใจในธรรมชาติ ลักษณะนิสัย พฤติกรรม และความต้องการของสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายแต่ละสายพันธุ์ที่มีความแตกต่างได้ ไม่ว่าจะด้านอาหารการกิน สถานที่เหมาะสมกับการเลี้ยงดู การออกกำลังกาย และการฝึกสอนที่เหมาะสมให้สามารถควบคุมสุนัขของตนได้ การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงจำเป็นต้องกฎ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางในการเลี้ยงสุนัขที่ถูกต้อง

สุนัขสายพันธุ์ที่ถูกจัดว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ดุร้ายซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อผู้เลี้ยงบุคคลภายนอก และสัตว์อื่นได้ เช่น อเมริกัน พิตบูล เทอร์เรีย (American Pitbull Terrier), ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler), เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd), ไฮบีเรียน ฮัสกี้ (Siberian Husky), ลูกผสมหมาป่า (Wolf-Dog Hybrid), โดเบอร์แมน พินสเซอร์ (Doberman Pinschers), อลาสกามาลามิว (Alaska Malamutes), ฟิลา บราซิลเลียโร (Fila Brasileiro) เป็นต้น และเนื่องจากสุนัขหลายสายพันธุ์ ได้ถูกพัฒนาให้มีสัญชาตญาณเพื่อการเป็นนักสู้ สุนัขดังกล่าวจึงมีนิสัยที่ดุร้าย จนเกิดปัญหาที่สุนัขเข้าทำร้ายมนุษย์หากผู้เลี้ยงสุนัขไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของสุนัขได้ จึงมีสุนัขบางสายพันธุ์ที่กรมปศุสัตว์มีคำสั่งระงับการนำเข้าสุนัข แต่ในปัจจุบันก็ยังมีการเพาะพันธุ์สุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ภายในประเทศ โดยที่ผู้เลี้ยงไม่ได้นำมาจดทะเบียนแต่อย่างใด⁶⁰

ในสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หากสุนัขมีความแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจสุนัขจะมีลักษณะนิสัยที่คงที่ การแสดงของทางพฤติกรรมเกิดจากความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ หรือแสดงรูปแบบพฤติกรรมจากจิตใต้สำนึกจากการฝึกฝนและประสบการณ์การดูแลและฝึกสอนสุนัขด้วยวิธีที่ถูกต้องจะทำให้ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของสุนัขเป็นไปในแนวทางที่ดี พฤติกรรมที่แปรปรวนดุร้าย และก้าวร้าว นั้นอาจมีสาเหตุที่มาจากกรรมพันธุ์ที่ถ่ายทอดกันมาร่วมด้วย สาเหตุจากอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม การได้รับการฝึกฝนที่ผิดๆ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากความที่ไม่รู้และไม่ให้ความใส่ใจในการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยง การถูกปล่อยปละละเลยไม่ดูแลให้สุนัขออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมใดๆ สุนัขที่มีพลังงานมากจะมีการเก็บสะสมพลังงานและสุดท้ายจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น ความก้าวร้าว ขี้ตื่น หงุดหงิด หรือชอบทำลาย เป็นต้น วิธีตามธรรมชาติในการให้สุนัขปลดปล่อยพลังงานเพื่อลดความก้าวร้าว คือการดูแลให้สุนัขออกกำลังกายเพื่อใช้พลังงานให้เหมาะสมกับสายพันธุ์ สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

⁶⁰ ปราณี พาณิชพงษ์, สุนัขพันธุ์ดุร้าย คิดให้ดีกว่าก่อนเลี้ยง, คำนวนที่ 13 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.dld.go.th/th/index.php/2010-02-16-08-16-57/145--2555/6597---462555>

จึงควรมีความเป็นอยู่และการดูแลที่ถูกต้อง จึงจะสามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขจากผู้เลี้ยงได้⁶¹

สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ผู้เลี้ยงสามารถควบคุมได้ และสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เลี้ยงที่ต้องการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงควรศึกษาและเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ให้ดี เพราะผู้เลี้ยงที่เลี้ยงสุนัขได้อย่างถูกต้องสุนัขก็จะไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา

จากสาเหตุดังกล่าวการที่สังคมประสบปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เช่น การทำร้ายมนุษย์ ทำลายทรัพย์สิน จึงทำให้มีแนวคิดในการออกมาตรการทางกฎหมายหลักเกณฑ์ ขึ้นมาควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในสังคมขึ้นมา เพื่อคุ้มครองบุคคลและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขเพื่อเข้ามาดูแลสวัสดิภาพของประชาชน ความสงบและเรียบร้อยอันดีของสังคม รวมถึงสวัสดิภาพของสุนัขอีกด้วย

2.3.2 แนวคิดการกระทำทางปกครอง

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่พบปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย สร้างความเสียหายทั้งต่อชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป การกระทำทางการปกครองของรัฐจึงต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย หรือคำสั่ง เพื่อดูแลและรักษาความปลอดภัยของประชาชนส่วนรวม เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาและสามารถจัดการต่อปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ สิทธิในการจำกัดสิทธิของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย จึงเป็นการกระทำทางปกครองของรัฐที่สามารถกระทำการได้ เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเพื่อรักษาความสงบของประชาชนนั่นเอง

การกระทำทางปกครอง (Act of Administrative) คืออำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ (Public Service) เป็นอำนาจและหน้าที่ของฝ่ายปกครองโดยถือเป็นภารกิจของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวม โดยประชาชนต้องปฏิบัติตามคำสั่งนโยบาย และกฎหมายของรัฐบาล⁶² จึงเห็นได้ว่าการกระทำทางปกครองจึงมักกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การกระทำทางปกครองจะ

⁶¹ สันต์ นาคะสุวรรณ, อเมริกัน พิตบูล เทอเรีย (กรุงเทพฯ: เทพพิทักษ์การพิมพ์, ม.ป.ป.), หน้า 38-39.

⁶² สมยศ เชื้อไทย, กฎหมายมหาชนเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557), หน้า 125.

สามารถทำได้โดยตามอำเภอใจ เนื่องจากมีการวางหลักการการกระทำทางปกครองไว้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐ จะไม่สามารถใช้อำนาจทางปกครองได้หากไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ถึงแม้จะมีกฎหมายรับรอง เจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่สามารถใช้อำนาจนอกรอบของกฎหมายได้ ดังนั้นการกระทำทางการปกครองจึง ต้องกระทำการใดๆ โดยชอบและเคารพต่อกฎหมาย กฎหมายจึงเป็นทั้งที่มา และข้อจำกัดในการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง⁶³

หลักนิติรัฐ ในประเทศที่ปกครองโดยระบบประชาธิปไตยถือเป็นหลักพื้นฐานของการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองโดยดำเนินการในขอบเขตของกฎหมาย หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักการนิติรัฐจึงมีผลต่อกฎหมาย 2 ประการ คือ

1. การกระทำของฝ่ายปกครองที่ออกคำสั่งให้ประชาชนกระทำการหรืองดเว้นการกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีลักษณะที่กระทบหรือจำกัดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลัก “ไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ” โดยจะเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ เนื่องจากการปกครองในระบบประชาธิปไตยการกระทำที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีความเห็นชอบของผู้แทนราษฎรโดยการตราออกมาเป็นลักษณะที่เป็นกฎเกณฑ์ทั่วไป

2. การกระทำใดๆ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะมีกำหนดมาตรการ หรือคำสั่งให้ขัดแย้งกับกฎหมายไม่ได้ โดยต้องกระทำการให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมายจะขัดแย้งกับกฎหมายไม่ได้ เรียกว่า “กฎหมายสูงสุด”⁶⁴

ดังนั้นภาครัฐจึงสามารถตรากฎหมาย คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ เพื่อเป็นการนำกฎหมายมาบังคับใช้ ควบคุมและจำกัดสิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของผู้เลี้ยงสุนัข เนื่องจากการที่ภาครัฐตรากฎหมาย คำสั่ง หลักเกณฑ์ หรือมาตรการต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม กำหนดสิทธิและหน้าที่ของเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ว่าควรกระทำการหรืองดเว้นการกระทำกรอย่างใดในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย การตรากฎหมายจากภาครัฐจึงถือเป็นการกระทำทางปกครองที่มุ่งกระทำเพื่อประโยชน์สุขของสาธารณะ และความสงบสุขของประชาชนส่วนรวมในสังคม เพื่อมิให้การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก่อปัญหาให้แก่ประชาชนในสังคม

⁶³ นันทวัฒน์ พรหมานันท์, **หลักพื้นฐานของกฎหมายปกครอง**, คำนวณที่ 13 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1229>

⁶⁴ สมยศ เชื้อไทย, *เรื่องเดิม*, หน้า 226-227.

2.4 แนวคิดความรับผิดของผู้เลี้ยงจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายหากก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของบุคคลอื่น บุคคลผู้ที่ควรต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่เป็นอันตรายจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ถูกบัญญัติเอาไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยได้มีการบัญญัติความรับผิดต่อการกระทำที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ ดังนี้

2.4.1 ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

บุคคลใดที่กระทำการใดๆ ที่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นและสังคมควรได้รับบทลงโทษต่อความผิดที่ได้กระทำการฝ่าฝืน รัฐจึงควรมีการกำหนดกฎหมายและวิธีการต่างๆ ที่สมควรเพื่อป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้นมีความเป็นอันตรายต่อสังคม และควรมีการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำผิดนั้น เช่นเดียวกันกับเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่เลี้ยงดูสุนัขอย่างขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงที่ถูกต้อง ขาดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย จนเป็นเหตุให้สุนัขก่อให้เกิดปัญหาความเสียหายทั้งทางร่างกาย และทรัพย์สิน ของบุคคลอื่น ในฐานะแห่งการเป็นเจ้าของผู้ควบคุมดูแลสุนัขจึงควรได้รับโทษทางอาญาตามความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะเป็นการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัข

2.4.1.1 การกระทำที่ควรแก่การถูกควบคุมด้วยกฎหมายอาญา⁶⁵

การควบคุมการกระทำของบุคคลในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไม่ว่าจะในด้านวัตถุประสงค์หรือวิธีการ ซึ่งวิธีการที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบันคือ การควบคุมโดยกฎหมายอาญาโดยในแต่ละประเทศย่อมมีกฎหมายอาญาเป็นของตนเอง จึงทำให้มีปัญหาที่ว่าพฤติกรรมใดที่ควรจะต้องถูกควบคุมโดยกฎหมายอาญา ซึ่งโดยการกระทำหลักที่บุคคลรู้จักกันเป็นอย่างดีว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาและเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น การฆ่าคน การทำร้ายร่างกาย หรือการลักทรัพย์ เป็นต้น กฎหมายที่มีโทษทางอาญาควรที่จะมีขอบเขตกว้างขวาง หรือจำกัดอยู่เพียงแค่นั้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายอาญาจึงควรมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและป้องกันบุคคล โดยในบางครั้งรวมถึงการคุ้มครองสัตว์ด้วย โดยการคุ้มครองป้องกันบุคคลจากการกระทำอันเกิดจากความเจตนา คุ้มครองป้องกันบุคคลจากการกระทำโดยไม่เจตนา รวมถึงการป้องกันบุคคลที่อาจถูกชัก

⁶⁵ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, **ทฤษฎีอาญา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2556), หน้า 48-50.

จึงให้หลงผิด เช่น ผู้เยาว์ หรือบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต เป็นต้น โดยจุดประสงค์ของการควบคุมการกระทำการด้วยกฎหมายอาญา มีดังนี้

- 1) เพื่อคุ้มครองและป้องกันสภาพจิตใจของสมาชิกในสังคมจากการกระทำอันเป็นการส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคม
  - 2) เพื่อคุ้มครอง ป้องกันทรัพย์สินส่วนบุคคลและสมาชิกของคนในสังคม
  - 3) เพื่อคุ้มครองป้องกันสาธารณชนจากความไม่สะดวกสบายในด้านต่างๆ
  - 4) เพื่อการป้องกันและรักษาไว้ซึ่งสถาบันต่างๆ ในสังคม
  - 5) การบังคับใช้วิธีต่างๆ ที่จะทำให้วัตถุประสงค์ทางกฎหมายอาญาเหล่านี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จในการดูแลควบคุมป้องกันเพื่อความสงบของคนในสังคม
- โดยในประมวลกฎหมายอาญาแบบแผนของการลงโทษรวมทั้งลักษณะของตัวโทษที่จะได้รับจากการกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา จะเสมือนเป็นตัวกระตุ้นและสร้างกรอบและขอบเขตให้สมาชิกในสังคมนั้น ประพฤติและปฏิบัติกรกระทำใดๆ ต่อสังคมในวิถีทางที่กฎหมายและวิถีทางของสังคมนั้นได้บัญญัติกฎหมายเอาไว้ เพื่อป้องกันและควบคุมพฤติกรรมที่อาจจะเป็นอันตรายต่อสังคม⁶⁶

2.4.1.2 ทฤษฎีทางกฎหมายอาญา

1) ทฤษฎีการจำกัด⁶⁷

ทฤษฎีการจำกัดเป็นแนวคิดที่ว่า การจะใช้บทลงโทษทางอาญาจะต้องมีขอบเขตและข้อจำกัด ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์การจำกัด (Limiting Principles) โดยกล่าวว่า สังคมไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้ในวัตถุประสงค์บางประการ หรือในสถานการณ์บางประเภทที่ไม่เหมาะสมที่จะนำกฎหมายอาญาใช้ มีแนวคิด ดังต่อไปนี้

(1) กฎหมายอาญาไม่ควรเป็นข้อห้ามที่มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้บุคคลในสังคมเชื่อฟัง และโดยผลจากการไม่เชื่อฟังผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษหรือผลร้ายเป็นการตอบแทน

(2) พฤติกรรมหรือการกระทำที่ปราศจากอันตรายต่อบุคคลและสังคมไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้เพื่อการลงโทษการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าว

(3) ไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้กับการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล หากจะมีวิธีการอย่างอื่นๆ ที่จะสามารถช่วยลดจำนวนของการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นๆ

⁶⁶ G. O. W. Mueller, *The German Draft Criminal Code 1960-An Evaluation in Terms of American Criminal Law* (Illinois: 25 Univ, 1961).

⁶⁷ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, *เรื่องเดิม*, หน้า 51-60.

ให้ลดลงได้โดยเท่าเทียมกัน และก่อให้เกิดความรับผิดชอบน้อยกว่าการนำกฎหมายอาญามาใช้จากการกระทำของบุคคล

(4) กฎหมายอาญาไม่ควรที่จะถูกนำมาใช้หากผลที่เกิดจากการกระทำผิดต่างๆ น้อยกว่าผลที่เกิดจากการลงโทษตามกฎหมายอาญา

(5) กฎหมายอาญาไม่ควรที่จะถูกนำมาใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็นเพียงแค่การบังคับให้บุคคลใดกระทำการตามแนวทางที่จะทำให้เกิดผลประโยชน์แก่ตัวของผู้กระทำเอง

(6) กฎหมายอาญาควรเป็นข้อห้ามที่ได้มาจากการสนับสนุนจากมติของประชาชนส่วนใหญ่

(7) ข้อห้ามการกระทำ หรือพฤติกรรมใดๆ ที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ ไม่ควรที่จะถูกนำมารวมเอาไว้ในกฎหมายอาญา และ

(8) ข้อห้ามการกระทำใดๆ บางประการในกฎหมายอาญา ไม่ควรนำมาเป็นข้อห้ามที่เมื่อมีการกระทำการละเมิดข้อห้ามนั้นแล้วจะไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวได้มีความผิดเกิดขึ้นจริง

ดังนั้นจึงสามารถที่จะสรุปได้ว่าบุคคลทุกคนย่อมมีอิสรภาพในการกระทำการใดๆ แม้การกระทำของบุคคลนั้นจะผิดศีลธรรมหรือไม่ก็ตาม ถ้าการกระทำดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความเสียหายแก่บุคคลอื่นใด เว้นแต่ตัวบุคคลผู้กระทำการเอง รัฐก็ไม่สมควรที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวนี้

2) ทฤษฎีว่าด้วยการป้องปราม

ทฤษฎีว่าด้วยการป้องปราม (Deterrence) คือ หากบุคคลผู้ประพฤติหรือกระทำความผิดควรได้รับโทษอันรุนแรง เพื่อเป็นการป้องปรามบุคคลจากการกระทำนั้น และเพื่อเป็นตัวอย่างเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นนำมาประพฤติปฏิบัติตาม โดยวิธีการนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าในตัณษุย์ก่อนที่บุคคลจะประพฤติหรือกระทำการใดๆ ย่อมต้องมีการคิดและไตร่ตรองดูก่อนแล้วว่าการกระทำหรือปฏิบัติใดๆ ของตนเช่นนั้นจะก่อให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อตน รวมถึงเชื่อว่าบุคคลย่อมมีความกลัวต่อบุคคลในสังคมหากการกระทำหรือการประพฤติของตนเป็นการกระทำที่ผิดต่อสังคม บุคคลผู้กระทำการนั้นๆ ย่อมมีความกลัวกับการที่จะไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และกลัวต่อการถูกนำตัวไปลงโทษตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

3) ทฤษฎีการแก้ไขผู้กระทำผิด

ทฤษฎีการแก้ไขผู้กระทำผิดเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการลงโทษตามกฎหมายอาญา และตามด้วยการกระทำต่อบุคคลผู้ที่กระทำความผิดโดยการตัดโอกาสในการ

กระทำความผิด หรือจำกัดความสามารถในการกระทำความผิดโดยการหาวิธีการทั้งหลายที่จะสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติต่อบุคคลผู้ต้องโทษ⁶⁸

โดยวิธีการเหล่านี้ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของบุคคลผู้ต้องโทษ เพื่อความสุข เพื่อความพึงพอใจต่อผู้กระทำความผิด เพื่อที่จะเป็นการป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลที่จะเกิดขึ้นได้⁶⁹

2.4.1.3 ความรับผิดทางอาญาโดยประมาทในระบบคอมมอนลอว์

ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ในแต่ละประเทศได้มีการกำหนดความรับผิดทางอาญาของบุคคลเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวินิจฉัยเรื่องความรับผิดทางอาญาโดยประมาทของบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) โครงสร้างความรับผิดทางอาญา

โครงสร้างความรับผิดในระบบคอมมอนลอว์ในการพิจารณาความผิดทางอาญาตามหลักคอมมอนลอว์ จะต้องมียุติประกอบด้วยกัน 2 ประการ ดังนี้

(1) ต้องเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา (Actus Reus)

คือ การกระทำหรือแสดงออกภายนอกโดยการ เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการเคลื่อนไหวร่างกายนั้นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและบังคับจากจิตใจได้ โดยการกระทำหรือการแสดงออกทางร่างกายต้องเป็นการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดทางกฎหมาย โดยการกระทำนั้นต้องมีผลจากการกระทำดังกล่าว โดยผู้กระทำต้องมีเจตจำนงในการเคลื่อนไหวร่างกายไปอย่างนั้นและต้องประกอบด้วยพฤติการณ์แวดล้อมด้วย⁷⁰

(2) องค์ประกอบทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด (Mens Rea)

คือ องค์ประกอบทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาความรับผิดทางอาญาของบุคคล โดยการกระทำความผิดทางอาญาของผู้กระทำความผิดต้องอยู่ในสภาวะจิตใจที่น่าตำหนิ ซึ่งเป็นการพิจารณาและต้องพิสูจน์สภาวะทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิดทางอาญาในขณะที่กระทำการ ว่าเป็นสภาวะที่กฎหมายได้บ่งบอกไว้อย่างชัดเจน เช่น การกระทำโดยมีเจตนาร้าย เป็นการกระทำโดยรู้และตั้งใจ ซึ่งการกระทำดังกล่าว

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 91.

⁶⁹ Francis A. Allen, "Criminal Justice Legal Values and Rehabilitative Ideal," *Journal of Criminal Law and Criminology* 50 (September-October 1959): 226.

⁷⁰ John Smith, *Smith & Hogan Criminal Law*, 10th ed. (London: Butterworths Lexisnexis, 2002), p. 40.

ได้แสดงให้เห็นถึงภาวะทางจิตใจที่น่าตำหนิของผู้กระทำ ได้แก่ เจตนา (Intention) และประมาทโดยจงใจ (Recklessness)⁷¹

นอกจากระบบคอมมอนลอว์จะพิจารณาความรับผิดชอบของผู้กระทำ ความผิดทางอาญา ในด้านการกระทำที่ต้องถือเป็นความผิดตามกฎหมายและพิจารณาถึงสภาวะจิตใจของผู้กระทำผิดทางอาญาในขณะนั้น ระบบคอมมอนลอว์ยังแยกลักษณะของการกระทำผิดโดยประมาทอีกด้วย

2) ประเภทของความประมาททางอาญา

ในกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ได้แบ่งการกระทำผิดโดยประมาทของบุคคลได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

(1) กระทำประมาทโดยจงใจ (Recklessness)

กระทำประมาทโดยจงใจ คือ การกระทำที่ขาดความระมัดระวังอย่างมากซึ่งเป็นความประมาทที่สมควรถูกลงโทษ เนื่องจากเป็นการกระทำไปโดยรู้ตัวว่าอาจเกิดอันตราย และกระทำไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร⁷² โดยความกระทำผิดโดยจงใจ ผู้กระทำต้องรับรู้ได้ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ และพิจารณาถึงผลจากการกระทำที่รู้ว่าความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นได้ และหากพิจารณาตามนั้นผู้กระทำผิดไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะกระทำการในสถานการณ์นั้น

(2) กระทำประมาทธรรมดา (Negligence)

กระทำประมาทธรรมดา เป็นการกระทำของบุคคลที่เปลี่ยนจากการกระทำไปโดยรู้สำนึกเป็นการกระทำไปโดยไม่รู้สำนึก จึงเป็นการกระทำที่พ้นจากเจตนาโดยคือเป็นการกระทำที่ต่ำกว่าการกระทำตามมาตรฐานของวิญญูชนในการเปรียบเทียบการกระทำของวิญญูชนในสถานการณ์เดียวกันนั้น โดยเป็นการพิจารณาในด้านของภาวะวิสัยเพียงอย่างเดียว โดยไม่พิจารณาถึงสภาวะจิตใจของผู้กระทำในขณะนั้น⁷³ การกระทำโดยประมาทธรรมดาของบุคคลจึงเป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวังตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้กระทำต้องปฏิบัติจึงเป็นการละเลยของบุคคลที่ควรจะต้องปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับวิญญูชนในพฤติการณ์เดียวกันนั้น⁷⁴

⁷¹ ทศน์วรรณ สิริพรหมเจริญ, **มาตรฐานความระมัดระวังการกระทำโดยประมาท** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), หน้า 8.

⁷² Williams Glanvillie, **Textbook of criminal Law**, 2nd ed. (London: Stevens&Son, 1983) p. 88.

⁷³ ปานรวี ชีวิตโสภณ, **ปัญหาความรับผิดทางอาญาในการกระโดยประมาทของแพทย์** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551), หน้า 13.

⁷⁴ ทศน์วรรณ สิริพรหมเจริญ, **เรื่องเดิม**, หน้า 12.

ดังนั้นจึงสามารถที่จะกล่าวโดยสรุปได้ว่ากฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ได้มีการวินิจฉัยการกระทำผิดทางอาญาโดยประมาทเป็น 2 ประเภทคือ การกระทำประมาทโดยจงใจและการกระทำประมาทธรรมดา โดยพิจารณาแยกความแตกต่างของความประมาททั้งสองประเภทจากความรับรู้ตัวของบุคคลที่กระทำการในขณะนั้น โดยความประมาทโดยจงใจผู้กระทำจะต้องกระทำไปโดยรู้ตัวรับรู้ตามภาวะวิสัยขณะนั้น และในส่วนของความประมาทธรรมดาผู้กระทำได้กระทำการลงไปโดยไม่รู้ตัวว่าการกระทำของตนนั้นอาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้แต่อย่างไร

2.4.1.4 ความรับผิดทางอาญาในระบบซีวิลลอว์

ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ในแต่ละประเทศได้มีการกำหนดความรับผิดทางอาญาของบุคคลเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวินิจฉัยเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคล

1) โครงสร้างความรับผิดทางอาญา

โครงสร้างความรับผิดทางอาญาในระบบซีวิลลอว์แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ

(1) ต้องเป็นการกระทำที่ครบตามองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกในการวินิจฉัยความผิดทางอาญา โดยการที่บุคคลจะกระทำผิดกฎหมายอาญาจะต้องมีองค์ประกอบครบตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในแต่ละฐานความผิด โดยพิจารณาจากองค์ประกอบภายนอกและภายใน ดังนี้ องค์ประกอบภายนอก คือ ส่วนประกอบภายนอกที่ประกอบอยู่ในความผิด ได้แก่ ผู้กระทำความผิด การกระทำ ผลของการกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ และองค์ประกอบภายนอกอื่นๆ⁷⁵ องค์ประกอบภายใน คือ ส่วนของจิตใจที่อยู่ภายในผู้กระทำความผิด โดยเป็นส่วนของจิตใจที่ประกอบอยู่ในความผิด ได้แก่ เจตนาประมาท เหตุจงใจ และองค์ประกอบภายในอื่นๆ⁷⁶

(2) การกระทำต้องเป็นความผิดทางกฎหมายซึ่งเป็นโครงสร้างที่ต้องพิจารณาในลำดับต่อมา โดยพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เช่น เป็นการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แม้ว่าหากพิจารณาจะพบว่าการกระทำนั้นครบองค์ประกอบในความผิด แต่ถ้ามีเหตุให้กระทำนั้นของบุคคลนั้นไม่เป็นความผิดทางกฎหมายผู้กระทำความผิดนั้นก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดซึ่งเหตุที่ไม่เป็นความผิด เช่น มีกฎหมายยกเว้นความผิด

⁷⁵ คณิต ญ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547), หน้า 139.

⁷⁶ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 156.

(3) การพิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Schuld) ว่าผู้กระทำการ ความผิดสมควรที่จะได้รับโทษทางกฎหมายหรือไม่ เช่น การกระทำความผิดที่เกิดจากเด็กซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี กฎหมายก็อาจให้การยกเว้นโทษได้ เป็นต้น

2) ประเภทของความประมาททางอาญา

ประเภทความประมาททางอาญาในระบบซีวิลลอว์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้⁷⁷

(1) กระทบประมาทโดยรู้ตัว คือ ผู้กระทำการนั้นได้เห็น หรือคาดได้ว่า อันตรายจะสามารถเกิดขึ้นได้จากการกระทำนั้น แต่เชื่อว่าตนสามารถป้องกัน หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิด อันตรายนั้นได้ จึงถือว่าผู้กระทำได้เห็นถึงภัยอันตรายที่อาจเกิดนั้นได้ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง ป้องกันอย่างเพียงพอ

(2) ประมาทโดยไม่รู้ตัว คือ ผู้กระทำการได้กระทำความผิดโดยขาด ความระมัดระวังตามพฤติการณ์และวิสัย โดยไม่ได้คาดคำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนว่าจะก่อให้เกิดอันตรายได้ ซึ่งนำไปสู่การกระทำผิดครบองค์ประกอบตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือผู้กระทำกระทำการโดยขาดความระมัดระวัง มิได้คาดล่วงหน้าว่าจะเกิดผลจากการกระทำดังกล่าว

2.4.2 ความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่กฎหมาย ไม่สามารถจำกัดสิทธิในการเลี้ยงสุนัขได้ แต่เนื่องจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึก มีสัญชาตญาณและพฤติกรรมที่สามารถก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นได้ทั้งทางร่างกาย และทรัพย์สิน โดยความเสียหายดังกล่าวไม่อาจที่จะเรียกต้นเหตุที่สร้างความเสียหายมารับผิดได้ กฎหมายจึงกำหนดให้เจ้าของสุนัขหรือผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสุนัขมาเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายอัน เกิดจากสัตว์ โดยระบุไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด โดยหลักการละเมิดมี ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ 2 ทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดความรับผิดทางละเมิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.2.1 ทฤษฎีละเมิด

1) ทฤษฎีความผิด (Fault Theory)

ตามทฤษฎีความผิด ความรับผิดทางละเมิด จะต้องประกอบด้วยส่วนที่เป็น การกระทำและทางด้านจิตใจว่าเป็นการกระทำโดยการจงใจหรือประมาทเลินเล่อ⁷⁸ ทฤษฎีความผิด

⁷⁷ ทัดน์วรรณ สิริพรหมเจริญ, *เรื่องเดิม*, หน้า 61.

ต้องมืองค์ประกอบว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นส่วนหนึ่งของความผิดของการกระทำก่อให้เกิดความเสียหาย มีรายละเอียด ดังนี้

(1) ความผิด (Fault) ความผิดไม่ใช่เรื่องของการกระทำแต่เป็นสภาพจิตใจความรู้สึกของผู้กระทำละเมิด โดยเป็นเรื่องของความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ที่จะรับรู้ว่าการกระทำของตนเองอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ หากกระทำหรือละเว้นการกระทำ จงใจหรือประมาทเลินเล่อในการที่จะป้องกัน ความเสียหายหรือก่อให้เกิดความเสียหาย โดยรู้อยู่ในตนเองว่าจะเกิดความเสียหายก็จะถือว่าเป็นความผิดผู้ที่กระทำละเมิดก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย⁷⁹

(2) ความสัมพันธ์กันของเหตุและผล (Causation) คือ ความผิดจากการกระทำของผู้กระทำละเมิดสัมพันธ์กับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายที่ได้รับ⁸⁰ โดยต้องพิสูจน์ให้ทราบได้ว่าการกระทำของผู้กระทำละเมิดเป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น

(3) ความเสียหาย (Injury) เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและแน่นอน เป็นผลใกล้ชิดหรือไม่ไกลเกินต่อการกระทำของผู้กระทำละเมิด ไม่ว่าจะความเสียหายจะสามารถตีเป็นจำนวนเงินได้หรือไม่ได้ หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก็ได้

2) ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability)

ความรับผิดเด็ดขาดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลอาจต้องรับผิดการละเมิด แม้จะไม่ได้มีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านจิตใจ โดยความรับผิดเด็ดขาดผู้กระทำละเมิดไม่จำเป็นต้องมีความผิด เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและทราบว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำก็ควรถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำละเมิด ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะถูกหรือผิดกฎหมาย เพราะเชื่อว่าการกระทำใดๆ ย่อมถือเป็นความเสียหาย อาจเกิดได้ทั้งผลดีและผลร้ายผู้กระทำที่ได้กระทำลงไปย่อมเป็นการเสี่ยงภัยอย่างหนึ่ง ผู้กระทำย่อมต้องยอมรับผลแห่งการกระทำนั้นๆ โดยต้องยอมรับต่อความเสียหายนั้น⁸¹

⁷⁸ สายสุตา นิงสานนท์, ความรับผิดเด็ดขาดในกฎหมายลักษณะละเมิด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 41.

⁷⁹ อนันต์ จันทโรภากร, โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายลักษณะละเมิด (กรุงเทพฯ: พีเพิร์นติ้งเฮาส์, 2531), หน้า 98.

⁸⁰ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2544), หน้า 37.

⁸¹ จิต เศรษฐบุตร, หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2553), หน้า 105.

2.4.2.2 ความรับผิดทางแพ่ง

ความรับผิดนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิด (Fault) คือมีการกระทำโดยเจตนาจงใจหรือประมาทจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น โดยหลักไม่มีความรับผิดหากไม่มีความผิด ซึ่งหลักดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้ทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา โดยแยกพิจารณาว่ากระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อและก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยเป็นการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย โดยการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดความผิดเพื่อละเมิด (Delictual Liability)⁸²

2.4.2.3 หลักเกณฑ์ความรับผิดทางแพ่ง⁸³

การที่การกระทำจะก่อให้เกิดความรับผิดทางแพ่งจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย การกระทำดังกล่าวจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1) เป็นการกระทำที่ต้องรู้สำนึก คือ ผู้กระทำการที่ต้องรับผิดทางกฎหมาย จะต้องกระทำการขณะที่รู้ว่าตนกำลังทำอะไรอยู่

2) ต้องมีความผิดคือเป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ เนื่องจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นองค์ประกอบทางจิตใจของผู้กระทำที่จะสามารถบอกได้ว่าการกระทำของผู้กระทำเป็นความผิด

3) ต้องมีความเสียหาย คือ ผู้กระทำต้องกระทำการโดยรู้สำนึกและมีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหน้าที่หรือการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ สิทธิ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น

4) ต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการกระทำและผลที่เกิด กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นผลที่มาจากกระทำของผู้กระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เนื่องจากการจะให้บุคคลใดต้องรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องมาจากตัวผู้กระทำเอง

5) ต้องมีการรับรองสิทธิของผู้เสียหายไว้ในกฎหมายแพ่ง คือ กฎหมายที่มีการกำหนดชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นๆ โดยเป็นมุ่งที่จะเยียวยาและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย

6) ผู้กระทำความผิดต้องรับผิด ในกรณีความรับผิดที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย คือ ผู้กระทำความผิดเพื่อละเมิด ด้วยการเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำผิดโดยละเมิดของตน เช่น การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่ารักษาพยาบาลในกรณีที่ความ

⁸² ศันนัทภรณ์ โสทธิพันธุ์, คำอธิบายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557), หน้า 23

⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24-26.

เสียหายเกิดต่อร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ การคืนทรัพย์สิน หรือชดใช้ราคาทรัพย์สินในกรณีความเสียหายเกิดแก่ตัวทรัพย์สิน เป็นต้น

2.4.2.4 ประเภทความรับผิดทางแพ่ง

ประเภทของความรับผิดในทางแพ่งนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทของความรับผิดด้วยกันคือ 1. ความรับผิดตามสัญญา 2. ความรับผิดก่อนสัญญา และ 3. ความรับผิดเพื่อละเมิด โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนจะกล่าวเฉพาะประเภทความรับผิดเพื่อละเมิดเนื่องจากการรับผิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงจากการกระทำเพื่อละเมิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ความรับผิดเพื่อละเมิด คือความผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ จนการกระทำของผู้กระทำนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น โดยเมื่อผู้กระทำการได้กระทำการในขณะที่รู้สำนึกในการกระทำของตน โดยเป็นกระทำโดยจงใจ รู้ว่าสิ่งที่ตนได้กระทำนั้นย่อมจะทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย หรือกระทำการโดยความไม่ใช้ความระมัดระวังที่เพียงพอและก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมทำให้เกิดผลหรือหนี้ตามกฎหมาย และตามกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าให้บุคคลผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น โดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย

2.4.3 แนวคิดความรับผิดของผู้เลี้ยงสุนัขจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกๆ คน トラบใดที่การเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงไม่ได้เป็นการรุกราน หรือละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น อย่างที่ทราบกันดีว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่มีชีวิตจิตใจ มีหลากหลายสายพันธุ์ มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละสายพันธุ์ ผู้เลี้ยงที่เลี้ยงสุนัขด้วยความเข้าใจและมีความรับผิดชอบสามารถที่จะควบคุมสุนัขของตนไม่ให้เกิดปัญหาบกวนผู้อื่นได้ย่อมไม่ได้สร้างปัญหาให้กับผู้อื่นจากการเลี้ยงสุนัขของตน แต่ก็มีไม่น้อยที่พบว่าผู้เลี้ยงขาดความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัข ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขได้ ปลปล่อยสุนัขให้ไปสร้างความเดือดร้อน รำคาญใจให้แก่บุคคลอื่นในบางครั้งอาจเกิดการสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน และที่พบได้บ่อยคือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งการที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถควบคุมสุนัขที่ตนเลี้ยงได้ก็จะเกิดเป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ซึ่งจะมีความรับผิดทางละเมิดทางกฎหมายตามมา ผู้เลี้ยงสุนัขจึงต้องรับผิดจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

2.4.4 ฐานความคิดความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์

ในกรณีที่มีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไม่สามารถดูแลและควบคุมดูแลสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของตนเลี้ยงได้ เลี้ยงสุนัขโดยปล่อยปละละเลย ปล่อยให้สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายสามารถออกไปจากสถานที่เลี้ยงไปก่อปัญหาสร้างความเดือดร้อน เสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น ทางกฎหมายย่อมต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของต้องเป็นผู้รับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่เกิดขึ้น หากไม่ใช่หลักการสันนิษฐานเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของ ต่างย่อมสามารถอ้างได้ว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น เป็นการกระทำที่เกิดจากสุนัขไม่ใช่เป็นการกระทำโดยตรงจากเจ้าของสุนัข หรือผู้ดูแลแทน ผู้ที่ได้รับความเสียหายก็จะไม่ได้รับการเยียวยาชดเชยค่าสินไหม ความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขจึงเป็นไปตามความรับผิดชอบตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย โดยมีฐานความคิดความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ดังนี้

1. ตามหลักผู้ได้รับประโยชน์ใดๆ จากสัตว์ย่อมต้องรับผิดชอบ ผู้ที่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากสัตว์ ย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ด้วย เนื่องจากสุนัขมีประโยชน์กับมนุษย์มากมายไม่ว่าจะเป็นเพื่อน เผ่ายาม ล่าสัตว์ หรือต้อนสัตว์ แต่สุนัขทุกสายพันธุ์มีสัญชาตญาณนักล่าอยู่ในตัว ผู้เลี้ยงที่ไม่สามารถควบคุมสุนัขของตนได้ จนสุนัขของตนไปกัดทำร้ายผู้อื่น กัดสัตว์เลี้ยงของผู้อื่น หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ผู้เลี้ยงที่ได้รับประโยชน์จากการเลี้ยงสุนัขก็ควรเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัข
2. ในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่มีความดุร้าย จนบางครั้งเจ้าของหรือผู้ดูแลแทนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมดุร้ายของสุนัขได้ ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับสันนิษฐานไว้แล้วว่า เจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลและแทนควรรับรู้ได้ถึงการพัฒนาและการแสดงพฤติกรรมของสุนัขนั้น จึงควรมีการป้องกันและแก้ไขก่อนที่จะเกิดปัญหา
3. ตามกฎหมายเจ้าของหรือผู้ดูแลแทนมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลและควบคุมสุนัข⁸⁴ ในทางกฎหมายเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือผู้ที่รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของสุนัขในขณะที่สุนัขไม่ได้อยู่ในการควบคุมดูแลของผู้เลี้ยง มีหน้าที่ที่ต้องดูแลสุนัขให้อยู่ในความควบคุม ไม่ให้สุนัขนั้นสามารถมีอิสระที่สามารถออกจากสถานที่เลี้ยงไปสร้างความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 263.

2.4.5 หลักเกณฑ์ความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

เกณฑ์ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ตามบทบัญญัติของกฎหมายประเทศไทย ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 433 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁸⁵ โดยหากพิจารณาเกณฑ์ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย จากบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 บัญญัติไว้ว่า การที่เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือผู้ที่รับดูแลสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของสุนัข ต้องรับผิดจากความเสียหายที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้น ต้องเข้าหลักเกณฑ์ต่างๆ ต่อไปนี้

1. ความเสียหายที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นต้องเกิดแก่บุคคล สัตว์ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นๆ
2. สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้นต้องมีเจ้าของโดยกรรมสิทธิ์ ตามนิตินัย และมีเจ้าของตามพฤตินัย คือ สุนัขได้รับการดูแลจากเจ้าของ และ
3. เจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนนั้นต้องไม่มีความผิดโดยการใช้นิสัยเป็นเครื่องมือในการกระทำละเมิด

หากเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของสุนัขสุนัขมีความผิด ความผิดจะเปลี่ยนเป็นเข้าบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 แทนโดยที่เจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนต้องรับผิดละเมิดของตนเอง⁸⁶ โดยความเสียหายที่ผู้เลี้ยงสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนต้องรับผิดนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขโดยตรงอยู่นอกการบังคับหรือตามคำสั่งของคน คือความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคล สัตว์ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นนั้น เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของสุนัขเองโดยตรง โดยการกระทำของสุนัขไม่ได้เกิดจากการออกคำสั่งหรือควบคุมจากเจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนเจ้าของ และ
2. ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยสุนัขมีส่วน คือความเสียหายจากสุนัขที่ทำภายใต้คำสั่งหรือการควบคุมของคนนั่นเอง คือความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคล สัตว์ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นนั้น เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของสุนัขที่อยู่ภายใต้คำสั่งหรือการควบคุมของเจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนเจ้าของ

⁸⁵ มาตรา 433 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ.2540)

⁸⁶ ศนันท์กรรณ์ โสทธิพันธ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 264–265.

2.4.6 บุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

กฎหมายได้กำหนดบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ 2 ประเภทบุคคลคือ เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายและ ผู้ที่รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทน โดยบุคคลทั้งสองกลุ่มเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแล ควบคุมสุนัข และมีใกล้ชิดกับสุนัขมากที่สุด กฎหมายย่อมสันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวบกพร่องในการดูแลและ ควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงต้องเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยบุคคลทั้งสองกลุ่มจะไม่สามารถรับผิดชอบพร้อมกันได้ เนื่องจากขณะที่สุนัขก่อความเสียหายสุนัขต้องอยู่ภายใต้การดูแลและการควบคุมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น ผู้เสียหายจะไม่สามารถที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลทั้งสองกลุ่มได้ในคราวเดียวกัน โดยความหมายของบุคคลทั้งสองกลุ่มมีความหมาย ดังนี้

2.4.6.1 เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ได้มีนักกฎหมายหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของเจ้าของสุนัขไว้แตกต่างกันมากมาย ดังนี้

ท่านศาสตราจารย์ ดร.จีต เศรษฐบุตตร ได้ให้ความหมายของเจ้าของสัตว์ไว้ว่า สัตว์ได้มีชีวิตและเจริญเติบโตได้รับการดูแลให้ข้าวให้น้ำในบ้านใด คนนั้นก็ถือว่าเป็นเจ้าของสัตว์นั้น⁸⁷

ท่านศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศ์ภักดิ์ ได้ให้ความหมายของเจ้าของสัตว์ไว้ว่า บุคคลผู้ถือกรรมสิทธิ์สัตว์ตามกฎหมาย แม้จะไม่ได้ครอบครองสัตว์นั้นอยู่ก็ตาม⁸⁸

ท่านศาสตราจารย์ ดร.ศนันท์กรณ โสทธิพันธุ์ ได้ให้ความหมายของเจ้าของสัตว์ไว้ว่า เจ้าของสัตว์คือผู้ที่ถือกรรมสิทธิ์ในสัตว์ที่ก่อความเสียหายตามกฎหมาย ถึงแม้สัตว์นั้นในขณะก่อความเสียหายจะอยู่กับเจ้าของ หรือหนีหายไป หากเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของและไม่ได้มีผู้รับดูแลสัตว์แทนในขณะนั้น ผู้เป็นเจ้าของก็ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายนั้นเสมอ⁸⁹ แต่หากพิจารณาความหมายจากเจ้าของสัตว์จากกฎหมายพิเศษอื่น เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 ได้ระบุความหมายเจ้าของสุนัขไว้โดยให้รวมถึงผู้ครอบครองสุนัขหรือผู้ที่ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าเจ้าของสุนัขจึงหมายถึง ผู้ที่ถือกรรมสิทธิ์ในสุนัขอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ที่ครอบครองสุนัขโดยการแสดงตนตามพุดินัยดูแลสุนัขในด้านที่อยู่อาศัย

⁸⁷ จีต เศรษฐบุตตร, *เรื่องเดิม*, หน้า 217-218.

⁸⁸ จิตติ ดิงศ์ภักดิ์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2, พิมพ์ครั้งที่ 5* (กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2526), หน้า 272.

⁸⁹ ศนันท์กรณ โสทธิพันธุ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 265.

การให้อาหารแก่สุนัขเป็นประจำ ความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจะเกิดขึ้นในระหว่างอยู่หรือไม่อยู่กับเจ้าของก็ตาม เจ้าของสุนัขก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น เพราะอำนาจในการควบคุมดูแลสุนัขยังอยู่กับเจ้าของสุนัข หากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอื่น หากเป็นเพียงการให้อาหารด้วยความเมตตาสงสาร ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะครอบครองหรือถือเอาสุนัขเป็นของตนเองก็ไม่สามารถมาตีความว่าเป็นเจ้าของสุนัขได้

2.4.6.2 ผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของ

ความหมายของผู้ที่รับสัตว์ไว้ดูแลแทนเจ้าของก็ได้มีนัยกฎหมายหลายท่านเช่นกันที่ได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ท่านศาสตราจารย์ ดร.ศนันท์ภรณ์ โสทธิพันธุ์ เห็นว่า การรับเลี้ยงดูแลแทนต้องมาจากการได้รับมอบหมายที่ชัดเจน เช่น ตามสัญญาเช่า การยืม การรับฝาก โดยมีการทำหน้าที่ในการดูแลเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นการลดบทบาทหน้าที่ของเจ้าของสัตว์ลงไป⁹⁰

ท่านอาจารย์พจน์ ปุષปาคม เห็นว่า ผู้รับเลี้ยงหรือรับเพื่อการรักษา ต้องเป็นผู้รับภาระในการเลี้ยงดูและรักษาสัตว์แทนผู้ที่เป็นเจ้าของ โดยสัตว์จะถูกตัดขาดจากเจ้าของในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยตกลงจะรับเลี้ยงสัตว์แทน อาจด้วยสัญญาเช่ายืม สัญญาเช่าทรัพย์สิน เป็นต้น⁹¹

ท่านศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศ์ภักดิ์ เห็นว่าผู้รับเลี้ยงหรือรับรักษาต้องอยู่ในลักษณะที่สามารถกระทำการควบคุมหรือบังคับสัตว์ได้ โดยไม่ได้หมายความว่าต้องยึดถือสัตว์นั้นอยู่ในมือเท่านั้น⁹²

จากการกำหนดความหมายของผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของ จากคำนิยามความหมายของนัยกฎหมายหลายท่านนั้น ทำให้สามารถสรุปความหมายและจำกัดความของคำว่า ผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทนเจ้าของ หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลสุนัข โดยอยู่ในสถานะที่สามารถกระทำการควบคุมสุนัขได้ โดยผู้ดูแลสุนัขแทนไม่จำเป็นต้องได้รับประโยชน์จากสุนัข หรือค่าตอบแทนจากเจ้าของสุนัข และหากสุนัขสร้างความเสียหายขณะที่สุนัขอยู่ในการดูแลของผู้รับดูแลแทน ผู้ดูแลสุนัขแทนย่อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 273.

⁹¹ พจน์ ปุષปาคม, คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด (กรุงเทพฯ: แสงทองการพิมพ์, 2523), หน้า 391.

⁹² จิตติ ดิงศ์ภักดิ์, เรื่องเดิม, หน้า 273.

2.4.7 เหตุยกเว้นความรับผิดจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

แม้ความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายให้ใช้ข้อสันนิษฐานว่าเจ้าของสุนัข หรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสุนัข โดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ว่าจากความสูญเสียทั้งทางกายหรือทรัพย์สิน แต่ข้อสันนิษฐานก็ยังเป็นเพียงข้อสันนิษฐานที่เจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน จะสามารถพิสูจน์และหักล้างได้โดยเหตุดังนี้

1. เจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนนั้นได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงและดูแลสุนัขแล้ว โดยพิจารณาจากความระมัดระวังตามสายพันธุ์และลักษณะนิสัยของสุนัข โดยในกรณีนี้ถือเป็นการพิจารณาตามเหตุภายในของสุนัขคือ ตามชนิด สายพันธุ์ และนิสัยตามธรรมชาติของสุนัข เช่น การล่ามโซ่ สวมตะกร้อครอบปาก ตัดปลายเตือน โดยต้องทำการพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป⁹³ หรือการพิจารณาพิสูจน์หักล้างโดยเหตุการณ์หรือพฤติการณ์ภายนอก คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นพิเศษ ไม่ได้เป็นไปตามการเลี้ยงดูตามสถานภาพการเลี้ยงดูตามปกติของสุนัข ในขณะที่สุนัขก่อความเสียหายซึ่งหากในสถานการณ์ปกติสุนัขจะไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวนี้ โดยผู้รับผิดชอบต้องพิสูจน์ว่าในเหตุการณ์นั้นตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างมากกว่าปกติแล้ว⁹⁴

2. ความเสียหายนั้นย่อมต้องเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น แม้จะไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 433 ในเรื่องของเหตุสุดวิสัย แต่ใช้ถ้อยคำว่า “ความเสียหายย่อมเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น” แต่โดยเนื้อหาสาระก็ไม่แตกต่างกับเหตุสุดวิสัยตามมาตรา 8⁹⁵ ดังนั้นผู้รับผิดชอบสามารถนำหลักเหตุสุดวิสัยมาปรับใช้เป็นข้อต่อสู้เพื่อยกเว้นความผิดได้ โดยเหตุสุดวิสัยอาจมาจากเหตุการณ์ธรรมชาติหรือความเสียหายที่มาจากความผิดของผู้เสียหายเองที่อยู่นอกการควบคุมของเจ้าของสุนัขหรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน⁹⁶

⁹³ ศันันท์กรณ โสทธิพันธุ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 268.

⁹⁴ ชูบ ชัยฤทธิไกร, “ความเสียหายอันเกิดจากสัตว์,” *วารสารทนายความ* 22 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2535): 23.

⁹⁵ มาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ.2540)

⁹⁶ ศันันท์กรณ โสทธิพันธุ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 269.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทยและต่างประเทศ

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประชาชนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระตราบใดที่การกระทำดังกล่าวนั้น ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยสิทธิและเสรีภาพนี้ย่อมรวมถึงสิทธิของประชาชนในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองภายใต้รัฐธรรมนูญ ในการใช้สิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงดูสุนัขของตนได้อย่างอิสระ หากไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงถือว่าเป็นสิทธิทางกฎหมายมหาชนอันหมายถึง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติและให้การรับรองและคุ้มครองบุคคลในการที่จะสามารถกระทำการหรือไม่กระทำการใดๆ การให้อำนาจดังกล่าวจึงเป็นการก่อให้เกิดสิทธิของตน และสามารถที่จะเรียกร้องไม่ให้บุคคลอื่นมาละเมิดสิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ⁹⁷

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยเฉพาะ จากการศึกษาพบว่า มีกฎหมายในลำดับพระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรอง และข้อบัญญัติ ที่มีบางบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอยู่ด้วยกันหลายฉบับ โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายก็เพื่อเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั้งโดยตรง และเพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์ประเภทอื่น โดยในบทนี้จะมุ่งศึกษากฎหมายที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับการเลี้ยงสุนัข

⁹⁷ บรรเจิด สิงคะเนติ, *เรื่องเดิม*, หน้า 61.

3.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.1.1.1 ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 433

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์จะปรากฏอยู่ในมาตรา 433 ซึ่งเป็นมาตราทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลในด้านความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ รวมทั้งการเยียวยาชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำของสัตว์ที่ก่อความเสียหายให้กับบุคคลอื่น โดยความหมายของสัตว์ตามมาตรา 433 ให้รวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่มีเจ้าของไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่เลี้ยงในบ้านหรือสัตว์ป่าที่มีเจ้าของ ซึ่งตามมาตรา 433 ความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับดูแลแทนเจ้าของ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของสัตว์ เจ้าของสัตว์หรือผู้รับดูแลแทนจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับฝ่ายที่ได้รับความเสียหายใดๆ อันเกิดจากสัตว์ เว้นแต่จะสามารถพิสูจน์ตนได้ว่าเจ้าของหรือผู้ดูแลแทนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์ หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว โดยบุคคลผู้รับผิดชอบจะสามารถใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่บุคคลที่เร้าหรือช่วยสัตว์นั้นได้

ผู้ที่ต้องรับผิดมาตรา 433 จึงได้หมายความว่าถึงเจ้าของสัตว์หรือผู้รับดูแลแทน โดยตามกฎหมายให้หมายถึงคนใดคนหนึ่งเท่านั้นขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ว่าขณะที่สัตว์ได้ก่อให้เกิดความเสียหาย สัตว์นั้นได้อยู่ในความดูแลของบุคคลใด เจ้าของสัตว์หรือผู้ดูแลแทน ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสัตว์จึงไม่ได้หมายถึงสัตว์กระทำการละเมิดต่อบุคคลอื่น แต่เป็นเรื่องที่ว่าสัตว์ที่มีเจ้าของได้ก่อให้เกิดความเสียหายและกฎหมายกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ดูแลแทนจะต้องรับผิดตามหลักการความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) โดยที่ผู้รับผิดไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ โดยมาตรา 433 ได้มีข้อยกเว้นความรับผิดไว้ด้วยกัน 2 กรณีคือ

- 1) เจ้าของสัตว์ หรือผู้ดูแลแทนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่การดูแลสัตว์นั้นตาม ชนิด (Species) และ นิสัย (Nature) ของสัตว์นั้นๆ แล้ว เนื่องจากสัตว์แต่ละชนิดย่อมมีความต้องการด้านการเลี้ยงดู และความต้องการในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน การเลี้ยงสัตว์จึงไม่สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันในการเลี้ยงสัตว์ที่ต่างชนิดกันได้ เช่น การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษมากกว่าเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากนิสัยหรือพฤติกรรม ตามธรรมชาติของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เนื่องจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยนิสัยย่อมมีความดุร้ายและก้าวร้าวซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นได้มากกว่าสุนัขทั่วไป แต่หากผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแลแทนได้ใช้ความระมัดระวังในการเลี้ยงดูสุนัขตามสมควรแก่ชนิดและนิสัยของสุนัขแล้ว แม้สัตว์นั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นเจ้าของสัตว์หรือผู้ดูแลแทนไม่จำเป็นต้องรับผิดนั้น

2) ในกรณีที่เจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้ดูแลแทนจะสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า ถึงแม้หากตนจะได้ใช้ความระมัดระวังอย่างดีตามชนิดและนิสัยของสัตว์ชนิดนั้นๆ แล้วก็ตาม ความเสียหายนั้นย่อมต้องเกิดขึ้นอยู่นั่นเอง

3.1.1.2 ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 420

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” โดยบทบัญญัติมาตรา 420 เป็นหลักความผิดที่อยู่บนหลักละเมิดทั่วไป⁹⁸ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวินิจฉัยดังนี้

1) ผู้กระทำได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

การกระทำ คือ การเคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึก และการกระทำไม่รู้สำนึก ไม่รู้ผิดชอบ เช่น ละเมอ วิกลจริต ไร้เดียงสา จะไม่ถือว่าเป็นการกระทำตามกฎหมาย⁹⁹ โดยการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เป็นสิ่งที่จะสามารถแยกความรับผิดละเมิดธรรมดา กับความรับผิดเด็ดขาด เนื่องจากความรับผิดเด็ดขาดไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านจิตใจ¹⁰⁰

จงใจ หมายถึง การรู้ได้ถึงผลและความเสียหายที่จะสามารถเกิดขึ้นได้จากการกระทำของตน โดยมีความประสงค์ต่อผลและความเสียหายเท่านั้น ถ้าไม่ได้ประสงค์ต่อผลอาจเป็นเพียงแค่ประมาทเลินเล่อ¹⁰¹ โดยการประมาทเลินเล่อ คือการกระทำที่ไม่จงใจกระทำ แต่ใช้ความระมัดระวังไม่เพียงพอตามสมควรแก่สถานการณ์ โดยการจะวินิจฉัยว่าผู้กระทำความเสียหายนั้นเกิดการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อยังต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมในขณะที่เกิดเหตุประกอบด้วย¹⁰²

⁹⁸ ดร.พร ปิงสุทธีวงศ์, ความรับผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมาย อันมีที่ประสงค์จะปกป้องบุคคลอื่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551), หน้า 21.

⁹⁹ จิตติ ติงศรัทธี, เรื่องเดิม, หน้า 177.

¹⁰⁰ ดร.พร ปิงสุทธีวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 22.

¹⁰¹ ไพจิตร ปุญญพันธ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดและหลักกฎหมายละเมิด เรื่องข้อสันนิษฐานความผิดของกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ, 2548), หน้า 9.

¹⁰² เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

2) การกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ความผิดตามกฎหมายในมาตรา 420 คือ ผู้กระทำได้กระทำความผิดก่อความเสียหายต่อสิทธิเด็ดขาดของผู้อื่น คือ ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใดของบุคคลอื่น โดยที่ผู้กระทำไม่มีสิทธิที่จะกระทำและไม่มีข้อแก้ตัวตามกฎหมายให้ทำได้¹⁰³

การกระทำโดยผิดกฎหมาย หมายถึง ถ้าผู้กระทำกระทำการล่วงสิทธิโดยผิดหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเคารพสิทธินั้น แต่หากเป็นการกระทำที่กฎหมายได้ให้อำนาจและหน้าที่ การกระทำก็จะเป็นการกระทำผิดกฎหมาย¹⁰⁴

3) การกระทำก่อให้เกิดความเสียหาย

ความรับผิดชอบละเมิดจะมีขึ้นได้ต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นด้วย ถ้ายังไม่มี ความเสียหายถึงแม้จะมีการกระทำโดยจงใจหรือแม้แต่ประมาทเลินเล่อและการกระทำมีความผิดตามกฎหมายก็ยังไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด มาตรา 420 จึงบัญญัติว่าต้องเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นต้น ความเสียหายจึงมีมูลความผิดฐานละเมิด โดยความเสียหายอาจจะสามารถคำนวณเป็นจำนวนเงินได้หรือคำนวณไม่ได้ก็ได้¹⁰⁵

4) ความสัมพันธ์ของการกระทำและผล

เกณฑ์สุดท้ายในการวินิจฉัยความรับผิดชอบโดยละเมิดนั้นคือ ความเสียหายจะต้องมาจากการกระทำละเมิดของผู้กระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยหากไม่มีการกระทำความเสียหายก็ย่อมไม่เกิด ดังนั้นผู้ที่กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

3.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 บัญญัติว่า ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปล่อยปลงละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพังในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁰⁶ เจ้าของสุนัขหรือผู้ดูแลแทน หากไม่มีการควบคุมสุนัขได้ดี ปล่อยให้สุนัขไปทำร้ายร่างกาย ทรัพย์สิน หรือก่อให้เกิดความเสียหาย อย่างไม่ให้แก่บุคคลอื่น เจ้าของสุนัขหรือผู้ดูแลแทนย่อมจะต้องรับโทษทางอาญาในฐานที่เลี้ยงดูสุนัข โดยประมาท และยังต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อีกด้วย

¹⁰³ ดร.พร ปิงสุทธีวงศ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 24.

¹⁰⁴ พจน์ ปุષปะาคม, *เรื่องเดิม*, หน้า 43.

¹⁰⁵ ดร.พร ปิงสุทธีวงศ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 26.

¹⁰⁶ มาตรา 377 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (พ.ศ.2540)

โดยสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายย่อมมีสัญชาตญาณและพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและดุร้ายมากกว่าสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป การเลี้ยงดูสุนัขโดยปล่อยปละละเลย คือการที่ไม่ดูแลสุนัขโดยปล่อยสุนัขให้สามารถไปไหนก็ได้ตามลำพังโดยปราศจากผู้ควบคุมสุนัขนั้น¹⁰⁷ ซึ่งอาจไปสร้างความเสียหายให้กับบุคคลอื่นได้ ในทางกฎหมายอาญาไม่ได้รับความหมายของสัตว์ดุ หรือสัตว์ร้ายไว้ชัดเจน การจะพิจารณาว่าความเสียหายจากสัตว์ตามกฎหมายอาญาว่าเป็นสัตว์ดุ หรือสัตว์ร้ายหรือไม่นั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบความรับผิดของกฎหมายอาญา

3.1.3 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการดำเนินงานในการดูแลในทางสาธารณสุขในด้านต่างๆ ตามความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับใช้กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากการสาธารณสุขมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขจะอยู่ในหมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 ยังให้อำนาจกับราชการในส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถออกข้อกำหนดท้องถิ่นในกิจการที่ท้องถิ่นต้องการการควบคุมตามมาตรา 32¹⁰⁸ ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีท้องถิ่นในหลายพื้นที่ที่มีข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการควบคุมหรือปล่อยสัตว์ เพื่อให้ตรงต่อความต้องการ และการใช้ชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย คือ มาตรา 25 (1) บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นเหตุร้ายกาจ (2) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ¹⁰⁹ หากพิจารณาตามสิทธิส่วนบุคคล บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงดูสุนัขได้ตามจำนวนที่ตนต้องการแต่จำเป็นต้องให้การดูรักษาสุนัขเหล่านั้นไม่ให้ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขอนามัยของบุคคลอื่นและผู้เลี้ยงเอง ตามบทบัญญัตินี้

¹⁰⁷ จิตติ ดิงศ์ภักดิ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาคที่ 2 ตอนที่ 2, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัญญัติยสภา, 2543), หน้า 28.

¹⁰⁸ มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (พ.ศ.2535)

¹⁰⁹ มาตรา 25 (2) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (พ.ศ.2535)

มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ในหมวดที่ 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา 29 เป็นมาตราที่ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถกำหนดเขตหรือพื้นที่ให้เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิด หรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือเขตที่ห้ามเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์บางประเภท จำเป็นต้องปฏิบัติตามและอยู่ภายใต้มาตรการที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้ชีวิต การดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น หรือตามลักษณะภูมิภาค ประเภทสัตว์ที่นิยมเลี้ยงในพื้นที่นั้นๆ เพื่อป้องกันอันตรายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น หากเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีประชาชนอยู่พลุกพล่านเป็นจำนวนมาก หากมีการนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกมาในพื้นที่ดังกล่าว สุนัขอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนได้ ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมีบทบัญญัติมาตรการเด็ดขาดห้ามนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกมาเลยเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือหากมีการนำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกมาในสถานที่สาธารณะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เช่น ต้องมีผู้ควบคุมสุนัขอยู่ด้วยตลอด มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมและป้องกันการเกิดอันตราย เช่น สายจูง หรือตะกร้อครอบปาก เป็นต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้

มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้มีการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้สามารถกักสัตว์ที่พนักงานท้องถิ่นพบในที่หรือทางสาธารณะ โดยสามารถกักสัตว์ดังกล่าวไว้ได้อย่างน้อยสามสิบวัน หากพนักงานกำหนดไม่มีผู้มาแสดงตนหรือหลักฐานว่าตนเป็นเจ้าของสัตว์นั้นเพื่อรับกลับ สัตว์นั้นย่อมตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากการกักสัตว์ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์อื่นหรือสัตว์นั่นเอง หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดูแลสัตว์ที่ถูกกักไว้ เจ้าพนักงานจะสามารถนำสัตว์ขายทอดตลาดได้ตามแต่กรณี หรือในกรณีที่หากพบว่าสัตว์นั้นมีโรคติดต่อ อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนได้ เจ้าพนักงานก็จะสามารถใช้อำนาจในการทำลายสัตว์หรือจัดการตามสมควรได้ โดยทั้งนี้หากเจ้าของสัตว์มารับสัตว์ของตนคืนภายในเวลาที่กำหนดเจ้าของสัตว์จะต้องเป็นผู้ชดเชยค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลสัตว์นั้นตามจริง

ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ให้อำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติด้านท้องถิ่นเพื่อควบคุมดูแลการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ รวมทั้งการแก้ปัญหาสัตว์ที่หลุดออกมาอยู่ในพื้นที่สาธารณะจึงทำให้เกิดข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นออกมามากมาย และมาตรการที่พบในการเลี้ยงสุนัขหรือเพื่อลดปัญหาสุนัขถูกปล่อย ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ จึงมีข้อบัญญัติเกิดขึ้นเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัข เช่น ขึ้นทะเบียนสุนัข การฝังไมโครชิป การทำประวัติสุนัข เป็นต้น เพื่อที่จะสามารถจัดการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งจะกล่าวต่อไป

3.1.4 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557

วัตถุประสงค์พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 เนื่องด้วยเห็นว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก รวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของสิ่งแวดล้อม สัตว์จึงควรได้รับความคุ้มครองในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะจากการถูกทารุณกรรม เจ้าของที่นำสัตว์มาเลี้ยงต้องเลี้ยงดูและปฏิบัติตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมกับประเภท ชนิด และความต้องการของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การใช้งานสัตว์ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 จึงได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ให้สัตว์ได้รับความดูแลและคุ้มครองอย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ได้มีการกำหนดความหมายของคำว่า สัตว์ ให้หมายความว่า สัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน เพื่อใช้งาน เพื่อเป็นพาหนะ เพื่อใช้เป็นเพื่อน เพื่อเป็นอาหาร เพื่อใช้ในการแสดง หรือเพื่อใช้ในการอื่นใด โดยทั้งนี้ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม โดยให้หมายรวมถึงสัตว์ที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด¹¹⁰ ซึ่งสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก็คือสัตว์ในตามความหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557 โดยข้อบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะพบบัญญัติอยู่ในหมวด 6 การจัดสวัสดิภาพสัตว์ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ดังนี้

มาตรา 22 ได้บัญญัติให้เจ้าของสัตว์จะต้องดำเนินการเลี้ยงและดูแลสัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ตามหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยจะต้องดูแลสัตว์โดยตรงค้ำนึ่งถึงชนิด ประเภท ลักษณะ อายุ และสภาพของสัตว์นั้นๆ¹¹¹ ซึ่งบุคคลผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ย่อมต้องทำการศึกษาถึงลักษณะสายพันธุ์ ลักษณะนิสัย พฤติกรรม ความเป็นอยู่ หรือความต้องการพิเศษที่นอกเหนือจากสุนัขพันธุ์อื่น โดยสุนัขต้องได้รับการเลี้ยงดูให้ตรงต่อหลักการสวัสดิภาพสัตว์ทั้ง 5 ด้านซึ่งได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว หากผู้เลี้ยงสุนัขให้ความใส่ใจในการเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ตามหลักการสวัสดิภาพสัตว์ย่อมทำให้สุนัขได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องสามารถลดการเกิดปัญหาจากการแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้

มาตรา 23 บัญญัติว่าห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ละทิ้ง ปล่อยสัตว์ รวมถึงการกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของเจ้าของโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยไม่รวมไปถึงการโอนสิทธิครอบครอง

¹¹⁰ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (พ.ศ.2557)

¹¹¹ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (พ.ศ.

ให้กับผู้ที่ต้องการนำสัตว์ไปดูแลแทน¹¹² อย่างไรก็ตามที่ทราบกันอยู่แล้วนั้นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะมีแนวโน้มก่อปัญหาและสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น ทรัพย์สิน ได้มากกว่าสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป หากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไม่ดูแลเอาใจใส่ปล่อยปละละเลย ทั้งสุนัขเหล่านี้ก็ออกมาโดยขาดการดูแลและควบคุมอย่างถูกต้องย่อมก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายต่างๆ ตามมาอย่างแน่นอน พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557 จึงเป็นบทบัญญัติกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย รวมทั้งมาตรา 26 ยังกำหนดหน้าที่ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดูแลสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม หากพบสัตว์ที่ถูกปล่อยละทิ้ง โดยไม่มีเจ้าของอีกด้วย ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายอีกมาตราหนึ่งที่สามารถป้องกันความเสียหายแก่ประชาชน ที่เกิดจากสัตว์ที่ไม่มีผู้ดูแลอีกด้วย

3.1.5 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548

การประกาศข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 เป็นการกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในกรุงเทพมหานคร เพื่อการดูแลรักษาความเป็นอยู่ที่ดีและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตของประชาชน รวมทั้งเป็นการป้องกันอันตรายหรือเหตุเดือดร้อนรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขได้ โดยการข้อบัญญัตินี้ ตราขึ้นโดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 29 ซึ่งในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 มีบทบัญญัติบางประการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้กระทำการได้โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยในที่นี้จะนำเสนอข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นหลัก เนื่องจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขหรือปล่อยสุนัขในที่สาธารณะโดยตรง รวมทั้งมีมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขมากกว่ากฎหมายฉบับอื่น โดยข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

3.1.5.1 การจดทะเบียนสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ได้กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือในสถานที่ที่กำหนด เช่น กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมอนามัย โดยใบรับรองและคำขอจดทะเบียนเป็นไปตามที่ผู้ว่า

¹¹² มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (พ.ศ. 2557)

ราชการกรุงเทพมหานครกำหนด โดยต้องดำเนินการภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันโดยนับแต่วันที่สุนัขเกิด หรือ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้เลี้ยงนำสุนัขมาเลี้ยง โดยอาจมากระทำการจดทะเบียนด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นมากระทำการแทนได้¹¹³ โดยผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท¹¹⁴ โดยการจดทะเบียนสุนัขตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนประกอบด้วยกัน 2 ขั้นตอน¹¹⁵

1) ขั้นตอนที่ 1 คือ การทำเครื่องหมายที่สามารถระบุตัวของสุนัขได้อย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิป จากสัตวแพทย์ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักงานนายหรือสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับการอนุญาต พร้อมทั้งออกใบรับรองการจดทะเบียน

2) เจ้าของสุนัขต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อให้แจ้งข้อมูลพนักงานบันทึกรายละเอียด รูปพรรณสัณฐานของสุนัข รายละเอียดเจ้าของสุนัข รหัสไมโครชิป สถานที่อยู่อาศัยของสุนัข พร้อมออกบัตรประจำตัวให้แก่สุนัข โดยเจ้าของสุนัขต้องเตรียมเอกสารและหลักฐานสำหรับการดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด¹¹⁶ ดังนี้

(1) ใบรับรอง

(2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของสุนัข พร้อมรับรองสำเนา

(3) สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

(4) หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่

(5) หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี

มีการระบุหมายเลขการผลิตวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ พร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

(6) หนังสือรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี)

(7) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

¹¹³ ข้อ 10, 11 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹¹⁴ ข้อ 26 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548) ประกอบมาตรา 73 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (พ.ศ.2535)

¹¹⁵ ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2550)

¹¹⁶ ข้อ 12 ของระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2550)

ในกรณีที่มีการย้ายที่อยู่ของสุนัข บัตรประจำตัวสุนัขสูญหาย หรือกรณีสุนัขทำร้ายคน หรือพยายามที่จะทำร้ายคน เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่กำหนด เช่น กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดโดยในกรณีดังกล่าว เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน เว้นแต่กรณีที่สุนัขควบคุมพิเศษทำร้ายคน เจ้าของสุนัขควบคุมพิเศษต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานรับจดทะเบียน กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือหน่วยงานที่ดูแลโดยไม่ชักช้า¹¹⁷

กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของหรือผู้เลี้ยงสุนัข เจ้าของสุนัขคนใหม่จะต้องมีหน้าที่ในการแจ้งต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนสุนัขภายใน 30 วัน โดยนับตั้งแต่วันที่ได้รับมอบสุนัข โดยการเปลี่ยนแปลงจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจความถูกต้องและออกบัตรประจำตัวสุนัขใหม่ให้กับเจ้าของสุนัขคนใหม่แล้ว¹¹⁸ โดยสถานที่ที่ผู้เลี้ยงสามารถนำสุนัขมารับการจดทะเบียน มีดังนี้

1. กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย
2. สำนักงานเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่
3. สถานที่อื่นใดที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือกองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย

จัดพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ให้บริการ

โดยเจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขและหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร โดยสามารถทำใบรับรองและรับบัตรประจำตัวสุนัขได้ที่กองสัตว์แพทย์ สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือเจ้าของสุนัขสามารถนำไปรับรองที่ออกจากสัตว์แพทย์อย่างถูกต้อง พร้อมหลักฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 12 มาขอจดทะเบียนและรับบัตรประจำตัวสุนัขได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือกองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย โดยที่เจ้าของสุนัขไม่จำเป็นต้องนำสุนัขมาด้วย

ทั้งนี้หากตีความตามความหมาย “เจ้าของสุนัข” ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ให้ความหมายของคำว่าเจ้าของสุนัขนั้นให้รวมถึงผู้ที่ครอบครองสุนัข หรือผู้ที่ให้อาหารสุนัขเป็นประจำอีกด้วย ผู้ที่ให้อาหารแก่สุนัขเป็นประจำย่อมต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โดยการนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนด้วยเช่นกัน ซึ่งมาตรการในการจดทะเบียนสุนัขนอกจากจะเป็นการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในทางด้านสถิติฐานข้อมูลปริมาณจำนวนสุนัข การที่จะสามารถระบุตัวเจ้าของสุนัขในกรณี

¹¹⁷ ข้อ 12 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹¹⁸ ข้อ 14 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ. 2548)

ที่สุนัขพลัดหลง หรือเจ้าของสุนัขเจตนาที่จะละเลยหรือทอดทิ้งสุนัข โดยสามารถนำสุนัขส่งคืนกลับสู่เจ้าของ และให้ผู้ที่จะเจตนาทอดทิ้งสุนัขให้มารับผิดตามกฎหมายได้อีกด้วย

3.1.5.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นเขตที่มีการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยกำหนดมาตรการเบื้องต้นเอาไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ

1) การห้ามไม่ให้ผู้ใดปล่อยสุนัขในที่หรือทางสาธารณะในกรุงเทพมหานคร โดยให้หมายถึงการสะละการครอบครองสุนัข และปล่อยสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุมโดยเด็ดขาด¹¹⁹

2) การห้ามมิให้เจ้าของสุนัข หรือผู้เลี้ยงสุนัข เลี้ยงสุนัขในพื้นที่สาธารณะ หรือในพื้นที่ของบุคคลอื่นโดยไม่ได้ได้รับความยินยอม และอนุญาต¹²⁰

การควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย พบอยู่ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 16 จะเป็นหลักเกณฑ์ที่เจ้าของสุนัขจะต้องปฏิบัติเมื่อมีการเลี้ยงสุนัข โดยเริ่มตั้งแต่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการเลี้ยงสุนัขคือเรื่องสถานที่เลี้ยงสุนัขจะต้องมีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสุนัข ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการระบายอากาศ แสงสว่าง การระบายน้ำ หรือการกำจัดสิ่งปฏิกูล

โดยในข้อที่ 16 (1) ได้ขยายความหมายของสถานที่เลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษเพิ่มเติมว่า จะต้องเลี้ยงในสถานที่ที่สุนัขจะไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอกได้ และต้องมีป้ายเตือนที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนที่เตือนให้ระมัดระวังอีกด้วย โดยผู้เลี้ยงสุนัขต้องควบคุมไม่ให้สุนัขออกจากสถานที่เลี้ยงดูโดยปราศจากการควบคุม ซึ่งในข้อนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยตรง¹²¹

¹¹⁹ ข้อ 5, 8 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²⁰ ข้อ 17 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²¹ ข้อ 16 (1), (2) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

ในการควบคุมสุนัขของผู้ที่เลี้ยงสุนัขยังต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการเลี้ยงสุนัขอีกหลายข้อด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องควบคุมดูแลไม่ให้สุนัขของตนก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่น เช่น การปล่อยให้สุนัขเห่าเสียงดังติดต่อกัน รวมทั้งความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขที่ต้องรับผิดชอบต่อให้การดูแลสุนัข โดยการรักษาความสะอาดสถานที่ที่เลี้ยงสุนัขไม่ให้หมักหมม เป็นแหล่งก่อเชื้อโรค รับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ ความสะอาด อาหาร การมีผู้ดูแลสุนัขในช่วงที่เจ้าของสุนัขไม่สามารถเลี้ยงสุนัขได้ และหน้าที่ในการสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับสุนัขเพื่อป้องกันอันตรายโรคที่สามารถติดต่อระหว่างสุนัขกับคนได้ รวมถึงเมื่อสุนัขตายเจ้าของต้องดำเนินการจัดการกับศพของสุนัขให้เหมาะสมถูกต้องตามมัย¹²²

ปัญหาที่พบในสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นปัญหาการไม่ควบคุมสุนัข การปล่อยสุนัขให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสุนัข การที่ผู้เลี้ยงสุนัขปล่อยและทอดทิ้งสุนัข ทำให้มีบุคคลที่มีจิตใจเมตตาสงสารให้อาหารสุนัขเร่ร่อนเป็นประจำ สุนัขทำร้ายบุคคลอื่น โดยปัญหาเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่กฎหมายฉบับนี้ออกมาใช้มาตรการและหลักเกณฑ์บังคับแก่ผู้เลี้ยงสุนัข โดยที่ผู้เลี้ยงสุนัขจะต้องมีหน้าที่ของตนเอง และต่อผู้อื่นอีกด้วย เพื่อให้มาตรการดังกล่าวป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้จากการเลี้ยงสุนัข เหตุเดือดร้อนรำคาญ และส่งผลให้สุนัขได้รับการดูแลเลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย

3.1.5.3 การนำสุนัขออกนอกสถานที่

นอกจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 จะกำหนดห้ามปล่อยสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง หรือที่สาธารณะโดยปราศจากการควบคุมแล้วนั้น¹²³ ยังมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามเมื่อนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงสุนัขอีกด้วย โดยเจ้าของสุนัขหากนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์¹²⁴ ดังนี้

- 1) ผู้เลี้ยงสุนัขต้องพกบัตรประจำตัวของสุนัข และหากเจ้าหน้าที่พนักงานท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ ต้องแสดงบัตรสุนัขให้เจ้าหน้าที่ดู
- 2) ผู้เลี้ยงสุนัขจะต้องดูแลผูกสายจูงสุนัขที่มีความแข็งแรง และต้องจูงสุนัขอยู่ตลอดเวลา โดยกำหนดเพิ่มเติมในกรณีสุนัขควบคุมพิเศษผู้เลี้ยงจะต้องเพิ่มความระมัดระวังโดย

¹²² ข้อ 16 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²³ ข้อ 16(2) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²⁴ ข้อ 20 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

ต้องใส่อุปกรณ์ครอบปาก และจับสายจูงสุนัขโดยควบคุมจูงสุนัขไม่ให้ห่างจากตัวเกินห้าสิบเซนติเมตร โดยหลักเกณฑ์ในข้อนี้จะไม่นำมาใช้ในกรณีที่สุนัขนั้นอยู่ระหว่างประกวด การแสดงหรือการประกอบกิจการ แต่ทั้งนี้ผู้จัดงานจะต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยป้องกันดูแลมิให้สุนัขทำร้ายคน สุนัขที่อยู่ระหว่างการฝึกหัดฝึกสอน โดยผู้ฝึกสุนัขก็ต้องมีมาตรการในการป้องกันเช่นกัน และไม่จำเป็นต้องผูกสายจูงหรือใส่อุปกรณ์ครอบปากสุนัข ในกรณีที่สุนัขนั้นอยู่ในสถานที่ กรง หรือที่ควบคุมที่แข็งแรงเพียงพอ ที่จะสามารถป้องกันไม่ให้สุนัขออกจากสถานที่และเข้าถึงบุคคลภายนอกได้

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 21 ได้กำหนดกฎเกณฑ์เพิ่มเติมในกรณีการนำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่ว่า ห้ามให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบห้าหรืออายุเกินกว่าหกสิบปี พาสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่สุนัขควบคุมพิเศษจะอยู่ในกรง หรือสถานที่ที่มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะสามารถป้องกันสุนัขควบคุมพิเศษมิให้เข้าถึงบุคคลภายนอกได้¹²⁵ โดยผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท¹²⁶

3.1.5.4 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

การที่จะควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายและใช้อำนาจหน้าที่ที่รัฐมอบให้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอย่าถูกต้องเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ ในเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยไม่พบเจ้าของ ซึ่งถือเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะสามารถกักสัตว์ไว้ได้ โดยการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข มาตรา 30¹²⁷ เจ้าของสุนัขต้องอำนวยความสะดวกในการแสดงข้อมูล หลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับสุนัข เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้¹²⁸ และหากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัข เจ้าของสุนัข

¹²⁵ ข้อ 21 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²⁶ ข้อ 26 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548) ประกอบกับมาตรา 73 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (พ.ศ.2535)

¹²⁷ ข้อ 22 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

¹²⁸ ข้อ 23, 24 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากฝ่าฝืนผู้ฝ่าฝืนจะมีโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535¹²⁹ โดยโทษที่ได้รับส่วนใหญ่จะเป็นโทษในทางแพ่ง

3.1.6 หน่วยงานที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย กระทรวงหรือหน่วยงานใดที่มีอำนาจและหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย มีเพียงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหน้าที่เฉพาะตามที่ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้อำนาจไว้ จึงทำหน้าที่ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในบางกรณีเท่านั้น คือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามกฎหมายกระทรวงได้แบ่งส่วนงานราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 โดยให้กรมปศุสัตว์มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการกำหนดนโยบาย การกำกับและควบคุม ส่งเสริม วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับปศุสัตว์ โดยรวมถึงหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์ การนำเข้าสัตว์ การควบคุมกำกับดูแลสถานพยาบาลสัตว์ และปฏิบัติการใดๆ ตามกฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ โดยได้แบ่งส่วนงานราชการกรมปศุสัตว์ออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้ดังนี้

1. ราชการบริหารส่วนกลาง

- 1) สำนักงานเลขานุการกรม
- 2) กองการเจ้าหน้าที่
- 3) กองคลัง
- 4) กองแผนงาน
- 5) ศูนย์สารสนเทศ
- 6) สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
- 7) สำนักกฎหมาย
- 8) สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
- 9) สำนักงานปศุสัตว์กรุงเทพมหานคร
- 10) สำนักงานปศุสัตว์เขต 1
- 11) สำนักงานปศุสัตว์เขต 2
- 12) สำนักงานปศุสัตว์เขต 3

¹²⁹ ข้อ 25, 26 ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (พ.ศ.2548)

- 13) สำนักงานปศุสัตว์เขต 4
- 14) สำนักงานปศุสัตว์เขต 5
- 15) สำนักงานปศุสัตว์เขต 6
- 16) สำนักงานปศุสัตว์เขต 7
- 17) สำนักงานปศุสัตว์เขต 8
- 18) สำนักงานปศุสัตว์เขต 9
- 19) สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์
- 20) สำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์
- 21) สำนักเทคโนโลยีชีวภาพผลิตปศุสัตว์
- 22) สำนักเทคโนโลยีพัฒนาพันธุ์สัตว์
- 23) สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
- 24) สำนักพัฒนาอาหารสัตว์
- 25) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์

2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่ได้มีการออกกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและดูแลการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายคือ กรมปศุสัตว์ โดยสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ โดยสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการเคลื่อนย้าย และกักกันสัตว์-ซากสัตว์ ที่เข้า-ออกระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นการควบคุมการนำเข้า ส่งออกสัตว์และซากสัตว์ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499 ดังนั้นการจะนำเข้าสัตว์ที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎระเบียบว่าห้ามนำเข้าประเทศไทยยังราชอาณาจักรไทย หรือก่อนจะนำเข้ามายังราชอาณาจักรไทยได้นั้น ผู้นำเข้าสัตว์ที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎระเบียบต้องดำเนินการขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ถูกควบคุมการนำเข้า ก่อนที่จะนำสัตว์นั้นผ่านเข้ามายังราชอาณาจักรไทย จากภาระและอำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงมีความจำเป็นที่กรมปศุสัตว์ต้องดูแลการควบคุมการเคลื่อนย้าย และกักกันสัตว์-ซากสัตว์ ที่เข้า-ออกระหว่างประเทศอย่างเข้มงวด โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน ระเบียบ เอกสารต่างๆ เพื่อออกมาควบคุมการนำเข้าและส่งออกสัตว์และซากสัตว์ที่กำหนดไว้ตามกฎระเบียบ โดยหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายคือ สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ที่ได้มีคำสั่งบันทึกข้อความการระงับการนำเข้าสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ 2 ฉบับ คือ

1. เรื่องการระงับการนำเข้าสุนัขพันธุ์อเมริกัน พิทบูล เทอร์เรียไว้เป็นการชั่วคราว ในวันที่ 27 พฤษภาคม 2534 กองควบคุมโรคระบาด กรมปศุสัตว์ ได้มีบันทึกข้อความ โดยเป็นคำสั่งให้ระงับการนำเข้าสุนัขพันธุ์ พิทบูลเทอร์เรีย (Pit Bull Terrier) ไว้เป็นการชั่วคราว ด้วยเป็นสุนัขที่ถูกลีภัยไว้เพื่อการต่อสู้โดยเฉพาะ อาจเป็นอันตรายต่อประชาชนได้ หากมีการแพร่ขยายพันธุ์ในประเทศเป็นจำนวนมาก¹³⁰

2. เรื่องชะลอการนำเข้าสุนัขที่เป็นอันตรายต่อประชาชนในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2545 โดยสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ โดยมีบันทึกข้อความโดยเป็นคำสั่งเรื่อง ชะลอการนำเข้าสุนัขสายพันธุ์ที่เป็นอันตรายต่อประชาชน เนื่องด้วยสุนัขพันธุ์ American Staffordshire Terrier และสายพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เป็นสุนัขที่มีนิสัยดุร้ายและนิยมเลี้ยงเพื่อเป็นเกมส์การต่อสู้และมีสายเลือดใกล้เคียงกับสุนัขพันธุ์ Pit Bull Terrier ซึ่งสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ได้มีคำสั่งระงับการนำเข้าแล้วนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการนำเข้าสุนัขพันธุ์ที่มีความดุร้ายเข้าราชอาณาจักรมาเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ในประเทศ อาจทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชนได้สำนักควบคุมป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ได้ให้ชะลอการนำเข้าสุนัขพันธุ์ American Staffordshire Terrier และพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เข้าในราชอาณาจักร¹³¹

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานทางราชการใดที่ทำหน้าที่ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยตรง มีเพียงกรมปศุสัตว์เท่านั้นที่ใช้อำนาจที่เกี่ยวข้องในการควบคุมเฉพาะเพียงการห้ามนำเข้าสุนัขสายพันธุ์ที่เป็นอันตรายเท่านั้น จึงพบว่าในประเทศไทยไม่มีกฎหมายกลางที่บัญญัติมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยเฉพาะที่จะบังคับใช้ครอบคลุมทั้งประเทศ แต่ให้เป็นอำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการออกกฎบัญญัติควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ สุนัข โดยอาศัยพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 จึงทำให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ จะมีเพียงข้อบัญญัติในแต่ละส่วนท้องถิ่นเท่านั้นที่กำหนดข้อบัญญัติขึ้นมาใช้ในพื้นที่ดูแลของตนเท่านั้น

¹³⁰ กองควบคุมโรคระบาด, หนังสือที่ กบ 0605/ว, 27 พฤษภาคม 2534 เรื่อง ระงับการนำเข้าสุนัขพันธุ์พิทบูลเทอร์เรียไว้เป็นการชั่วคราว, หน้า 1.

¹³¹ สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์, หนังสือที่ กษ 0610/ว, 29 พฤศจิกายน 2545 เรื่อง ชะลอการนำเข้าสุนัขที่เป็นอันตรายต่อประชาชน, หน้า 1.

3.1.7 เทศบัญญัติและข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยไม่มีพระราชบัญญัติที่ออกมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรง มีเพียงข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นที่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 ในการออกเทศบัญญัติและข้อบัญญัติ ซึ่งมีบัญญัติใช้เฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น จึงทำให้ประชาชนในประเทศไทยทั่วประเทศไม่ได้รับความปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมทั้งในรูปแบบเทศบัญญัติและข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยแบ่งด้วยกันเป็น 2 เรื่อง คือ 1. การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และ 2. การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 80 ฉบับ ซึ่งได้แก่

1. การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข

- 1) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขเทศบาลเมืองหัวหิน พ.ศ.2550
- 2) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขเทศบาลเมืองหนองปรือ พ.ศ.2552
- 3) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขเทศบาลตำบลสำราญ พ.ศ.2554
- 4) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข-แมวเทศบาลตำบลคลองขุด พ.ศ. 2555
- 5) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขเทศบาลนครสมุทรปราการ พ.ศ. 2556
- 6) เทศบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมวเทศบาลตำบลหนองบัวบาน พ.ศ.2557
- 7) เทศบัญญัติการจดทะเบียนสุนัขและการดูแลสุนัขที่มีเจ้าของเทศบาลนครอุดรธานี พ.ศ.2557
- 8) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคลอง เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2555
- 9) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2555
- 10) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข-แมว พ.ศ.2557
- 11) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดงประคำ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ.2558
- 12) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลูกเทียม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ.2558

- 13) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ.2558
- 14) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลชัยนาม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข พ.ศ.2556
- 15) ระเบียบเทศบาลตำบลหนองขุ่นการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2553
2. การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์
- 1) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเวียงพางคำ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2551
- 2) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเวียงนางคำ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2551
- 3) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลทับกฤช เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2551
- 4) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบางกระสัน เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2551
- 5) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลหนองปรือ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2552
- 6) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านไผ่ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2552
- 7) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเขี้ยวหลาน เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2552
- 8) เทศบัญญัติเทศบาลเมืองตากลิ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 9) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเมืองตราด เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2553
- 10) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลหนองขุ่น เรื่องควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2553
- 11) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเกาะช้าง เรื่องควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2553
- 12) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคลองใหญ่ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2554
- 13) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลชะมาย เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2556

- 14) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ เรื่องควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2556
- 15) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2547
- 16) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2548
- 17) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2548
- 18) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2548
- 19) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหลวง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2548
- 20) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลอินทขิล เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2549
- 21) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2549
- 22) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 23) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 24) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนามาลา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 25) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวน เรื่องการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2550
- 26) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลชนแดน เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 27) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าผา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 28) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนาแสง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550

- 29) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 30) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบึงคำพร้อย เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 31) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประจักษ์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 32) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองปาน เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 33) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 34) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าผา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 35) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบุนนาค เรื่องการกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 36) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหล่า เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2550
- 37) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 38) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 39) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงเหนือ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 40) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 41) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลาดขวาง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 42) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางป่อ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551
- 43) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกใต้ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2551

- 44) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะพิทักษ์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2552
- 45) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สามต้น เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2552
- 46) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย เรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2552
- 47) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเขาขาว เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 48) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคำโตนด เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 49) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนเปา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 50) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไทร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 60) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยค เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 61) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนาตาขวัญ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2553
- 62) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554
- 63) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเลาขวัญ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554
- 64) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลละหาร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554
- 65) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนาสาร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554
- 66) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554
- 67) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแดงหม้อ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554

68) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554

69) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554

70) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเขามิเกียรติ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2554

71) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปรก เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2556

72) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงคำ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2556

73) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอยหล่อ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2557

74) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2557

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาของข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีหลักการข้อบังคับที่มีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ โดยอาจมีบางข้อบัญญัติเพียงบางข้อที่แต่ละพื้นที่นั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป เหตุผลเนื่องมาจากแต่ละท้องถิ่นที่มีการกำหนดข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ มีการวิถีและการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นลักษณะพื้นที่ ลักษณะสัตว์ที่คนในท้องถิ่นนิยมเลี้ยง ข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์จึงได้กำหนดบทบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้บทบัญญัติในแต่ละท้องถิ่นที่ได้ถูกนำมาใช้ควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการออกเทศบัญญัติและข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข โดยบัญญัติขึ้นมาบังคับในแต่ละเขตพื้นที่การปกครองของประเทศไทยนั้น ในบทบังคับของเทศบัญญัติได้อาศัยความในมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552 ประกอบกับมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 และในบทข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ได้อาศัยอำนาจในมาตรา 71 ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ประกอบกับมาตรา 29 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 โดยสามารถสรุปเนื้อหาของสาระหลักของข้อบัญญัติควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัขได้ ดังนี้

3.1.7.1 การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข

จากการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข มีข้อบัญญัติที่คล้ายคลึงกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การกำหนดความหมาย และสายพันธุ์สุนัขที่ดุร้าย

(1) “เจ้าพนักงานหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติ

(2) “เจ้าของสุนัข” หมายถึง ผู้ครอบครองสุนัขรวมถึงผู้ที่ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย

(3) “สถานที่เลี้ยง” หมายถึง สถานที่เลี้ยงสุนัขที่มีการควบคุมโดยเจ้าของสุนัข ที่ได้แจ้งขึ้นทะเบียนไว้

(4) “การปล่อยสุนัข” หมายถึง การสละการครอบครองสุนัข หรือปล่อยให้สุนัขอยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุมของเจ้าของสุนัข

(5) “ที่หรือทางสาธารณะ” หมายถึง สถานที่ที่ไม่ใช่เป็นของเอกชน เป็นพื้นที่สถานที่ที่ประชาชนทุกคนสามารถใช้ประโยชน์หรือสัญจรร่วมกันได้

(6) “การจดทะเบียนสุนัข” หมายถึง การนำสุนัขไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัข ตำนานที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น รหัสไมโครชิป

(7) “สุนัขควบคุมพิเศษ” หมายถึง สุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคนหรือสุนัขที่พยายามทำร้ายคน และสุนัขที่มีพฤติกรรมทำร้ายคนหรือสัตว์โดยปราศจากการช่วย ในส่วนของการกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่ดุร้ายในบางพื้นที่ไม่มีกำหนดสายพันธุ์เอาไว้ แต่ในพื้นที่ที่มีการกำหนดสายพันธุ์เอาไว้จะมีสุนัขสายพันธุ์ ดังต่อไปนี้ ลอตไวเลอร์ (Rottweiler), พิทบูลเทอเรีย (Pitbull Terrier), สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย (Staffordshire Bullterrier), ฟิลาบราซิลเลียโร (Fila Brasileiro) และสายพันธุ์อื่นๆ ที่มีการกำหนดเพิ่มเติม

2) การจดทะเบียนสุนัข

เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ที่จะต้องนำสุนัขไปขึ้นทะเบียน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติ โดยต้องนำสุนัขและใบรับรองการฉีดวัคซีนมาขึ้นทะเบียนภายใน 120 วันโดยนับแต่วันที่สุนัขเกิด หรือภายใน 30 วันที่ได้มีการนำสุนัขมาเลี้ยง โดยอาจจะทำการด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจมากระทำการเองได้ ในกรณี que สถานที่เลี้ยงสุนัขเจ้าของสุนัขมิใช่เจ้าบ้าน จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้านก่อน และเมื่อเจ้าพนักงานตรวจสอบเอกสารความสมบูรณ์ของคำการขอขึ้นทะเบียนสุนัขเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะออกบัตรประจำตัวสุนัขตามแบบที่กำหนดหากมีการเปลี่ยนเจ้าของสุนัข การย้ายที่อยู่ของสุนัข บัตรประจำตัวสุนัขหาย หรือสุนัขทำร้ายหรือพยายามทำร้ายคน สุนัขตาย หรือสุนัขหาย เจ้าของมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน

3) การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

โดยก่อนการเลี้ยงเจ้าของสุนัขต้องมั่นใจว่าจะสามารถเลี้ยงดูสุนัขจนกระทั่งสุนัขตายโดยหากเจ้าของสุนัขไม่พร้อมสามารถที่จะมอบสุนัขให้บุคคลที่ประสงค์จะดูแลต่อได้หรือแจ้งให้หน่วยงานเจ้าหน้าที่ทราบภายใน 30 วันเพื่อให้ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดหาสถานที่เลี้ยงดูสุนัขต่อไปได้ รวมทั้งเจ้าของสุนัขต้องเลี้ยงสุนัขในสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนเอาไว้โดยสถานที่ต้องเหมาะสมกับลักษณะสุนัข ไม่คับแคบหรือสกปรกเกินไปกรณีเป็นสุนัขควบคุมพิเศษจะต้องมีป้ายเตือนให้บุคคลอื่นทราบได้ในตำแหน่งที่ชัดเจน และต้องเป็นสถานที่ที่สุนัขไม่สามารถเข้าถึงตัวบุคคลภายนอกได้ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสุนัขในการดำรงชีวิตให้น้ำและอาหารที่เหมาะสมหากเจ้าของสุนัขไม่สามารถดูแลสุนัขได้เป็นการชั่วคราวต้องจัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบสุนัขแทนโดยต้องให้สุนัขได้อยู่อย่างปกติ นำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนตามกำหนดและพบสัตวแพทย์เมื่อสุนัขมีอาการเจ็บป่วย โดยผู้เลี้ยงสุนัขต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูล มลภาวะทางเสียงและกลิ่นที่รบกวนผู้อื่นด้วย และในกรณีที่สงสัยว่าสุนัขเจ็บป่วยด้วยโรคที่อาจเป็นอันตรายต้องแยกสุนัข และกักสุนัข พร้อมแจ้งให้กรมปศุสัตว์หรือราชการส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินการอย่างถูกต้อง และหากสุนัขตายเจ้าของสุนัขต้องกำจัดซากของสุนัขให้ถูกสุขลักษณะ

4) การนำสัตว์ออกนอกสถานที่เลี้ยง

ในกรณีที่เจ้าของสุนัขมีความจำเป็นต้องนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง เจ้าของสุนัขจะต้องควบคุมสุนัขด้วยเครื่องควบคุมที่แข็งแรงพอที่จะควบคุมและหยุดยั้งสุนัขได้เพื่อมิให้สุนัขสามารถไปทำอันตรายหรือสร้างความเสียหายกับบุคคลหรือสิ่งของสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่พนักงานหากพบสุนัขที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุมของเจ้าของมีอำนาจในการจับและควบคุมสุนัขไว้ได้ ในกรณีที่เจ้าของสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่ต้องนำบัตรประจำตัวสุนัขติดตัวและสุนัขต้องสวมใส่ตะกร้อครอบปาก สวมสายจูงที่แข็งแรง โดยต้องจับสุนัขให้ห่างจากเจ้าของสุนัขไม่เกิน 50 เซนติเมตร รวมทั้งห้ามบุคคลที่อายุต่ำกว่า 15 ปีหรือเกินกว่า 70 ปีนำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง

5) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้ผู้เลี้ยงสุนัขแสดงข้อมูลหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับสุนัข และหากมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด หากเจ้าพนักงานพบสุนัขในที่สาธารณะ ในเขตห้ามเลี้ยงโดยปราศจากผู้ควบคุมสุนัข เจ้าพนักงานมีหน้าที่สามารถจับและควบคุมสุนัขได้ หากภายหลังเจ้าของสุนัขมาแสดงตนขอรับสุนัขคืน เจ้าของสุนัขต้องเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุนัขให้กับหน่วยงานที่ดูแลตามจำนวนที่จ่ายจริง

6) บทกำหนดโทษ

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงาน ย่อมมีความผิด ระวังโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือตามที่มิบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535

3.1.7.2 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ทั้งในลักษณะของเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติ นั้น จากการศึกษาพบว่าบทบัญญัติมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยเป็นการออกบทบัญญัติขึ้นมาโดยอาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 ให้ท้องถิ่นต้องให้การดูแล และควบคุม กิจกรรมที่อาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่น การกำหนดมาตรการควบคุมการ เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เป็นการป้องกันและแก้ไขการเกิดปัญหาโรคติดต่อที่มาจากสัตว์สู่คน รวมทั้งเป็น การป้องกันและควบคุมความเดือดร้อนที่อาจเกิดจากการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การกำหนดความหมาย และคำจำกัดความ

(1) “เจ้าพนักงานหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานส่วน ท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติ

(2) “การเลี้ยงสัตว์” หมายถึง การที่มีสัตว์หรือสัตว์เลี้ยงไว้ใน ครอบครอง โดยให้การดูแลเอาใจใส่ ดูแลรักษา มีการให้อาหารเป็นอาจิด

(3) “การปล่อยสัตว์” หมายถึง การสละการครอบครองสัตว์ หรือ ปล่อยให้สัตว์อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุมของเจ้าของสัตว์

(4) “เจ้าของสัตว์” หมายถึง ผู้ครอบครองสัตว์

(5) “สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายถึง กรง คอก ที่ขังสัตว์ หรือที่เลี้ยงสัตว์ ที่มีเจ้าของควบคุม ไม่ว่าจะสถานที่เลี้ยงจะมีรั้วรอบหรือไม่

(6) “ที่หรือทางสาธารณะ” หมายถึง สถานที่ที่ไม่ใช่เป็นของเอกชน เป็นพื้นที่สถานที่ที่ประชาชนทุกคนสามารถใช้ประโยชน์หรือสัญจรร่วมกันได้

2) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

ท้องถิ่นแต่ละพื้นที่จะมีการเลี้ยงสัตว์หรือสัตว์เลี้ยงแตกต่างกันตามวิถีการ ดำเนินชีวิต ประเภทสัตว์ที่ประชาชนเลี้ยงในแต่ละท้องถิ่น เช่น โค กระบือ แพะ แกะ ไก่ สุกร เป็ด สุนัข แมว รวมถึงสัตว์ป่าตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นสัตว์สงวนและสัตว์คุ้มครองซึ่งได้รับการอนุญาต จากกรมป่าไม้ โดยในแต่ละท้องที่พนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการประกาศ การกำหนดจำนวนสัตว์ ประเภทของสัตว์เลี้ยง ระเบียบและหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนตามประเภทของสัตว์ รวมทั้งเงื่อนไข การปล่อยสัตว์ โดยเจ้าของสัตว์ต้องให้สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามระยะเวลาที่กำหนดต้อง จัดให้มีสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่แข็งแรงมั่นคงเหมาะสมกับประเภทและชนิดของสัตว์ โดยต้องรักษาสถานที่ เลี้ยงให้สะอาดอยู่เสมอไม่ปล่อยให้เป็นที่หมักหมม ก่อให้เกิดเชื้อโรคหรือสร้างมลภาวะทางกลิ่นแก่

บุคคลบริเวณใกล้เคียง หากสัตว์ได้ตายลงจะต้องมีการกำจัดซากสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ และไม่ปล่อยให้สัตว์อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม ในกรณีเป็นสัตว์ที่อาจเป็นอันตรายต้องเลี้ยงในสถานที่บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปถึงตัวสัตว์ได้และต้องมีป้ายเตือนอย่างชัดเจน ในกรณีที่มีการดำเนินการเลี้ยงสัตว์ในลักษณะฟาร์มเจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งระเบียบและข้อบังคับตามคำสั่งที่กำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด ห้ามไม่ให้มีการระบายน้ำเสียจากการเลี้ยงสัตว์ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยตรง โดยต้องจัดให้มีการบำบัดน้ำเสียอย่างเหมาะสม และมีการกำหนดระยะห่างสถานที่เลี้ยงสัตว์จากแหล่งน้ำสาธารณะตามที่หน่วยงานท้องถิ่นนั้นๆ ได้กำหนด

3) การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

เจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดเขตห้ามเลี้ยงสัตว์ หรือกำหนดเขตเฉพาะควบคุมการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งได้ โดยเจ้าของต้องควบคุมสัตว์ และสถานที่เลี้ยงของตนไม่ให้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น หากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพบสัตว์ในสถานที่ ทางสาธารณะ หรือเขตควบคุมมิให้มีการเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์โดยไม่มีเจ้าของสัตว์นั้นควบคุม หรือในกรณีที่พบสัตว์ที่อาจเป็นอันตรายต่อประชาชน เจ้าพนักงานมีอำนาจในการจับสัตว์และนำไปกักไว้ในสถานที่ที่มีการจัดไว้ และมีอำนาจในการทำลายหรือจัดการสัตว์ตามสมควร หากเจ้าของมาแสดงตนขอสัตว์คืนต้องเสียอัตราค่าปรับตามบทบัญญัติของท้องถิ่นนั้นๆ กำหนด หากสัตว์สร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น สามารถที่จะดำเนินการเรียกร้องค่าเสียหายได้ตามข้อเท็จจริง หากเจ้าของสัตว์ปฏิบัติดูแล และจัดการควบคุมสัตว์ไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานมีอำนาจในการออกคำสั่ง หรือข้อแนะนำ ให้เจ้าของสัตว์ปฏิบัติตาม หากเจ้าของสัตว์ไม่ปฏิบัติตามหรือการเลี้ยงสัตว์อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนและสร้างปัญหาให้กับบุคคลอื่นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสั่งให้เจ้าของหยุดเลี้ยงสัตว์นั้นได้

4) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

เพื่อให้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติเจ้าพนักงานสามารถเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำและข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณา รวมทั้งกักหรือควบคุมสัตว์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนเพื่อป้องกันเหตุอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

5) บทกำหนดโทษ

ผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนข้อบัญญัติต้องระวางโทษตามบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

จากการศึกษาข้อบัญญัติการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ในข้างต้น จะเห็นได้ว่าในแต่ละท้องถิ่นที่ต้องการการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้มีการบัญญัติ กฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมและลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์โดยในแต่ละท้องถิ่นได้มีการบัญญัติ กฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ โดยปรับให้มีลักษณะให้เหมาะสมกับลักษณะการดำรงชีพของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ที่อาจเกิดขึ้นได้

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศอังกฤษ

สหราชอาณาจักร หรือประเทศอังกฤษ พื้นที่ของประเทศอังกฤษแบ่งออกได้เป็น เกาะบริเตนใหญ่ (Great Britain) และเกาะไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) โดยที่มีพื้นที่ด้วยรวมทั้งหมด 242,000 ตารางกิโลเมตร สหราชอาณาจักรปกครองประเทศแบบรัฐเดี่ยว โดยระบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์หรือพระราชินีเป็นประมุข มีระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) โดยมีการบริหารราชการเป็นสองระดับแบ่งเป็น การปกครองส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีอำนาจในการปกครองตนเอง โดยการปกครองยังต้องขึ้นอยู่กับรัฐสภา สิ่งที่จะกำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจกระทำการหรือไม่กระทำการนั้นจะถูกกำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติ รัฐสภาจะให้หรืออาจยกเลิก หากการปกครองส่วนท้องถิ่นทำอะไรเกินกว่าที่กฎหมายให้อำนาจ หน่วยงานท้องถิ่นอาจถูกฟ้องต่อศาลได้

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด เพาะพันธุ์และพัฒนาสายพันธุ์ของสุนัขต่างๆ มากมายหลากหลายสายพันธุ์ประเทศหนึ่ง รวมทั้งประชาชนประเทศอังกฤษก็มีความนิยมชมชอบในการเลี้ยงสุนัขด้วยเช่นกัน โดยพิจารณาจากสถิติการเลี้ยงสุนัขในปี 2014-2015 ประเทศอังกฤษมีการเลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนถึง 8.5 ล้านตัว คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อครัวเรือน 24% ซึ่งสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความนิยมเลี้ยงมากที่สุด¹³² โดยพบสถิติว่าในช่วงเดือนมีนาคม 2557 ถึง เดือนกุมภาพันธ์มีบุคคลที่ต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลเพิ่มขึ้น 76% หรือ 7,227 ราย¹³³ สหราชอาณาจักรจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุม และป้องกันเหตุอันอาจเป็นอันตรายจากการเลี้ยงสุนัขขึ้นด้วยกันหลายฉบับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 (Guard Dogs Act 1975)
2. พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 (Dangerous Dogs Act 1991)
3. พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย (ฉบับแก้ไข ค.ศ.1997) (Dangerous Dogs Amendment Act 1997)

¹³² Regional Pet Population 2015, Retrieved January 1, 2016 from <http://www.pfma.org.uk/regional-pet-population-2015>

¹³³ Hospital Admissions for Injuries Caused by Dogs up 76% in 10 Years, Retrieved January 1, 2016 from <http://www.theguardian.com/uknew/2015/may/28/hospital-admissions-for-injuries-cause-by-dogs-up-76-over-past-10-years>

4. บทบัญญัติข้อยกเว้นสุนัขอันตราย ค.ศ.2015 (The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015)

5. บทบัญญัติการควบคุมสุนัขโดยไม่โครชิป ค.ศ.2015 (The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015)

โดยในแต่ละพระราชบัญญัติจะมีข้อกำหนดที่มีการดูแลควบคุมสุนัขที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพระราชบัญญัติ โดยในที่นี้จะศึกษาบทบัญญัติที่มีข้อกำหนดที่มีจุดประสงค์ในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

3.2.1 พระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 (Guard Dogs Act 1975)

ประชาชนในประเทศสหราชอาณาจักรมีความนิยมในการเลี้ยงสุนัขไว้เพื่อเฝ้ายาม ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าบ้าน หรือเฝ้าอาคาร เนื่องด้วยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสุนัขมีประสาทสัมผัสหลายด้านที่ดีกว่ามนุษย์ได้ว่าจะเป็นประสาทสัมผัสทางการได้ยิน ประสาทสัมผัสการดมกลิ่น และความเคลื่อนไหวร่างกายที่ว่องไว โดยสุนัขที่นิยมนำมาเฝ้ายามมักจะมีนิสัยและพฤติกรรมที่มั่นใจในตนเอง กล้าหาญ หวงที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะสัญชาตญาณการป้องกันถิ่น ชับไล่ผู้บุกรุกได้ดีกว่าสุนัขสายพันธุ์อื่นๆ รวมทั้งมีนิสัยจงรักภักดี มีพลังกำลังมาก รวมถึงความไม่เป็นมิตรกับบุคคลแปลกหน้า ซึ่งคุณสมบัติของสุนัขที่กล่าวมาแล้วนั้นจึงทำให้สุนัขเฝ้ายามถูกจัดอยู่ในสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย สุนัขสายพันธุ์เฝ้ายาม เช่น สายพันธุ์บูลมาสติฟ (Bull Mastiff), โดเบอร์แมนพินเชอร์ (Doberman Pinscher), ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler), ไจแอนท์ ชเนาเซอร์ (Giant Schnauzer), เยอรมันเชพเพิร์ด (German Shepherd), สแตฟฟอร์ดเชอร์ เทอร์เรีย (Stafford-Shire Terrier), เกรทเดน (Great Dane) เป็นต้น

การที่ผู้เลี้ยงจะเริ่มเลี้ยงสุนัขเพื่อใช้ประโยชน์ในการเฝ้ายามนั้น ผู้เลี้ยงจำเป็นต้องทราบก่อนว่าสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้จะมีลักษณะความหวงถิ่นที่อยู่ พร้อมทั้งมีพลังกำลังมหาศาล ผู้เลี้ยงจึงจำเป็นต้องดูแลสุนัขเหล่านั้นให้เหมาะสมกับลักษณะนิสัยและสายพันธุ์รวมถึงการฝึกการเข้าสังคมเพื่อป้องกัน และคุ้มครองความปลอดภัยที่อาจเกิดจากพฤติกรรมของสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ต่อครอบครัว บุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลอื่นภายนอกอีกด้วย ประเทศอังกฤษจึงได้ตราพระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 เพื่อบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขไว้เฝ้ายาม โดยผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สุนัขในการเฝ้ายามอาคาร บ้านเรือน ผู้เลี้ยงสุนัข

จะต้องมีหน้าที่นำสุนัขมาจดทะเบียนก่อนที่จะนำสุนัขมาใช้งานเฝ้ายามได้ เพื่อความปลอดภัยของผู้เลี้ยงสุนัขและบุคคลภายนอกที่อาจเข้าถึง “สุนัขเฝ้ายาม”¹³⁴

โดยพระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 ได้มีข้อบัญญัติและกฎหมายไว้เกี่ยวกับบุคคลที่เลี้ยงสุนัขจะต้องมีความสามารถในการควบคุมให้สุนัขให้อยู่ภายใต้การควบคุมของตนได้ตลอดเวลาโดยไม่ปล่อยให้สุนัขสามารถไปในสถานที่ใดได้เองโดยอิสระ¹³⁵

บทบัญญัติทางกฎหมายการเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามจะต้องอยู่ใต้การควบคุมผู้เลี้ยงตลอดเวลาในขณะที่สุนัขถูกนำมาใช้เป็นสุนัขเฝ้ายาม ยกเว้นในกรณี ดังต่อไปนี้

1. ในขณะที่สุนัขเฝ้ายามได้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้ดูแลคนอื่น หรือ
2. สุนัขเฝ้ายามได้อยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยที่จะไม่สามารถออกไปสถานที่ใดๆ ได้โดยอิสระ
3. บุคคลจะไม่สามารถนำสุนัขเฝ้ายามมาใช้เฝ้ายาม หรือได้รับอนุญาตใช้สุนัขเฝ้ายามในสถานที่ที่ไม่ได้มีการติดป้ายประกาศเตือนว่า ในสถานที่นี้มีสุนัขเฝ้ายามอยู่ โดยการติดป้ายเตือนต้องติดโดยปรากฏให้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนในแต่ละทางเข้าของสถานที่นั้น¹³⁶

3.2.1.1 การขอใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายาม

โดยกฎหมายการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามจะเคร่งครัดอย่างมากในกรณีที่บุคคลจะเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามได้ก็ต่อเมื่อผู้เลี้ยงจะต้องมีใบอนุญาตในการเลี้ยงสุนัข และจะไม่สามารถนำสุนัขมาเฝ้ายามได้โดยเด็ดขาดหากรู้หรือสงสัยว่าสุนัขเฝ้ายามดังกล่าวไม่ได้มีการทำใบอนุญาตที่ถูกต้องตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายามได้ให้อำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายาม และอัตราค่าธรรมเนียมในการขอออกใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายาม โดยการออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติกำหนดหรือเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่หน่วยงานท้องถิ่นเห็นสมควรโดยใบอนุญาตจะต้องมีการระบุวันที่เริ่มและวันที่ใบอนุญาตหมดอายุ โดยใบอนุญาตจะมีอายุ 12 เดือน

ใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามศาลจะมีอำนาจในการยกเลิกใบอนุญาตได้ในกรณีที่ผู้ถือครองใบอนุญาตมีความผิดตามพระราชบัญญัติ Protection of animal Act 1911, The Protection of Animals (Scotland Act 1912), The Pet Animal Act 1951, The Animal Boarding Establishments Act 1963 หรือ The Breeding of dogs Act 1973 หากผู้ถือใบอนุญาตกระทำ

¹³⁴ สุนัขเฝ้ายาม หมายถึง สุนัขซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อป้องกันสถานที่ หรือทรัพย์สินที่เก็บไว้ในสถานที่ หรือบุคคลผู้ดูแลสถานที่หรือทรัพย์สินดังกล่าว Guard Dogs Act 1975 section 7

¹³⁵ Guard Dogs Act 1975 section 1

¹³⁶ Guard Dogs Act 1975 section 1

การอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเหล่านี้ ศาลจะสามารถยกเลิกใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเผ่ายามได้ตามอำนาจจากพระราชบัญญัติ โดยผู้ถือครองใบอนุญาตอาจยื่นร้องขออุทธรณ์คำตัดสินของศาลได้ หากศาลเห็นสมควรอาจส่งคดีไปยังหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเพื่อให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นพิจารณาเพื่อให้การทบทวนการตัดสินสอดคล้องกับสภาพการณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ¹³⁷ โดยโทษของบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 1 หรือ 2 ของพระราชบัญญัตินี้การกระทำผิดจะมีโทษปรับไม่เกิน 400 ปอนด์

3.2.1.2 อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น¹³⁸

1) อำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่น พระราชบัญญัติสุนัขเผ่ายาม ค.ศ.1975 ได้ให้อำนาจหน่วยงานส่วนท้องถิ่นกำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดในการขอใบอนุญาต รวมถึงเหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาต ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงทำให้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขอใบอนุญาตแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสุนัขเผ่ายาม ค.ศ.1975

2) ผู้ที่จะดำเนินการขออนุญาตใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเผ่ายามต้องมีการชำระอัตราค่าธรรมเนียมการขออนุญาต ใบอนุญาตที่หน่วยงานท้องถิ่นได้กำหนดไว้

3) ใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเผ่ายามสามารถที่จะตกทอดเป็นมรดกได้ หรือในกรณีมีการโอนย้ายใบอนุญาต และในกรณีที่ผู้ถือใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเผ่ายามได้เสียชีวิตลง

การใช้กฎระเบียบข้อบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติสุนัขเผ่ายาม ค.ศ.1975 จะมีการใช้ที่แตกต่างกันได้แล้วแต่กรณีไป รวมทั้งสามารถเพิ่มเติมข้อกำหนดเนื่องจากการจัดการที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ โดยภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้รัฐมนตรีมีอำนาจในการเสริมหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติได้โดยพิจารณาตามความเหมาะสม กฎเกณฑ์ หรือข้อบัญญัติซึ่งมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถยกเลิกหรือเพิกถอนได้ก็ต่อเมื่อมีมติเห็นชอบจากรัฐสภาเท่านั้น

3.2.2 พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 (Dangerous Dogs Act 1991)

พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ประเทศอังกฤษได้แยกบัญญัติตรากฎหมายไว้โดยเฉพาะ โดยมีสภาพบังคับและโทษที่เข้มงวดมากกว่าพระราชบัญญัติควบคุมสุนัขฉบับอื่น เนื่องจากด้วยประเทศอังกฤษเห็นว่าสุนัขสายพันธุ์อันตรายหากมีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้อาจจะเกิดอันตรายและความเสี่ยงสูง รวมถึงความสูญเสียที่อาจถึงชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนภายในประเทศ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงต้องมีความเข้มงวดในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตราย โดยมีการนำโทษทางอาญาเข้ามาใช้บังคับในพระราชบัญญัตินี้ด้วย

¹³⁷ Guard Dogs Act 1975 section 4

¹³⁸ Guard Dogs Act 1975 section 6

พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1975 ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อห้ามบุคคลมีสุนัขสายพันธุ์อันตรายไว้ในครอบครอง รวมไปถึงการผสมพันธุ์สุนัขเพื่อการต่อสู้โดยมีการกำหนดข้อจำกัด ข้อห้าม และข้อบังคับให้มีความสัมพันธ์กับประเภทของสุนัข ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน โดยการบัญญัติข้อกำหนดจะเป็นการรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนว่าหากมีบุคคลที่เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์อันตราย สุนัขจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลที่เหมาะสม

พระราชบัญญัติสุนัขอันตรายได้กำหนดให้ใช้กับสุนัขสายพันธุ์ต่อสู้ ซึ่งมีสายพันธุ์¹³⁹ ดังต่อไปนี้

1. สุนัขสายพันธุ์พิบูลเทอร์เรียร์
2. สุนัขสายพันธุ์แจแปนนิช โทซา และ
3. สุนัขสายพันธุ์ใดๆ ที่ได้กำหนดไว้ตามคำสั่งของของรัฐมนตรีตามความเหมาะสม สุนัขที่มีการพัฒนาสายพันธุ์หรือผสมพันธุ์เพื่อการต่อสู้หรือสายพันธุ์ที่มีลักษณะ พฤติกรรม ที่คล้ายกับสุนัขสายพันธุ์ต่อสู้หรือ สุนัขสายพันธุ์ที่ไม่อนุญาตให้ผสม

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ห้ามไม่ให้บุคคลผสมพันธุ์สุนัขสายพันธุ์ที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ ห้ามมิให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสุนัขทางโฆษณาหรือโดยวิธีการที่เปิดเผย การให้หรือเสนอสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้เป็นของขวัญ รวมถึงผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ห้ามนำสุนัขมาয়สถานที่สาธารณะโดยปราศจาก การควบคุม และการใช้อุปกรณ์ในการควบคุมสุนัข คือ สายจูงสุนัข และ ตะกร้อครอบปาก และห้ามเจ้าของสุนัขละทิ้งสุนัขที่อยู่ในการดูแลของตนโดยเด็ดขาด¹⁴⁰

โดยบุคคลที่ฝ่าฝืนต่อข้อบัญญัติพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 จะมีความรับผิดชอบทางกฎหมายโดยมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ของมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยกฎหมายได้ให้การยกเว้นบุคคลที่กระทำความผิดตามอนุมาตรา 2(b) หรือ (c) นั่นคือความผิดฐานซื้อขายแลกเปลี่ยนสุนัขหรือการมอบสุนัขให้เป็นของขวัญ หากบุคคลเหล่านั้นสามารถพิสูจน์ตนเองได้ว่า ความผิดที่ได้กระทำลงไป เช่น การตีพิมพ์โฆษณาเกี่ยวกับสุนัขไม่ได้เป็นการกระทำของตนเองโดยตรง แต่เป็นการได้รับคำสั่งจากบุคคลอื่น บุคคลจะไม่ถูกจำคุกหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นไม่ได้มีส่วนรู้เห็นและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ใดๆ กับสุนัขสายพันธุ์อันตราย¹⁴¹

นอกเหนือจากสุนัขอันตรายตามสายพันธุ์ที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ในมาตรา 1 แล้วพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังสามารถกำหนดสุนัขสายพันธุ์อื่นๆ ที่เป็นอันตรายเพิ่มเติมได้อีกด้วย ซึ่งหากสำนักเลขานุการรัฐพบว่าสุนัขสายพันธุ์อื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 1 และปรากฏว่าสุนัขสาย

¹³⁹ Dangerous Dogs Act 1991 section 1 (1)

¹⁴⁰ Dangerous Dogs Act 1991 section 2

¹⁴¹ Dangerous Dogs Act 1991 section 7

พันธุ์นั้นมีความก้าวร้าวดุร้ายอันอาจก่อให้เกิดความรุนแรงและอันตรายต่อประชาชนรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะดำเนินการออกคำสั่งบังคับเพิ่มเติม เพื่อกำหนดขอบเขตและควบคุมสุนัขประเภทนั้นได้ โดยสามารถกำหนดบทลงโทษจากความเสียหายอันเกิดจากสุนัขในอัตราโทษเดียวกันคือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ตามมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยในการที่รัฐมนตรีจะเพิ่มเติมระบุคำสั่งใดๆ ต่อสุนัขสายพันธุ์ไหนรัฐมนตรีควรดำเนินการปรึกษาบุคคลที่มีความรู้หรือประสบการณ์ รวมถึงต้องคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์เกี่ยวกับสุนัขสายพันธุ์นั้นๆ ด้วย ก่อนที่จะมีการประกาศเพิ่มเติมสายพันธุ์สุนัขที่เป็นอันตราย¹⁴²

3.2.2.1 การดูแลสุนัขให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม¹⁴³

พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยสุนัขอันตรายหากไม่สามารถควบคุมได้ในสถานที่สาธารณะโดยเจ้าของ หรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบสุนัขในเวลานั้นไม่สามารถควบคุมสุนัขได้ และถ้าในขณะนั้นสุนัขได้ไปทำอันตรายหรือสร้างความบาดเจ็บแก่บุคคลอื่น บุคคลที่ควบคุมสุนัขในเวลานั้นจะมีความผิด หรือหากผู้ควบคุมสุนัขกระทำการใดๆ ที่ขัดต่อข้อบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ ถ้าในขณะสุนัขก่อความเสียหายโดยในเวลานั้นสุนัขไม่ได้อยู่ในความดูแลของเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขจะต้องพิสูจน์ว่าในขณะที่สุนัขก่อความเสียหายได้มีบุคคลอื่นที่เป็นผู้ดูแลและควบคุมสุนัข และหากเจ้าของสุนัขหรือบุคคลอื่นที่ดูแลสุนัขในขณะนั้นให้สุนัขเข้ามาในสถานที่ที่ไม่ใช่สถานที่สาธารณะ แต่เป็นสถานที่ที่ไม่อนุญาตให้เข้า โดยสุนัขได้ทำให้บุคคลอื่นบาดเจ็บ และมีหลักฐานที่เพียงพอแสดงให้เชื่อได้ว่า เจ้าของสุนัขนั้นมีความผิดจากการที่สุนัขเข้าไปทำร้ายบุคคลอื่น หรือผู้เลี้ยงได้กระทำผิดต่อกฎหมายในข้อบัญญัตินี้

โดยบุคคลที่มีความผิดที่ไม่สามารถควบคุมสุนัข ทำให้สุนัขทำร้ายบุคคลอื่นในที่สาธารณะและสถานที่ที่ไม่อนุญาตให้เข้าโดยเด็ดขาด นอกจากกฎหมายจะถือเป็นการกระทำผิดขัดต่อกฎหมายแล้ว บุคคลนั้นจำต้องได้รับโทษโดยการจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ตามมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ และบุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายทุกอย่างที่เกิดขึ้น หากในกรณีเกิดข้อพิพาทที่มีการฟ้องร้องเกิดขึ้น โทษอาจเป็นจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามข้อกำหนดและโทษของการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติ Dogs Act 1871

หากบุคคลผู้เลี้ยงสุนัขอันตรายโดยไม่สามารถที่จะควบคุมสุนัขของตนได้ โดยทำให้สุนัขไปก่อความเสียหายและสร้างความบาดเจ็บให้กับบุคคลอื่น เจ้าของหรือผู้ดูแลแทนในขณะนั้นย่อมมีความผิดตามกฎหมายโดยศาลมีอำนาจในการตัดสินออกคำสั่งให้กำจัดสุนัขที่เป็นอันตรายและได้ทำอันตรายต่อบุคคลอื่น และอาจตัดสินผู้กระทำความผิดตามสมควรสำหรับการมีสุนัขอันตรายไว้ใน

¹⁴² Dangerous Dogs Act 1991 section 2

¹⁴³ Dangerous Dogs Act 1991 section 3

ดูแล เมื่อศาลได้มีการตัดสิน คำสั่งศาลออกมาแล้วว่าจำต้องกำจัดสุนัขที่มีเจ้าของ หรือตัดสินโทษของบุคคลผู้กระทำความผิด เจ้าของสุนัขสามารถที่จะยื่นอุทธรณ์ต่อศาลสูงได้เพื่อขอคัดค้านทำตัดสินนั้นได้

3.2.2.2 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

เจ้าหน้าที่พนักงานท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตให้มีอำนาจที่สามารถจะจับและยึดสุนัขอันตรายที่พบอยู่ในสถานที่สาธารณะในกรณีที่เจ้าของสุนัขหรือผู้ดูแลแทนได้กระทำความผิดกฎหมาย หรือไม่ได้เป็นเจ้าของสุนัขโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสุนัขไม่ได้สวมตะกร้อครอบปากในขณะที่เดินในสถานที่สาธารณะ หากสุนัขตัวใดที่อยู่ภายใต้การควบคุมออกมาเดินในสถานที่สาธารณะโดยที่สุนัขมีลักษณะที่อาจเป็นอันตรายและไม่มีผู้ควบคุมดูแล เจ้าพนักงานมีสิทธิที่จะจับสุนัขและนำไปกักขังยังสถานที่กักขังได้ เนื่องจากตามกฎหมายแล้วการพาสุนัขอันตรายไปยังสถานที่สาธารณะต้องมีการสวมตะกร้อครอบปากเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขไปทำอันตรายต่อผู้อื่น และบุคคลที่จะควบคุมหรือนำสุนัขออกมายังสถานที่สาธารณะจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี¹⁴⁴

3.2.3 พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย (ฉบับแก้ไข ค.ศ.1997) (Dangerous Dogs Amendment Act 1997)

Dangerous Dogs Amendment Act 1997 เป็นพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย (ฉบับแก้ไข ค.ศ.1997) เป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อแก้ไขและเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 โดยมีเนื้อหาและสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.3.1 ควบคุมสุนัขในสถานที่สาธารณะ

พระราชบัญญัติสุนัขอันตรายฉบับแก้ไข ค.ศ.1997 เป็นการเพิ่มเติมการบทบัญญัติในการควบคุมสุนัขเมื่อมีการนำสุนัขมาใช้ที่หรือทางสาธารณะ โดยบัญญัติเพิ่มเติมในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา 3(1) หรือ (3) แห่งพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ที่ระบุในกรณีที่สุนัขที่เป็นอันตรายถูกปล่อยให้อยู่ในสถานที่สาธารณะโดยอยู่นอกการควบคุมของเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้ควบคุมดูแลและสุนัข โดยสุนัขนั้นได้ทำอันตราย หรือสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น ศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งให้ทำลายสุนัขได้ เว้นแต่เจ้าของสุนัขจะสามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าเจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขได้ใช้ความระมัดระวังและควบคุมสุนัขนั้นอย่างเหมาะสมแล้ว¹⁴⁵ โดยตามมาตรา 2(4) นั้น ศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งเพิ่มเติมในการควบคุมสุนัขเมื่อนำสุนัขออกมาใช้ที่ทางสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการใส่ตะกร้อครอบปาก หรือสายลากจูง โดยทั้งนี้จะยกเว้นในสถานที่ที่ได้กำหนดไว้เป็น

¹⁴⁴ Dangerous Dogs Act 1991 section 7

¹⁴⁵ Dangerous Dogs Amendment Act 1997 section 2(4)

พิเศษ¹⁴⁶ หรือในกรณีที่มีข้อมูลปรากฏต่อศาลว่าสุนัขจะมีพฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายลดลงได้ด้วยการทำหมันสุนัขนั้น ศาลอาจมีคำสั่งให้นำสุนัขนั้นไปทำหมันได้¹⁴⁷

3.2.3.2 คำสั่งศาลเพื่อการทำลายสุนัข

ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1997 แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 มาตรา 4(A) ในเรื่องคำสั่งศาลให้ทำลายสุนัขและการถูกตัดสิทธิในการดูแลสุนัขตามระยะเวลาที่ศาลเห็นว่าเหมาะสมนั้น ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระ ดังนี้

ในกรณีที่สุนัขถูกควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะควบคุมสุนัข โดยสุนัขจะถูกเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจควบคุมไปไว้ยังสถานที่คุมขังสุนัข สุนัขจะถูกควบคุมในกรณีที่เจ้าของสุนัขไม่ควบคุมสุนัขปล่อยให้สุนัขไปอยู่ในสถานที่สาธารณะ และสุนัขนั้นไม่ได้รับการควบคุมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ สุนัขไม่มีการป้องกันหรือควบคุมสุนัขโดยการสวมตะกร้อครอบปากสุนัข และสายจูงสุนัข หรือสุนัขอยู่ในลักษณะที่ไม่มีการควบคุมที่เพียงพอเหมาะสมต่อการควบคุมสุนัข โดยสุนัขนั้นอาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น ตามมาตรา 5(1) หรือ (2) ของพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 โดยลักษณะดังกล่าวได้มีผลต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมหรือความสงบเรียบร้อยในสก็อตแลนด์ หากไม่ปรากฏว่ามีผู้กระทำความผิดภายใต้กฎหมายนี้ หรือคำสั่งตามมาตรา 2 ของพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ที่ได้กำหนดให้สุนัขทุกตัวที่ใช้ที่ หรือทางสาธารณะจะต้องสวมปลอกคอที่ระบุชื่อพร้อมทั้งที่อยู่ของเจ้าของสุนัข ไม่ว่าจะด้วยเหตุจากการที่ไม่พบเจ้าของสุนัข หรือเหตุอื่นใดก็ตาม สุนัขนั้นจะไม่สามารถที่จะถูกปล่อยออกมาในสถานที่สาธารณะได้หากไม่มีการควบคุมจากเจ้าของอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจอาจออกคำสั่งให้ทำลายสุนัขได้ภายใต้บทบัญญัติในมาตรา 4(2) จะถูกนำมาบังคับใช้ และในอีกกรณีหนึ่งที่จะไม่นำบทบัญญัติทางกฎหมายตามมาตรา 4 มาบังคับใช้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทำลายสุนัข หากสามารถที่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจและประจักษ์แก่เจ้าหน้าที่ได้ว่า สุนัขจะไม่ไปทำอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณะ หรือสุนัขที่เกิดก่อนวันที่ 30 พฤศจิกายน 1991 และอยู่ภายใต้ข้อบัญญัติตามมาตรา 1(3) ที่ซึ่งมีเหตุผลอันสมควรว่าทำไมสุนัขจึงควรได้รับการยกเว้นจากข้อบัญญัตินี้¹⁴⁸

¹⁴⁶ Dangerous Dogs Amendment Act 1997 section 2(5) a

¹⁴⁷ Dangerous Dogs Amendment Act 1997 section 2(5) b

¹⁴⁸ Dangerous Dogs Amendment Act 1997 section 4

3.2.4 บทบัญญัติข้อยกเว้นสุนัขอันตราย ค.ศ.2015 (The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015)

บทบัญญัติข้อยกเว้นสุนัขอันตราย ค.ศ.2015 (The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015) โดยบทบัญญัติเป็นกฎหมายลำดับรองที่ประกาศใช้ในวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ.2015 ภายใต้พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.2.4.1 การตีความกฎหมายลำดับรอง¹⁴⁹

โดยได้มีการบัญญัติการตีความหมายของข้อความที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายลำดับรองไว้ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติ (The Act) หมายถึง พระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991
- 2) สุนัขที่โต (Adult Dog) หมายถึง สุนัขที่มีอายุ 6 เดือนหรือมากกว่านั้น
- 3) ตัวแทน (The Agency) หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลตามที่ได้กำหนดโดยรัฐมนตรีที่มีหน้าที่ภายใต้คำสั่งนี้
- 4) บุคคล (Person) หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ไม่รวมถึงนิติบุคคล

3.2.4.2 คำสั่งศาลที่ได้รับการยกเว้น

คำสั่งศาลที่ได้รับการยกเว้นโดยได้มีการบัญญัติเงื่อนไขและข้อกำหนดและข้อห้ามตามมาตรา 1(3) แห่งพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ที่มีการบัญญัติกำหนดเรื่องห้ามผู้ใดมีสุนัขไว้ในครอบครองหรือดูแลเว้นแต่เป็นไปเพื่อบุคคลนั้นมีอำนาจในการควบคุมสุนัขภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติและมีสุนัขไว้เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งในการทำลายสุนัขหลังจากที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง จะได้รับการยกเว้นและจะไม่นำมาใช้กับสุนัขโดยมีเงื่อนไข¹⁵⁰

1. สุนัขที่ได้รับการทำหมันตามมาตรา 6
2. สุนัขที่ได้รับการฝังไมโครชิปตามมาตรา 7
3. มีการทำประกันบุคคลที่ 3 ที่เกี่ยวกับสุนัขตามที่ระบุไว้ในมาตรา 8
4. สุนัขที่มีใบรับรองที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 9

ภายใต้การได้รับการอนุโลมจากศาลในเรื่องคำสั่งให้ทำลายสุนัข หรือการถูกตัดสิทธิในการดูแลสุนัขตามระยะเวลาที่ศาลเห็นว่าสมควรตามเงื่อนไขในมาตรา 6-9 ต้องปฏิบัติตามดังนี้¹⁵¹

1. กรณีสุนัขโตเต็มวัยภายใน 2 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ทำลาย

¹⁴⁹ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 2

¹⁵⁰ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 4(2)

¹⁵¹ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 4(3)

2. กรณีสุนัขที่อายุต่ำกว่า 6 เดือนในวันที่ศาลมีคำสั่งให้ทำลายภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่สุนัขอายุครบ 6 เดือน

3.2.4.3 การตอนสุนัข¹⁵²

สุนัขจะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 1(3) ของพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 นั้นจะต้องได้รับการทำหมัน เว้นแต่สุนัขนั้นได้ทำหมันแล้ว โดยในกรณีสุนัขเพศผู้ให้ทำการตอน ในสุนัขเพศเมียให้ทำหมัน โดยการดำเนินการทำหมันสุนัขดังกล่าวต้องกระทำโดยสัตวแพทย์เท่านั้น

3.2.4.4 การฝังไมโครชิป

สุนัขจะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 1(3) ของพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 นั้น ต้องได้รับการฝังไมโครชิป เว้นแต่สุนัขได้มีการฝังไมโครชิปแล้วโดยการฝังไมโครชิปนั้นจะต้องดำเนินการโดย สัตวแพทย์ หรือผู้ช่วยสัตวแพทย์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ นักศึกษาแพทย์หรือนักเรียนผู้ช่วยสัตวแพทย์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์หรือ ผู้ที่จบหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว¹⁵³

3.2.4.5 การทำประกันบุคคลที่ 3

เจ้าของสุนัขหรือบุคคลที่ดูแลสุนัข ต้องอยู่ในสถานที่ตามที่กรมธรรม์ประกันภัยกำหนด โดยสุนัขที่จะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 1(3) ของพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ตลอดอายุของสุนัข และภายใต้เงื่อนไขกรมธรรม์ ข้อจำกัด หรือข้อยกเว้นตามกรมธรรม์ประกันภัย กรมธรรม์จะต้องคุ้มครองบุคคลตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ โดยให้ความคุ้มครองต่อการเสียชีวิต การบาดเจ็บต่อร่างกาย หรือบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากสุนัข โดยกรมธรรม์จะคุ้มครองการเสียชีวิตหรือการบาดเจ็บต่อร่างกายของสมาชิกในครอบครัวของผู้ถือกรมธรรม์หรือไม่ก็ได้¹⁵⁴

3.2.4.6 หนังสือรับรองการได้รับการยกเว้น

หน่วยงานต้องออกหนังสือรับรองการได้รับการยกเว้นในส่วนของสุนัข ในกรณีที่ศาลพิจารณาเห็นว่าสุนัขไม่ได้เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชน ผู้ที่ได้รับหนังสือจะต้องเป็นบุคคลที่เหมาะสมในการให้การดูแลสุนัขและมีส่วนเกี่ยวข้องกับคำสั่งการทำลายสุนัขตามคำสั่งศาล โดยบุคคลต้องทำการจ่ายภาษีให้กับหน่วยงานเป็นจำนวนเงิน £ 77.00 และต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 6-8 คือสุนัขต้องได้รับการทำหมัน ฝังไมโครชิป และประกันภัยบุคคลที่ 3 ด้วย¹⁵⁵

¹⁵² The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 6

¹⁵³ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 7

¹⁵⁴ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 8

¹⁵⁵ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 9

3.2.4.7 ความปลอดภัยต่อสาธารณะ

เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่ควบคุมสุนัขเอาไว้สามารถที่จะปล่อยตัวสุนัขได้ในกรณีที่เห็นว่าสุนัขจะไม่เป็นอันตรายต่อสาธารณะโดยการที่จะพิจารณาว่าสุนัขนั้นเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือไม่นั้นต้องพิจารณาจากพฤติกรรมและนิสัยของสุนัข รวมทั้งพฤติกรรมในอดีตร่วมด้วย และไม่ว่าบุคคลใดจะอยู่ในช่วงระหว่างที่ถูกกล่าวหาถือได้ว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่สมควรอยู่ในระหว่างการมีหน้าที่ในการดูแลสุนัข และพิจารณาจากสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย¹⁵⁶

3.2.5 บทบัญญัติการควบคุมสุนัขโดยไมโครชิป ค.ศ.2015 (The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015)

บทบัญญัติการควบคุมสุนัขโดยไมโครชิป ค.ศ.2015 (The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015) เป็นกฎหมายลำดับรองที่บัญญัติจากอำนาจตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ.2006 ที่ประกาศใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ 2015 โดยมีเนื้อหาและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขอันตราย ดังนี้

3.2.5.1 การตีความกฎหมายลำดับรอง¹⁵⁷

1) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (Local Authority) หมายถึง องค์กรที่ควบคุมโดยรัฐบาล รัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรที่ไม่ใช้องค์กรที่ควบคุมโดยรัฐบาล เช่น เมืองเล็กๆ ที่ปกครองโดยตนเองในลอนดอน เมืองลอนดอน

2) ไมโครชิป (Microchipped) หมายถึง แผงวงจรไฟฟ้าที่ระบุไว้ในระเบียบข้อ 3

3) ผู้ดูแล (Keeper) หมายถึง บุคคลผู้มีความสัมพันธ์ในการรับผิดชอบการฝึกอบรมให้กับสุนัขช่วยเหลือจนกว่าสุนัขสิ้นสุดสภาพ การทำงานในฐานะช่วยเหลือสุนัข หรือหลังจากที่สุนัขได้หยุดทำงานเป็นสุนัขที่ช่วยเหลือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับ ลูกสุนัขเกิดใหม่จากเจ้าของที่เลี้ยงสุนัขเพศเมียที่ให้กำเนิดลูกสุนัข และสุนัขประเภทอื่น

3.2.5.2 หน้าที่ของผู้เลี้ยงต่อการฝังไมโครชิปให้สุนัข

กฎหมายลำดับรองนี้ได้บัญญัติให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขมารับการฝังไมโครชิปภายในวันที่ 16 เมษายน 2016 โดยนับจากวันที่สุนัขมีอายุมากกว่า 8 สัปดาห์ และในกรณีสุนัขที่เป็นสุนัขช่วยเหลือบุคคล ที่ไม่มีการรับรองการทำงานที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ.2006 ที่บัญญัติว่าสุนัขจะต้องได้รับการฝังไมโครชิป โดยการฝังไมโครชิปให้สุนัขจะไม่นำมาบังคับใช้กับสุนัขที่

¹⁵⁶ The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015 section 21

¹⁵⁷ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 2

ได้รับการรับรองจากสัตวแพทย์ที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าสุนัขไม่ควรได้รับการฝังไมโครชิป เนื่องด้วยเหตุผลจากสุขภาพของตัวสุนัข หรือนับจากวันที่ 6 เมษายน 2016 ผู้ดูแลที่นำเข้าสุนัขต้องแน่ใจว่าสุนัขได้รับการฝังไมโครชิปภายใน 30 วันนับแต่มีการนำเข้าสุนัข เว้นแต่จะได้รับการรับรองจากสัตวแพทย์ที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรี ว่าสุนัขไม่ควรได้รับการฝังไมโครชิปเนื่องจากเหตุสุขภาพของสุนัข¹⁵⁸

สุนัขที่ได้รับการฝังไมโครชิปนั้น ไมโครชิปจะต้องถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 คือ ไมโครชิปที่ใช้ฝังสุนัขนั้นจะต้องมีการระบุตัวเลขรหัสของผู้ผลิตไมโครชิป และไมโครชิปต้องได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO (The International Organization for Standardization)¹⁵⁹ รวมถึงข้อมูลที่บันทึกไว้ในไมโครชิปต้องมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 คือในฐานข้อมูลของไมโครชิปต้องมีชื่อเต็มและที่อยู่ของเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัข, สายพันธุ์, รหัสประจำตัวสุนัข, เบอร์โทรศัพท์เจ้าของสุนัข, สี ตาของสุนัข, เพศของสุนัข, วันเกิดของสุนัข และหมายเลขไมโครชิป¹⁶⁰

3.2.5.3 เจ็อนไขของผู้ประกอบการด้านฐานข้อมูล

กฎหมายได้บัญญัติไว้ว่านับจากวันที่ 6 เมษายน 2015 ผู้ดำเนินการด้านฐานข้อมูลของไมโครชิปที่เก็บข้อมูลสุนัขนั้นจะต้องปฏิบัติตามเจ็อนไข ดังต่อไปนี้¹⁶¹

- 1) มีฐานข้อมูล รวมถึงความจุในการจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอ
- 2) สามารถที่จะกู้ข้อมูลกลับได้เป็นไปเพื่อความปลอดภัยของข้อมูล
- 3) จัดหาข้อมูลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 5 ซึ่งร้องขอโดยผู้ที่มีอำนาจ
- 4) จัดหาข้อมูลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 5 ซึ่งร้องขอโดยผู้ที่ดูแลสุนัข
- 5) มีระบบที่สามารถบ่งบอกบุคคลผู้ที่มีอำนาจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุนัขที่บันทึกในฐานข้อมูล
- 6) มีระบบที่บ่งบอกระบุตัวผู้เลี้ยงสุนัข ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุนัขที่บันทึกในฐานข้อมูล
- 7) ต้องมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้เพื่อการสาธิตซึ่งผู้ดำเนินการด้านฐานข้อมูลได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับไว้
- 8) ต้องมีระบบที่ตอบคำถามด้านข้อมูลทางโทรศัพท์หรือระบบออนไลน์ สำหรับข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้บนฐานข้อมูลนั้นได้ตลอดเวลา

¹⁵⁸ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 3 (1)-(3)

¹⁵⁹ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 4

¹⁶⁰ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 5

¹⁶¹ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 6

9) มีระบบสายตรงที่เกี่ยวกับสุนัข ซึ่งรายละเอียดได้ถูกบันทึกใน
ฐานข้อมูล

10) สามารถต่อสายตรงออนไลน์ได้โดยอัตโนมัติซึ่งรายละเอียดได้ถูก
บันทึกไว้ในฐานข้อมูล

3.2.5.4 ฐานความผิด

ในกรณีที่เกิดการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ จะได้รับบทลงโทษโดยการเสีย
ค่าปรับไม่เกินระดับ 4 ตามระดับมาตรฐาน¹⁶² และการฝ่าฝืนการที่ได้รับบทลงโทษโดยการเสียค่าปรับ
ไม่เกินระดับ 2 ตามระดับมาตรฐานในกรณี ดังนี้¹⁶³

1) กรณีไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 8(2) คือ ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน
2016 เจ้าของสุนัขจะไม่สามารถให้สุนัขไปยังเจ้าของใหม่ได้จนกว่าสุนัขจะได้รับการฝังไมโครชิป

2) กรณีไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 9(1) ที่ระบุผู้ที่จะดำเนินการฝังไมโครชิปให้สุนัขได้จะต้องเป็น สัตวแพทย์ หรือผู้ช่วยสัตวแพทย์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ นักเรียนสัตวแพทย์ หรือนักเรียนผู้ช่วยสัตวแพทย์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ หรือบุคคลที่จบการอบรมจากหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรี

3) กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 9(2) ในกรณีที่เลขานุการรัฐรับทราบข้อมูลว่าบุคคลที่สามารถฝังไมโครชิปได้นั้นไม่อยู่ในมาตรฐานที่ควร บุคคลนั้นจะไม่สามารถกระทำการฝังไมโครชิปสุนัขได้จนกว่าจะได้รับ การฝึกอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรี

4) กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10(1) คือ การไม่รายงานอาการไม่พึงประสงค์หรือปัญหาของไมโครชิปต่อเลขานุการของรัฐ

5) กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12(a) คือเจ้าของสุนัขที่ไม่นำสุนัขมาฝังไมโครชิปภายใน 21 วัน

6) ในกรณีที่มีอุปสรรคที่ทำให้ผู้มีอำนาจไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามมาตรา 12(b) หรือ 12(c) คือเจ้าของสุนัขไม่ปฏิบัติตามให้สุนัขได้รับการฝังไมโครชิป และไม่ยินยอมชำระค่าใช้จ่ายในการฝังไมโครชิปให้สุนัขจากเจ้าของ เจ้าของสุนัขไม่ยินยอมให้สุนัขได้รับการตรวจสอบการฝังไมโครชิป

¹⁶² The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 13(1)

¹⁶³ The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015 section 13(2)

3.3 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศนิวซีแลนด์

ระบบการปกครองของประเทศนิวซีแลนด์เป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา และราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 ทรงเป็นพระประมุข โดยประเทศได้มีการปกครองแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การปกครองส่วนกลาง (Central Government) และการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) โดยมีสภาภูมิภาค 12 แห่ง สำหรับดูแลการปกครองในด้านการขนส่งและสิ่งแวดล้อม และแบ่งเป็นสภาดินแดน 74 แห่ง เพื่อดูแลเรื่องอื่นๆ ภายในท้องถิ่น เช่น การสร้างถนน ระบบระบายน้ำเสีย ด้านสาธารณสุข เป็นต้น และยังแบ่งเป็นสภานคร (City Council) 16 แห่ง และ สภาเขต (District Council) 57 แห่ง โดยมีหน้าที่ในการบริหารทางด้าน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในแต่ละชุมชน โดยสภาดินแดนยังมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับใช้ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ตรงต่อความต้องการและวัตถุประสงค์ในแต่ละท้องถิ่น เช่น การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ ความปลอดภัยในท้องถิ่น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย และเพื่อดูแลควบคุมในกิจการด้านอื่นๆ

ประเทศนิวซีแลนด์ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดประเทศหนึ่งในด้านการบริการจัดการกิจการภายในประเทศ โดยประเทศนิวซีแลนด์ยังมีความนิยมในการเลี้ยงสุนัขในแต่ละครัวเรือนเป็นจำนวนมาก และยังมีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยคือ Dog Control Act 1996 ซึ่งสามารถเห็นการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้อย่างมีประสิทธิภาพของประเทศนิวซีแลนด์ได้จากสถิติของจำนวนสุนัขในประเทศนิวซีแลนด์ที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นจำนวน 475,072 ตัว และเจ้าของสุนัขนำสุนัขมาฝังไมโครชิปจำนวน 158,646 ตัว¹⁶⁴ และกรณีที่สุนัขทำร้ายมนุษย์ประมาณ 10,000 รายในปี.ศ.2015 มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์ จึงเป็นประเทศหนึ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายในการควบคุมสุนัขของประเทศไทยต่อไป

ในประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายที่เจตนารมณ์ที่ต้องการควบคุมการเลี้ยงสัตว์อยู่ด้วยกันหลายฉบับ แต่พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขคือ Dog Control Act 1996 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยเฉพาะ เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบของสุนัข

¹⁶⁴ About Dogs-at January 2010, Retrieved January 1, 2016 from http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2dqUK6DhsJYJ:www.dogsafety.govt.nz/dogsafety.nsf/wpg_URL/FAQsIndex!OpenDocument+&cd=5&hl=en&ct=clnk&gl=th

มาตรการกำจัดสิทธิของผู้เลี้ยงสุนัข การควบคุมสุนัขในทุกช่วงเวลา เป็นต้น โดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายคือ เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัข (Dog Control Officer) เจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัข (Dog Ranger) และผู้ที่ได้รับการมอบหมายแต่งตั้งจากสภาดินแดน โดยบังคับใช้กฎหมาย เช่น การออกใบสั่ง ออกค่าปรับตามอัตราที่กฎหมายกำหนด การกำจัดสุนัขที่มีอันตรายตามคำสั่งศาล หรือเพื่อการช่วยเหลือสุนัข โดยสภาท้องถิ่นแต่ละที่จะสามารถมีอำนาจในการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมขึ้นมาบังคับควบคุมการเลี้ยงสุนัข ในแต่ละพื้นที่จึงอาจมีมาตรการแตกต่างกันออกไป โดยในการศึกษาในที่นี้จะทำการศึกษามาตรการใน Dog Control Act 1996 เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 มาตรการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข

กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขหมายความรวมถึงบิดามารดาของเจ้าของสุนัขที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีเป็นเจ้าของสุนัข¹⁶⁵ โดยเจ้าของสุนัขต้องมีหน้าที่ในการควบคุมสุนัขทั้งที่อยู่ในสถานที่เลี้ยงหรือขณะที่สุนัขอยู่นอกสถานที่เลี้ยงดู โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1.1 ควบคุมสุนัขขณะอยู่ในสถานที่เลี้ยง

ในขณะที่สุนัขอยู่ในสถานที่เลี้ยงเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ในการควบคุมสุนัข ไม่ให้สุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงไปยังสถานที่อื่นใดได้โดยอิสระ โดยหากมีการฝ่าฝืนผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์¹⁶⁶ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขพบสุนัขที่มีลักษณะในการฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมาย เจ้าหน้าที่มีอำนาจที่นำสุนัขไปกักขังในสถานที่เลี้ยงสุนัขได้¹⁶⁷

3.3.1.2 ควบคุมสุนัขขณะอยู่นอกสถานที่เลี้ยง

ในขณะที่สุนัขต้องอยู่นอกสถานที่เลี้ยงเจ้าของสุนัขต้องดำเนินการจัดการควบคุมสุนัขของตนให้อยู่ภายใต้การควบคุมตลอดเวลา โดยหากมีการฝ่าฝืนผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์¹⁶⁸ รวมถึงกรณีเจ้าหน้าที่พบสุนัขที่ฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมาย ไม่ว่าจะในสถานที่กฎหมายกำหนดหรือในสถานที่สาธารณะ เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการจับและนำตัวสุนัขไปกักขังหรือนำสุนัขนั้นไปส่งคืนแก่เจ้าของสุนัข หากเจ้าหน้าที่จำต้องเข้าไปในสถานที่ที่ไม่ใช่สาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของผู้ครอบครอง หรือบุคคลผู้มีหน้าที่ในการดูแลสถานที่นั้น

¹⁶⁵ Dog Control Act 1996, section 2

¹⁶⁶ Dog Control Act 1996, section 52A

¹⁶⁷ Dog Control Act 1996, section 52A(4)

¹⁶⁸ Dog Control Act 1996, section 52(1)

ก่อน¹⁶⁹ อีกทั้งหากผู้ที่ครอบครองหรือดูแลสถานที่อื่นหรือในที่ทางสาธารณะหากพบสุนัขที่มีการฝ่าฝืน มาตรการทางกฎหมาย โดยสุนัขนั้นอาจก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรืออาจเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น บุคคลนั้นย่อมมีอำนาจในการจับสุนัขและนำสุนัขไปส่งมอบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือดำเนินการ ส่งคืนให้กับเจ้าของสุนัข¹⁷⁰

3.3.2 การจดทะเบียนสุนัข

ในประเทศนิวซีแลนด์กำหนดให้เจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขที่มีอายุตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป มีหน้าที่ที่ต้อง นำสุนัขของตนไปจดทะเบียนตามขั้นตอนและเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยผู้ฝ่าฝืนจะมีโทษปรับไม่ เกิน 3,000 ดอลลาร์ หรือถูกใบสั่งชำระเทียบปรับ 300 ดอลลาร์ โดยหากผู้เลี้ยงสุนัขไม่ดำเนินการ ตามที่กฎหมายกำหนด เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะไปจับและนำตัวสุนัขไปกักขังได้¹⁷¹ โดยการนำสุนัข มาจดทะเบียนในประเทศนิวซีแลนด์มีขั้นตอน ดังนี้

3.3.2.1 คำขอการจดทะเบียนสุนัข

ก่อนวันที่สุนัขจะมีอายุครบ 3 เดือนเจ้าของสุนัขต้องดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนต่อ สภาดินแดนในเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่¹⁷² โดยต้องระบุข้อมูลต่างในใบคำขอจดทะเบียน ดังนี้

- 1) ชื่อ วันเกิด และที่อยู่อาศัยของเจ้าของสุนัข
  - 2) สถานที่อยู่ของสุนัข
  - 3) สายพันธุ์ ลักษณะรูปร่าง สี และตำหนิของสุนัข
  - 4) อายุของสุนัข
  - 5) ระบุประเภทของสุนัขด้วยว่าเป็นสุนัขดุ หรือเป็นสุนัขที่อันตรายหรือไม่
  - 6) ระบุเพศของสุนัขและรายละเอียดว่าสุนัขได้รับการทำหมันแล้วหรือไม่
  - 7) รายละเอียดบนตัวสุนัขที่ถาวรไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การสัก
- การฝังไมโครชิป
- 8) หมายเลขทะเบียนสุนัขจากแผ่นบันทึกข้อมูลการจดทะเบียนสุนัข และ
  - 9) ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่สภาดินแดนเห็นควรมีความจำเป็น

¹⁶⁹ Dog Control Act 1996, section 52

¹⁷⁰ Dog Control Act 1996, section 52(4)

¹⁷¹ Dog Control Act 1996, section 42

¹⁷² Dog Control Act 1996, section 36(3)

3.3.2.2 การฝังไมโครชิปสุนัข

หลังจากที่เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปจดทะเบียนภายในระยะเวลา 2 เดือน เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขไปรับการฝังไมโครชิป เพื่อระบุตัวสุนัขอย่างถาวร โดยสุนัขที่ต้องได้รับการฝังไมโครชิปได้แก่

- 1) สุนัขที่ได้รับการจดทะเบียนครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พุทธศักราช 2549 เป็นต้นไป
- 2) สุนัขที่มีการระบุว่าเป็นสุนัขอันตราย ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม พุทธศักราช 2546 เป็นต้นไป
- 3) สุนัขที่มีการระบุว่าเป็นสุนัขดุ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พุทธศักราช 2546 เป็นต้นไป

โดยเจ้าของสุนัขที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์ หรืออาจได้ใบสั่งชำระค่าปรับในอัตรา 300 ดอลลาร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายในการให้สุนัขทุกตัวต้องจดทะเบียน นอกจากจะมีประโยชน์ต่อสภาพดินแดนทั้งทางด้านสถิติ และใช้เป็นแนวทางในการออกมาตรการ หรือแก้ไขมาตรการการเลี้ยงสุนัขของประชาชนในท้องถิ่น ยังสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพของสังคม นอกจากนั้นแล้วยังได้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ อีกมากมาย เช่น การส่งตัวสุนัขคืนเจ้าของได้อย่างถูกต้อง หากเกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขก็สามารถที่จะใช้สิทธิเรียกร้องสินไหมทดแทนกับเจ้าของของสุนัขได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทราบประวัติวัคซีนของสุนัขในกรณีที่ถูกสุนัขกัดเพื่อเป็นข้อมูลในการให้บริการทางด้านการรักษาและทางด้านสาธารณสุขอีกด้วย

3.3.2.3 การชำระค่าธรรมเนียม

เจ้าของสุนัขจะต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสุนัขโดยตามอัตราที่สภาดินแดนกำหนด โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกัน¹⁷³ ดังนี้

- 1) สุนัขที่ได้รับการทำหมันแล้วจะมีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนที่ต่ำกว่า
- 2) สุนัขที่มีอายุต่ำกว่า 12 เดือนจะมีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนที่ต่ำกว่า
- 3) สุนัขที่มีของเจ้าของที่ได้รับสถานะว่าเป็นเจ้าของที่มีความรับผิดชอบจะมีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนที่ต่ำกว่า

¹⁷³ Dog Control Act 1996, section 37

4) สำหรับเจ้าของสุนัขที่มาขอจดทะเบียนสุนัขล่าช้า อัตราค่าธรรมเนียมจะสูงขึ้นโดยเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 50 ของอัตราค่าธรรมเนียมปกติหากนำสุนัขมาจดทะเบียนในเวลาเมื่อสุนัขได้รับการจดทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้วสภาดินแดนจะให้แผ่นบันทึกข้อมูลของสุนัขแก่เจ้าของสุนัข โดยเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ในการนำแผ่นบันทึกข้อมูลไปติดที่ปลอกคอของสุนัข¹⁷⁴ หากเจ้าพนักงานพบสุนัขที่อายุเกินกว่า 3 เดือนในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่อื่นที่ไม่ใช่ที่ของเจ้าของสุนัข และไม่พบว่าแผ่นข้อมูลประจำตัวสุนัขเจ้าพนักงานสามารถใช้อำนาจในการจับสุนัขไปยังสถานที่กักขังได้¹⁷⁵ และในกรณีที่สุนัขมีการเปลี่ยนเจ้าของ เจ้าของสุนัขเดิมและผู้ที่จะมาเป็นเจ้าของสุนัขใหม่จะต้องดำเนินการติดต่อสภาดินแดนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอทำหนังสือแจ้งโอนย้ายและเปลี่ยนแปลงข้อมูลภายใน 14 วัน หากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์ หรืออาจได้ใบสั่งชำระค่าปรับ 100 ดอลลาร์¹⁷⁶

3.3.3 มาตรการควบคุมสุนัขอันตราย

กฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศนิวซีแลนด์ ด้านมาตรการจัดการกับสุนัขอันตรายนั้น กฎหมายได้แบ่งออกเป็น 3 กรณีคือ

3.3.3.1 สุนัขที่เป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์ประเภทอื่น

ในกรณีที่สุนัขที่เป็นอันตรายทำร้ายบุคคลให้ได้รับบาดเจ็บ หรือเข้าทำร้ายสัตว์ประเภทอื่น เช่น สัตว์เลี้ยงเพื่อเศรษฐกิจ สัตว์เลี้ยงของผู้อื่น หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง กฎหมายได้บัญญัติให้บุคคลผู้ที่ถูกทำร้าย หรือเห็นพฤติกรรมการทำร้ายของสุนัขอันตรายสามารถที่จะระงับเหตุและจับตัวสุนัขไปมอบให้กับเจ้าพนักงาน โดยเจ้าพนักงานมีอำนาจตามกฎหมายที่จะกำจัดสุนัขหรือนำตัวสุนัขไปกักขัง นอกจากนั้นผู้ที่เป็นเจ้าของสุนัขยังมีโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์ และต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่ความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งหากสุนัขมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงอาจสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่บุคคลอื่นศาลอาจมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นได้ด้วย¹⁷⁷

3.3.3.2 สุนัขที่เป็นอันตรายก่อความเสียหายในสถานที่สาธารณะ

ในกรณีที่สุนัขอันตรายก่อความเสียหายในที่สาธารณะไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายมนุษย์ หรือทำอันตรายต่อสัตว์อื่น หรือทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย หรือการกระทำใดๆ ของสุนัขที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และมีบุคคลได้รับอันตราย เจ้าพนักงาน โดยเจ้าพนักงานมีอำนาจตาม

¹⁷⁴ Dog Control Act 1996, section 46(2)

¹⁷⁵ Dog Control Act 1996, section 50(1)

¹⁷⁶ Dog Control Act 1996, section 48 and schedule 1

¹⁷⁷ Dog Control Act 1996, section 57A

กฎหมายที่จะนำตัวสุนัขไปกักขัง นอกจากนั้นผู้ที่เป็นเจ้าของสุนัขยังมีโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์ และต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่ความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งหากสุนัขมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงอาจสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่บุคคลอื่นศาลอาจมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นได้ตัว¹⁷⁸

3.3.3.3 สุนัขที่เป็นอันตรายทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์ป่าคุ้มครองอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่สุนัขทำร้ายมนุษย์หรือสัตว์ป่าคุ้มครองจนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บรุนแรง หรือถึงขั้นเสียชีวิต หรือจำเป็นต้องกำจัดสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อให้พ้นจากความทุกข์เวทนาจากการที่ได้รับบาดเจ็บ กฎหมายได้กำหนดโทษสำหรับบุคคลผู้เป็นเจ้าของสุนัขโดยระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์ โดยศาลอาจมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นด้วย¹⁷⁹

นอกจากนี้ กฎหมายยังมีมาตรการที่ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสุนัขที่เป็นอันตราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวดุร้าย เป็นสุนัขที่เคยมีประวัติทำร้ายบุคคล สัตว์อื่นให้ได้รับบาดเจ็บ หรือทรัพย์สิน ได้รับความเสียหาย เมื่อผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงดูต้องมีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากสุนัข โดยการใส่สายจูงเพื่อที่จะสามารถควบคุมสุนัขของตนได้ตลอดเวลา และต้องสวมตะกร้อครอบปากเพื่อป้องกันสุนัขเข้าทำร้ายผู้อื่น ยกเว้นแต่เป็นการพาสุนัขไปยังพื้นที่สำหรับออกกำลังกายของสุนัข โดยหากผู้เลี้ยงสุนัขฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม จะมีโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์หรือถูกใบสั่งให้ชำระค่าปรับ 300 ดอลลาร์¹⁸⁰

3.3.4 มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษ

สุนัขควบคุมพิเศษนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สุนัขอันตราย (Dangerous Dogs) และสุนัขดุร้าย (Menacing Dogs) โดยเจ้าของสุนัขในแต่ละประเภทมีหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามสุนัขที่ตนเลี้ยงดู โดยมีรายละเอียดสุนัขแต่ละประเภทดังนี้

3.3.4.1 สุนัขอันตราย (Dangerous Dogs)

สภาดินแดนมีอำนาจออกคำสั่งโดยเป็นหนังสือในการกำหนดว่าสุนัขตัวใดเป็นสุนัขที่เป็นอันตราย เพื่อที่จะเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่อันตรายโดยป้องกันความเสียหายอันสามารถเกิดขึ้นได้จากสุนัขอันตราย โดยสภาดินแดนจะกำหนดว่าสุนัขตัวใดเป็นสุนัขอันตราย โดยพิจารณาจากกรณี ดังต่อไปนี้¹⁸¹

¹⁷⁸ Dog Control Act 1996, section 57A

¹⁷⁹ Dog Control Act 1996, section 58

¹⁸⁰ Dog Control Act 1996, section 62 and schedule 1

¹⁸¹ Dog Control Act 1996, section 31(1)

1) สภาดินแดนมีพยานหลักฐานอันที่น่าเชื่อถือได้ว่าสุนัขตัวนั้นมีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่อาจจะเป็นอันตรายต่อประชาชน และสัตว์ชนิดอื่นๆ หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

2) เจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขอันตรายยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรว่าสุนัขของตนนั้น มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ชนิดอื่น หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

3) ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดตามกฎหมายโดยการไม่สนใจสุนัขของตนปล่อยปละละเลยสุนัข จนเป็นเหตุให้สุนัขไปสร้างความเสียหายแก่บุคคล สัตว์หรือทรัพย์สิน หรือ

4) ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดตามกฎหมายโดยการไม่สนใจสุนัขของตนปล่อยปละละเลยสุนัข จนเป็นเหตุให้สุนัขไปสร้างความเสียหายในสถานที่สาธารณะ โดยเมื่อเจ้าของสุนัขที่สภาดินแดนได้ออกคำสั่งว่าสุนัขของตนเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ หน้าที่ที่เจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติ ดังนี้¹⁸²

(1) เจ้าของสุนัขต้องกระทำการปรับปรุงสถานที่ที่ใช้เลี้ยงสุนัขให้มีความแข็งแรงมั่นคง เพียงพอที่จะสามารถแน่ใจได้ว่าสุนัขจะไม่สามารถออกไปสถานที่ใดได้ด้วยตัวเอง โดยมีระยะเวลาในการแก้ไข 1 เดือน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(2) กรณีผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขออกนอกสถานที่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์สายจูง ตะกร้อครอบปากเพื่อที่จะสามารถควบคุมสุนัขของตนไม่ให้ก่อความเสียหาย ยกเว้นในกรณีที่เจ้าของสุนัขพาสุนัขไปออกกำลังกายในสถานที่ออกกำลังกายของสุนัข

(3) เจ้าของสุนัขต้องนำหนังสือรับรองจากสัตวแพทย์ว่าสุนัขของตนได้ทำหมันโดยนำมาแสดงต่อสภาดินแดนภายในระยะเวลา 1 เดือนนับแต่เจ้าของสุนัขได้รับคำสั่ง

(4) การจดทะเบียนสุนัขในปีต่อไปเจ้าของสุนัขต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนประจำปีในอัตราร้อยละ 150 ของอัตราค่าธรรมเนียมปกติ

(5) เจ้าของสุนัขจะไม่สามารถจำหน่าย หรือจ่ายโอนสุนัขให้แก่บุคคลใดๆ ได้ หากยังไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากสภาดินแดน และ

(6) เจ้าของสุนัขจะต้องไม่ปกปิดบุคคลใดๆ ที่รับโอนว่าสุนัขของตนนั้นเป็นสุนัขอันตราย

ซึ่งหากเจ้าของสุนัขกระทำการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะมีโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์หรือ ใต้ใบชำระค่าปรับ 300 ดอลลาร์ รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถที่จะควบคุมสุนัขไปกักขัง รวมถึงศาลยังสามารถมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นได้¹⁸³

¹⁸² Dog Control Act 1996, section 32(1)

¹⁸³ Dog Control Act 1996, section 32

3.3.4.2 สุนัขดุร้าย (Menacing Dogs)

สภาดินแดนมีอำนาจออกคำสั่งโดยเป็นหนังสือในการกำหนดว่าสุนัขตัวใดเป็นสุนัขที่ดุร้าย เพื่อที่จะเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ดุร้ายโดยป้องกันความเสียหายอันสามารถเกิดขึ้นได้จากสุนัขดุร้าย โดยสภาดินแดนจะกำหนดว่าสุนัขตัวใดเป็นสุนัขดุร้าย โดยพิจารณาจากกรณี ดังต่อไปนี้

1) สภาดินแดนมีพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่า สุนัขตัวนั้นมีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่อาจจะเป็นอันตรายต่อประชาชน และสัตว์ชนิดอื่นๆ หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง¹⁸⁴

2) ในกรณีที่ผู้เลี้ยงเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ดุร้าย เช่น อเมริกัน พิตบูล เทอเรีย, เจแปนนิสโทซ่า, บราซิลเลียนฟิลา และโดโกอาร์เจอร์ดีโน¹⁸⁵

3) ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำการอันเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนด โดยการไม่สนใจสุนัขของตนปล่อยปละละเลยสุนัข จนเป็นเหตุให้สุนัขไปสร้างความเสียหายแก่บุคคล สัตว์หรือทรัพย์สิน¹⁸⁶ หรือ

4) ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำการอันเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนด โดยการไม่สนใจสุนัขของตนปล่อยปละละเลยสุนัข จนเป็นเหตุให้สุนัขไปสร้างความเสียหายในสถานที่สาธารณะ¹⁸⁷

ซึ่งหากเจ้าของสุนัขกระทำการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะมีโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์หรือ ใต้ใบชำระค่าปรับ 300 ดอลลาร์ รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถที่จะควบคุมสุนัขไปกักขัง รวมถึงศาลยังสามารถมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นได้

3.3.4.3 หลักการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์

นอกจากพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข ค.ศ.1996 จะกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ สำหรับควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประชาชนแล้วนั้น ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมการเลี้ยงสุนัขยังคำนึงถึงการคุ้มครองหลักสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องมีความรับผิดชอบต่อนิสัยของตนในด้านความเป็นอยู่ อาหาร น้ำ ที่เหมาะสม การที่ผู้เลี้ยงต้องดูแลเอาใจใส่สุนัขอย่างสม่ำเสมอ ให้สุนัขได้ออกกำลังกายอย่างเพียงพอกับความต้องการของสุนัขในแต่ละสายพันธุ์ รวมทั้งหากเจ้าของละเลยไม่ใส่ใจดูแลสุนัขตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ หรือถูกออกให้ชำระใบสั่ง 300 ดอลลาร์ รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะนำสุนัขที่ไม่ได้รับการดูแลไปยังสถานที่เลี้ยงเพื่อดูแลให้สุนัขได้รับการดูแลตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

¹⁸⁴ Dog Control Act 1996, section 33A(1)

¹⁸⁵ Dog Control Act 1996, section 33C(1)

¹⁸⁶ Dog Control Act 1996, section 33ED(1)

¹⁸⁷ Dog Control Act 1996, section 33ED(1) and section 57A(2)(a)

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยง สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ในบทที่ 2 และ บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และดูแลการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทั้งในระบบของ กฎหมายไทย กฎหมายประเทศอังกฤษ และกฎหมายประเทศนิวซีแลนด์ ในบทที่ 3 จะสามารถทำให้ เข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย สาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการแสดง พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของ สุนัข และบุคคลผู้รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทน ความหมายและหลักเกณฑ์การ วินิจฉัยถึงความหมายเจ้าของสุนัข การกำหนดสายพันธุ์สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย บทกฎหมาย ที่ใช้ในการควบคุมดูแลการเลี้ยงสุนัข รวมทั้งบทลงโทษของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายใน การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติที่กฎหมายได้กำหนดไว้ หรือในกรณีที่เจ้าของสุนัขหรือบุคคล ที่รับสุนัขไว้ดูแลแทนเจ้าของที่สุนัขปล่อยให้สุนัขไปก่อปัญหา และความเสียหายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิตของบุคคลอื่น ทั้งในระบบของกฎหมายไทย ระบบกฎหมายประเทศอังกฤษ และระบบ กฎหมายประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจในการศึกษาความรับผิดชอบและ หน้าที่ของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย บทลงโทษต่อเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็น อันตรายจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัข รวมถึงการกำหนดความหมายและหลักเกณฑ์ของ การจำแนกสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ให้มีความเข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในบทนี้จะทำการ วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เปรียบเทียบ กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและดูแลการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ตามระบบของ กฎหมายไทย ระบบกฎหมายประเทศอังกฤษ และระบบกฎหมายประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อเป็น แนวทางในการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็น อันตรายของประเทศไทยต่อไป

4.1 ปัญหาความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้เป็นเจ้าของสุนัข

แม้ในประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยได้มีการบัญญัติอยู่ในกฎหมายลำดับต้น กฎหมายลำดับรอง และข้อบัญญัติท้องถิ่นอยู่ด้วยกันหลายฉบับก็ตาม แต่ในปัจจุบันก็ยังพบปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องอยู่บางประการ โดยจากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขนั้นคือ ความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้เป็นเจ้าของสุนัขต่อการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งหากผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มีความรับผิดชอบ รวมทั้งหากกฎหมายได้มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบแก่เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอย่างชัดเจน จะสามารถลดปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายลงได้

4.1.1 วิเคราะห์พฤติกรรมสุนัขกับพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัข

ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสายพันธุ์ของสุนัขนั้นได้มีการปรับปรุง และพัฒนาสายพันธุ์สุนัขขึ้นมาหลากหลายสายพันธุ์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เลี้ยงสุนัขว่ามีความต้องการเลี้ยงสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์ใด เพื่อเป็นเพื่อน เพื่อเฝ้าอาคารบ้านเรือน เพื่อเฝ้าฝูงสัตว์ หรือเพื่อล่าสัตว์ ด้วยวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงสุนัขที่หลากหลาย สุนัขที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในแต่ละสายพันธุ์จึงมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็พบว่าสัญชาตญาณดิบของสุนัขนั้นยังคงแฝงและพบได้อยู่ในสุนัขทุกสายพันธุ์ โดยจากการศึกษาการแสดงออกซึ่งสัญชาตญาณดิบ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขนั้นมีความสอดคล้องกับวิธีการที่สุนัขได้รับการเลี้ยงดูจากเจ้าของว่าสุนัขนั้นได้รับการเลี้ยงดูและฝึกสอนได้อย่างถูกต้องและตรงต่อความต้องการของสุนัขหรือไม่ เนื่องมาจากสุนัขทุกสายพันธุ์นั้นล้วนสืบเชื้อสายมาจากสุนัขป่า สัญชาตญาณดิบนั้นจึงแฝงอยู่ในสุนัขทุกสายพันธุ์ ซึ่งจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์ว่าต้องการพัฒนาสุนัขให้มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมแบบไหนเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานลักษณะใด มีความต้องการให้สุนัขใช้สัญชาตญาณด้านใดมากเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้เลี้ยงสุนัขสามารถใช้งานสุนัขได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้เลี้ยงสุนัขจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของสายพันธุ์สุนัขที่ตนเลี้ยง เพื่อที่จะสามารถเลี้ยง ฝึกสอน และควบคุมสุนัขได้อย่างถูกต้องไม่ให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่สามารถก่อความเสียหายและขนาดของความรุนแรง ก่อความเสียหายได้มากกว่าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป

จากการศึกษาพบว่าสุนัขจะแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว มีปัจจัยที่มีผลอยู่ด้วยกันหลายประการ สุนัขบางตัวอาจแสดงนิสัยและพฤติกรรมดุร้ายก้าวร้าวมาตั้งแต่เริ่มเลี้ยง บางตัวอาจแสดงพฤติกรรมดังกล่าวตอนโต โดยเจ้าของสุนัขจะต้องทำความเข้าใจถึงสาเหตุและการแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าวอย่างถูกต้อง โดยสามารถสรุปสาเหตุของการแสดงออกทางพฤติกรรมทางด้านดุร้ายและก้าวร้าวซึ่งเป็นพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ดังนี้

1. สายพันธุ์ โดยสายพันธุ์ของสุนัขเป็นเพียงปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้สุนัขมีแนวโน้มที่จะดุร้ายได้มากกว่าสุนัขสายพันธุ์อื่น เนื่องจากพื้นฐานของสายพันธุ์ของสุนัขเหล่านั้นสุนัขบางสายพันธุ์เป็นนักล่า บางสายพันธุ์เป็นสุนัขที่ใช้พลังงานเยอะ โดยหากสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าไม่ได้รับการปลดปล่อยพลังงานที่เหมาะสม หรือการได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้สุนัขแสดงพฤติกรรมพื้นฐานของสายพันธุ์ออกมาได้ แต่หากสุนัขได้รับการดูแล เลี้ยงดู ฝึกฝนอย่างถูกต้องผู้เลี้ยงสุนัข ก็จะสามารถควบคุมสุนัขที่ตนเลี้ยงได้ และสุนัขก็จะไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2. พฤติกรรมการเลี้ยงสุนัข ซึ่งพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัขเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาได้มาก พฤติกรรมการเลี้ยงบางพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขที่ผิดวิธี ย่อมจะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวและดุร้ายของสุนัขได้ เช่น พฤติกรรมการเลี้ยงของเจ้าของที่ตามใจสุนัขมากเกินไป โดยไม่มีการควบคุมฝึกฝน ไม่ดุ ไม่ห้ามสุนัขเมื่อสุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องหรือไม่พึงประสงค์ สุนัขจะเข้าใจว่าสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นได้ สุนัขจะรู้สึกว่าการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ไม่เป็นความผิด ส่งผลต่อความเคยชินของสุนัขให้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นต่อไป และเมื่อเจ้าของสุนัขเริ่มตระหนักถึงปัญหา การออกคำสั่งเพื่อควบคุมพฤติกรรมของสุนัขอาจจะไม่ได้ผลเนื่องจากสุนัขเคยชินและติดเป็นนิสัยประจำตัวไปแล้ว พฤติกรรมการเลี้ยงดูที่ไม่ดีไม่ถูกวิธีของเจ้าของสุนัข จะเป็นการสร้างความทรงจำที่ไม่ดีไม่ถูกต้องต่อตัวสุนัข เช่น การทำโทษสุนัขโดยการตีแบบไม่รู้สาเหตุ ความเจ็บปวดจากการโดนทำร้าย หรือการลงโทษที่รุนแรงจะส่งผลต่อพฤติกรรมของสุนัข เนื่องจากสุนัขจะมีความหวาดระแวง กลัว เมื่อมีใครเข้าใกล้ก็จะแสดงอาการก้าวร้าว ดุร้ายออกมาได้ รวมทั้งพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขที่ไม่เหมาะสมกับสายพันธุ์ เช่น การขังสุนัขอยู่ในกรงตลอดเวลา สุนัขบางสายพันธุ์มีพลังงานเยอะจำเป็นต้องได้รับการออกกำลังกายเพื่อปลดปล่อยพลังงาน การอยู่ในที่แคบๆ สุนัขจะเกิดความเครียด ไม่เข้าสังคมพบบุคคลอื่นสุนัขด้วยกันเอง หรือสัตว์ชนิดอื่นไม่เป็น อาจก่อให้เกิดความหงุดหงิด และแสดงความดุร้ายก้าวร้าวออกมาได้

3. สิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวสุนัขย่อมมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทำให้สุนัขมีนิสัยที่ดุร้ายและก้าวร้าวขึ้นมาได้ เช่น ความหวงถิ่นที่อยู่ หวงลูกสุนัข หวง

เจ้าของ ความเจ็บปวด หรือความเจ็บป่วย อาจทำสุนัขเกิดความหวาดระแวง และแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้

4. เพศ กล่าวคือ เพศของสุนัขเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมดุร้าย และก้าวร้าว คือ เพศของสุนัข และการทำหมันของสุนัข จากสถิติจะพบว่าสุนัขเพศผู้จะมีความดุร้ายมากกว่าสุนัขเพศเมีย จากสถิติการทำหมันจะทำให้สุนัขลดความดุร้ายลง

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีอยู่ด้วยกันหลายปัจจัยซึ่งปัจจัยสามารถแบ่งได้เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น พื้นฐานสายพันธุ์ของสุนัข เพศของสุนัข และปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ โดยปัจจัยที่สามารถควบคุมได้สามารถลดปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขได้คือ พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัขของเจ้าของสุนัข ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์อันตรายของผู้เลี้ยงสุนัขเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายขึ้น

มาตรการในการดูแลและควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของเจ้าของสุนัขในประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยเฉพาะ จะพบว่าไม่มีบทบัญญัติมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขแทรกอยู่ในพระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรอง และข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 และเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นบางท้องถิ่นเท่านั้น การบังคับใช้จึงเป็นเพียงการบังคับใช้ในแต่ละพื้นที่ที่มีการออกบทบัญญัติมาบังคับใช้ ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในพื้นที่ต่างๆ ได้ทั่วทั้งประเทศ ซึ่งในสากลประเทศที่มีความตระหนักในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะมีการตรากฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างทั่วถึงทั้งประเทศ

มาตรการการควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของผู้เลี้ยงที่สามารถบังคับใช้ได้ทั่วไปพบอยู่ในมาตรา 22 ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557 ที่ระบุให้เจ้าของสัตว์จะต้องดำเนินการเลี้ยงดูสัตว์ของตนให้เหมาะสมและตรงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ตามหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยต้องคำนึงถึงชนิด ประเภท ลักษณะ อายุ และสภาพของสัตว์นั้นๆ และมาตรา 23 ที่บัญญัติให้เจ้าของสุนัขห้ามละทิ้ง ปล่อยสัตว์ หรือกระทำการใดๆ ที่เป็นการทำให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตน แม้จะไม่ใช่บทบัญญัติทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงแต่ก็สามารถที่จะนำมาใช้และเทียบเคียงได้ ซึ่งหากตีความตามมาตรา 22 และมาตรา 23 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557 สามารถนำมาบังคับใช้ควบคุมพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ โดยจะเป็นการควบคุมให้เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจำเป็นต้องมีความรู้

และมีความเข้าใจในลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของสุนัขที่ตนเลี้ยง เพื่อให้สุนัขได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องตรงต่อความต้องการ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นให้เหมาะสมต่อสายพันธุ์ของสุนัข ซึ่งจะทำให้สุนัขได้รับการดูแลที่ถูกต้องเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก็จะสามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสุนัขได้ รวมทั้งเป็นการควบคุมมิให้เจ้าของสุนัขละทิ้งสุนัข หรือสละกรรมสิทธิ์ในสุนัข หากยังมีไดโอนิสทิสครอบครองสุนัขให้กับบุคคลอื่นทำให้เจ้าของสุนัขไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ในกรณีที่สุนัขของตนไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นได้ นอกจากมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พุทธศักราช 2557 มาตราการควบคุมทางกฎหมายที่ควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของก็ถูกบัญญัติอยู่ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ในเรื่องการควบคุมสุนัขควบคุมพิเศษ ซึ่งจะเป็นเพียงการบังคับใช้ได้เพียงในพื้นที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งเป็นการบัญญัติที่นอกเหนือจากการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข การนำสุนัขมาขึ้นทะเบียน คือการกำหนดเพิ่มเติมในกรณีนำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยมีการกำหนดเพิ่มเติมว่าห้ามบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือมีอายุมากกว่า 60 ปี นำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงวันแต่สุนัขควบคุมพิเศษจะอยู่ในกรงขังหรือสถานที่ที่มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันควบคุมไม่ให้สุนัขเข้าถึงบุคคลภายนอกได้

ในด้านหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยให้เป็นไปตามบทกฎหมายนั้น ด้วยเหตุที่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงที่บังคับใช้ได้ทั่วประเทศ จึงทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาทำหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั่วประเทศ มีเพียงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหน้าที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขในบางกรณีเท่านั้น โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เช่น กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมอนามัย เป็นสถานที่ที่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ให้เป็นสถานที่ออกใบรับรองและค่าของจดทะเบียนสุนัข แต่พบว่าไม่ประสบผลสำเร็จในการบังคับใช้เนื่องจากปัจจัยหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดหน่วยงานที่เข้ามาดูแลโดยตรง จำนวนเจ้าหน้าที่ หรือข้อจำกัดด้านงบประมาณ

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอีกหน่วยงานหนึ่งคือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ต้องรับผิดชอบการควบคุมดูแลสัตว์ทุกชนิด โดยหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายพบเพียงการดูแลควบคุมระงับการนำเข้าสุนัขสายพันธุ์ พิลบูลเทอร์เรีย สายพันธุ์อเมริกันสแตฟฟอร์ดไชร์เทอร์เรีย เท่านั้น ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรง

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 และพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวจะสามารถมีผลบังคับใช้ในประเทศอังกฤษได้ทั่วทั้งประเทศ โดยตามพระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่เลี้ยงสุนัขเพื่อเฝ้ายามซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขที่มีลักษณะและพฤติกรรมที่หวงที่อยู่ และดุร้าย จึงได้บัญญัติกฎหมายให้สุนัขที่เลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์เฝ้ายาม สุนัขนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของสุนัขตลอดเวลา รวมทั้งผู้ที่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัขเพื่อเฝ้ายามจะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตในการเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามโดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตเลี้ยงสุนัขเฝ้ายามตามที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และจำเป็นจะต้องต่ออายุใบอนุญาตทุก 12 เดือน โดยสิทธิในการเลี้ยงสุนัขเพื่อเฝ้ายามจะสามารถถูกเพิกถอนได้หากผู้เลี้ยงสุนัขกระทำการผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ นอกจากนี้จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 แล้วนั้นยังพบบทบัญญัติที่ควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงในพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย พ.ศ.1991 ที่เป็นพระราชบัญญัติที่ออกมาเพื่อบังคับใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายโดยเฉพาะ รวมถึงการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขอันตรายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมไม่ให้สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไปสร้างปัญหาและความเดือดร้อนเสียหายให้แก่บุคคลอื่น โดยสุนัขจะต้องอยู่ในการควบคุมของเจ้าของอย่างเคร่งครัด จึงเป็นการกำหนดและควบคุมว่าเจ้าของสุนัขจะต้องเลี้ยงและสามารถที่จะควบคุมสุนัขของตนได้ โดยผู้เลี้ยงจะสามารถควบคุมสุนัขได้ดีนั้นจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัขเป็นอย่างดี หากเจ้าของสุนัขไม่สามารถควบคุมสุนัขของตนจนเป็นเหตุให้สุนัขไปก่อปัญหาสร้างความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น ศาลสามารถที่จะตัดสิทธิในการเลี้ยงดูสุนัข ออกคำสั่งให้กำจัดสุนัข หรือตัดสินลงโทษแก่ผู้เลี้ยงสุนัขได้

ประเทศนิวซีแลนด์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขถูกบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติควบคุมการเลี้ยงสุนัข ค.ศ.1996 โดยบทบัญญัติภายในพระราชบัญญัติได้มีการบัญญัติหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ทั่วไปด้วย และได้มีบทบัญญัติในการควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายโดยได้มีการแยกบทบาทเอาไว้อย่างชัดเจน โดยบทบัญญัติในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้มีการแบ่งความเสียหายที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ 3 ประเภทคือ การก่อความเสียหายหรือทำร้ายมนุษย์และสัตว์อื่น การก่อความเสียหายในสถานที่สาธารณะ และ การก่อความเสียหายแก่มนุษย์และสัตว์ป่าคุ้มครองอย่างร้ายแรง โดยหากเจ้าของสุนัขไม่สามารถที่จะควบคุมสุนัขของตนได้จนปล่อยให้สุนัขไปสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ มนุษย์ สัตว์ประเภทอื่น หรือสัตว์ป่าสงวน ศาลจะกำหนดโทษให้แก่เจ้าของสุนัขหรืออาจมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขได้ ซึ่งกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้จะมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ ข้อบัญญัติ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข ค.ศ.1996 จึงเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่บัญญัติไว้ทั้งเพื่อควบคุมพฤติกรรมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป และสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของเจ้าของสุนัข หากผู้เลี้ยงไม่สามารถควบคุมสุนัขที่ตนเลี้ยงได้ก็จะต้องได้รับโทษที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ผู้เลี้ยงสุนัขจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลี้ยงสุนัขให้ถูกต้องและได้รับการดูแลที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้สุนัขของตนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และนำไปสู่การก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้

ดังนั้นจึงสามารถที่จะสรุปได้ว่าการที่สุนัขจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น สัตว์อื่น และทรัพย์สินนั้น มีปัจจัยที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ด้วยกันหลายประการ แต่ปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดุร้ายก้าวร้าวคือ พฤติกรรมการเล่นดุสุนัขของเจ้าของที่เลี้ยงสุนัข ซึ่งการที่เจ้าของสุนัขจะสามารถควบคุมสุนัขของตนได้นั้น ต้องมาจากความเข้าใจและการเลี้ยงดูสุนัขที่ถูกต้องจึงจะสามารถควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ตนเลี้ยงได้ ดังนั้นจึงควรมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ออกมาควบคุมเจ้าของสุนัขที่ชัดเจน ซึ่งพบว่ากฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายที่ออกมาควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเจ้าของสุนัขที่เฉพาะเจาะจง มีเพียงกฎหมายที่นำมาใช้เทียบเคียงเท่านั้น จึงยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติและควบคุมเจ้าของสุนัขอย่างชัดเจน ทำให้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาควบคุมการเล่นสุนัขโดยตรงที่เข้ามาบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการเล่นสุนัข ประเทศไทยจึงยังคงพบปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอยู่อย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาจากข้อกำหนดควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ จะเห็นว่าประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ได้ให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงสุนัข จึงได้มีการบัญญัติข้อกำหนดไว้ควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้อย่างชัดเจน และสามารถบังคับใช้ได้ทั่วทั้งประเทศ จึงทำให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการเล่นสุนัข การออกหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติและหน้าที่ของเจ้าของสุนัขไว้อย่างชัดเจนที่เจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขต้องปฏิบัติตาม แสดงให้เห็นว่าหากมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์อันตรายออกมาโดยเฉพาะจะเป็นการลดปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้

4.1.2 ความรับผิดชอบและโทษของเจ้าของสุนัข

ประเทศไทยในปัจจุบันยังมิได้มีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการเล่นสุนัขเอาไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้เลี้ยงสุนัขมีอิสระในการเล่นสุนัขได้อย่างไม่มีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเข้ามาควบคุมอย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุให้พบปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้อยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากขาดมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมการเล่นสุนัขของผู้เลี้ยง จึงเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยมีความแตกต่างจากมาตรการควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่

อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ที่มีกฎหมายบัญญัติออกมาเพื่อควบคุม การเลี้ยงสุนัข และได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่การเริ่มต้นในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ ที่อาจเป็นอันตราย เช่น จะต้องมีการขอใบอนุญาตการเลี้ยงสุนัข การนำสุนัขไปฝังไมโครชิป เป็นต้น โดยหลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ในประเทศไทยยังไม่ได้มีการระบุเอาไว้เป็นหลักเกณฑ์ และไม่มี การกำหนดบทลงโทษเอาไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุให้เกิดประเด็นปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ ที่อาจเป็นอันตรายอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ใน การควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยควรมีหลักเกณฑ์ และบทลงโทษให้ชัดเจนเพื่อเป็นการแก้ไขและลด ปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ โดยจากการศึกษากฎหมาย ทั้งของประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ สามารถสรุปได้ว่ามาตรการควบคุมการ เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายควรมีการควบคุมการเลี้ยงตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการเลี้ยงสุนัข และ ขณะเลี้ยงสุนัข เพื่อให้มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายมีประสิทธิภาพ และ เกิดประสิทธิผลในการลดปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในสังคมได้

มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและ ลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขควรเริ่มตั้งแต่กฎเกณฑ์ในการควบคุมผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขสาย พันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตั้งแต่ก่อนเลี้ยงสุนัขโดยจากการศึกษากฎหมายของประเทศไทย ประเทศ อังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์พบว่าหลักเกณฑ์แรกควรมีการกำหนดสายพันธุ์ของสุนัขก่อนว่าสุนัข สายพันธุ์ใดที่ควรถูกกำหนดว่าเป็นสุนัขที่อาจเป็นอันตราย และควรนำมาตราการในการควบคุมสุนัขที่ อาจเป็นอันตรายมาใช้บังคับซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดสายพันธุ์สุนัขจะขอกกล่าวในหัวข้อต่อไป เมื่อ กำหนดสายพันธุ์ของสุนัขได้แล้วว่าสุนัขสายพันธุ์ใดที่ถือว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ใน ขั้นตอนต่อมาจะขอกกล่าวถึงการหลักเกณฑ์ที่ควรมีการกำหนดก่อนการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็น อันตราย โดยจากการศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศนิวซีแลนด์พบว่ามีการกำหนด ขั้นตอนก่อนการเลี้ยงสุนัขไว้อย่างชัดเจนว่าหากเป็นการเลี้ยงสุนัขที่อาจเป็นอันตรายเจ้าของสุนัขต้อง ดำเนินการเพื่อขอใบอนุญาตในการเลี้ยงสุนัขก่อน โดยการออกใบอนุญาตจะพิจารณาถึงสถานที่เลี้ยง สุนัขว่ามีขนาดพื้นที่ แสงสว่าง การระบายอากาศเหมาะสมต่อการเลี้ยงสุนัข สถานที่เลี้ยงมีรั้วรอบ ขอบชิดที่สุนัขจะไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอกได้ มีป้ายแจ้งเตือนให้บุคคลอื่นระมัดระวังที่อยู่ใน ตำแหน่งที่สังเกตได้อย่างชัดเจน โดยการขอใบอนุญาตจะกำหนดค่าธรรมเนียมและอายุของใบอนุญาต เอาไว้อย่างชัดเจน และเมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงแล้วนั้นจะต้องนำสุนัขมาฝังไมโครชิปและขึ้นทะเบียน สุนัขตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยในการขึ้นทะเบียนสุนัขก็จะมีหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ว่าการขอขึ้นทะเบียนสุนัขจะต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสุนัข เอกสารรับรองการทำวัคซีนตาม กำหนดของสุนัขเพื่อเป็นการป้องกันโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเลี้ยงสุนัข อีกทั้งจากการศึกษา กฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศนิวซีแลนด์ในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะ

พบว่ามีข้อกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายต้องมีการทำประกันภัยต่อบุคคลที่สามด้วย เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลที่สามที่ได้รับความเสียหายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งประเทศไทยยังไม่พบว่ามีข้อกำหนดให้บุคคลที่เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายต้องทำประกันภัยบุคคลที่สามให้กับสุนัข ถึงแม้ในปัจจุบันจะพบว่าบริษัทประกันภัยในประเทศไทยได้มีการออกกรมธรรม์สำหรับสุนัขที่คุ้มครองความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายซึ่งนอกจากการคุ้มครองต่อบุคคลที่สามแล้วยังให้ความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาล ค่าฉีดยาวัคซีน ค่าโฆษณาตามหาสุนัข เป็นต้น ซึ่งหากมาตรการทางกฎหมายมีการบัญญัติให้ผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายต้องทำประกันภัยต่อบุคคลที่สาม ย่อมทำให้มั่นใจในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายย่อมได้รับการเยียวยาอย่างแน่นอน

มาตรการทางกฎหมายนอกจากควรกำหนดขึ้นก่อนการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายแล้วนั้น ภายหลังจากการนำสุนัขมาเลี้ยงก็ควรมีมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงของเจ้าของสุนัขเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย อย่างที่ทราบดีว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยเฉพาะ มีเพียงข้อบัญญัติการเลี้ยงและปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นเท่านั้น จากการศึกษาพบว่าได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์หลังการเลี้ยงสุนัขไว้อย่างคร่าวๆ เท่านั้น ในเรื่องการควบคุมสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง ซึ่งหากพิจารณาจากบทกฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ จะพบว่าได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมหลังการเลี้ยงสุนัขเอาไว้อย่างชัดเจน โดยสามารถแบ่งได้เป็นมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายภายในสถานที่เลี้ยง ภายนอกสถานที่เลี้ยง และมาตรการหลังสุนัขก่อความเสียหาย โดยในกรณีการควบคุมการเลี้ยงภายในสถานที่เลี้ยงเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ควบคุมสุนัขไม่ให้ออกสถานที่เลี้ยงโดยอิสระ รวมทั้งสุนัขต้องได้รับการเลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ไม่ว่าจะด้านสถานที่เลี้ยง อาหาร น้ำ การพาสุนัขไปออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ โดยหากเจ้าของละเลยไม่ใส่ใจดูแล จะมีโทษทั้งทางด้านอาญาและแพ่งรวมทั้งเจ้าหน้าที่มีสิทธินำสุนัขไปดูแลยังสถานที่ที่สุนัขจะได้รับการดูแลตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย ในด้านมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขนอกสถานที่เลี้ยง จะพบว่ามีข้อกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าอายุของบุคคลที่จะพาสุนัขออกนอกสถานที่ที่อยู่ในช่วงอายุเท่าไร เพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลที่พาสุนัขออกนอกสถานที่จะสามารถจัดการให้สุนัขของตนอยู่ภายใต้การควบคุมได้ตลอดเวลา นอกจากนี้จะมีการกำหนดอายุของบุคคลที่พาสุนัขออกนอกสถานที่แล้ว สุนัขจะต้องสวมใส่อุปกรณ์ควบคุมไม่ว่าจะเป็นสายจูง ตะกร้อครอบปากสุนัขที่มีความเหมาะสมกับสุนัขที่จะสามารถควบคุมไม่ให้สุนัขไปก่อความเสียหายได้อีกด้วย โดยหากมีการฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้ และในมาตรการส่วนสุดท้ายคือมาตรการในกรณีที่สุนัขได้สร้างความเสียหายแล้ว พบว่ากฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนด

หลักเกณฑ์เอาไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะโทษที่เจ้าของสุนัขจะได้รับ การชดใช้สินไหมต่อบุคคลผู้ที่เสียหาย หรือมาตรการต่อสุนัขเอง โดยหากศาลพิจารณาว่าสุนัขนั้นเป็นสุนัขที่อันตรายก็สามารถมีคำสั่งให้กำจัดสุนัขนั้นได้ หรือหากพิจารณาว่ามีวิธีการอื่นที่จะลดความร้ายของสุนัขได้ก็สามารถมีคำสั่งให้เจ้าของสุนัขพาสุนัขไปทำหมัน ปรับปรุงพฤติกรรมการเล่นสุนัขของเจ้าของสุนัข การเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสุนัขในปีถัดไปที่สูงขึ้น หรือไม่สามารถจำหน่ายโอนสุนัขให้บุคคลอื่นได้ เป็นต้น

จากการศึกษาข้างต้นจะพบว่ามาตรการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลี้ยงสุนัขไว้อย่างชัดเจนทั้งขั้นตอนก่อนการเลี้ยงสุนัข ขณะการเลี้ยงสุนัข และมาตรการหลังจากที่สุนัขได้ก่อความเสียหายแล้ว เพื่อเป็นการกำกับและควบคุมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัขเอาไว้อย่างรัดกุม เพื่อเป็นทั้งการป้องกันก่อนการเกิดปัญหาในหลักเกณฑ์ก่อนการเลี้ยงสุนัข บรรเทาความรุนแรง และชดเชยความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัข สายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในหลักเกณฑ์หลังจากที่สุนัขได้ก่อความเสียหายแล้ว มาตรการทางกฎหมายจึงเข้ามามีบทบาทในการควบคุมผู้เลี้ยงสุนัขตลอดอายุของสุนัขโดยมาตรการในการต่ออายุใบอนุญาต หรือการจดทะเบียนในการเลี้ยงสุนัขทุกๆ ปี เมื่อได้มีการกำหนดมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทั้งก่อนและหลังการนำสุนัขมาเลี้ยงแล้วนั้น การจะนำกฎหมายมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้ที่จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และรับผิดชอบหากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายย่อมหมายถึงผู้เลี้ยงสุนัข ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัขให้มีความชัดเจน เพื่อกำหนดว่าบุคคลใดบ้างที่จะต้องทำหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ในการกำหนดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจำเป็นต้องมีการกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อความชัดเจนว่าผู้ใดบ้างที่กฎหมายถือว่าเป็นเจ้าของ ผู้ดูแล หรือบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

หากพิจารณาความหมายบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือเจ้าของสุนัขตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยนั้น เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ออกมาควบคุมการเลี้ยงสุนัขจึงยังไม่มีการกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัขเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการพิจารณาหาความหมายของเจ้าของสุนัขจึงต้องเทียบเคียงกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยจากการศึกษาบทบัญญัติทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของเจ้าของสุนัขนั้น ยกเว้นความหมายของเจ้าของสุนัขที่บัญญัติอยู่ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 ความหมายของเจ้าของสุนัขล้วนมีความหมายตามนัยของกฎหมายแพ่งเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไม่สามารถที่จะบังคับใช้ได้กับบุคคลทั้งหมด ในกรณีที่บุคคลเจตนาสละ

กรรมสิทธิ์ หรือการปฏิเสธกรรมสิทธิ์ในการครอบครองสุนัข จึงเป็นเหตุและที่มาของปัญหาที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ถึงแม้ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 จะบัญญัติความหมายของเจ้าของสุนัขเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ข้อบัญญัตินี้ดังกล่าวก็สามารถนำมาบังคับใช้ได้เพียงแต่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีราชการส่วนท้องถิ่นได้ตราบทบัญญัติส่วนท้องถิ่นออกมาบังคับใช้ในแต่ละท้องถิ่นเอง การนิยามความหมายของเจ้าของสุนัขจึงมีความแตกต่างกันรวมถึงผลการบังคับใช้ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ด้วยเหตุดังกล่าวการควบคุมปัญหาที่เกิดการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาและการเยียวยารักษาความเสียหายจากผลที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอีกด้วย

อีกประการหนึ่งความหมายของเจ้าของสุนัขตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่นพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ตามมาตรา 22 และมาตรา 23 ได้กล่าวถึงผู้เลี้ยงสุนัขไว้เพียงในความหมายของเจ้าของสุนัขเท่านั้น ไม่ได้มีการขยายความหมายของเจ้าของสุนัขให้ครอบคลุมบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ที่ได้กำหนดบุคคลที่ต้องรับผิดชอบไว้ 2 ประเภทบุคคลคือ เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย และผู้ที่รับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้ดูแลแทน เนื่องจากบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการควบคุม ดูแลสุนัข และใกล้ชิดกับสุนัขมากที่สุด หากสุนัขไปก่อความเสียหายกฎหมายย่อมต้องสันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวบกพร่องในการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ทั้งนี้ในการศึกษาความหมายของเจ้าของสุนัข ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายของประเทศอังกฤษ พระราชบัญญัติสุนัขเฝ้ายาม ค.ศ.1975 (Guard Dogs Act 1975) หรือพระราชบัญญัติสุนัขอันตราย ค.ศ.1991 (Dangerous Dogs Act 1991) และความหมายตามกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ พระราชบัญญัติควบคุมการเลี้ยงสุนัข (Dog Control Act 1996) ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องความหมายของเจ้าของสุนัขซึ่งนอกจากจะหมายถึงเจ้าของสุนัขตามนัยของกฎหมายแพ่ง เจ้าของที่มีหลักฐานจากการจดทะเบียนสุนัข ผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน ยังรวมถึงบิดามารดาหรือผู้ปกครองของบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายได้กำหนดไว้อีกด้วย โดยได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายแก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลผู้เลี้ยงสุนัขโดยตรงและผู้ที่ไม่ได้เลี้ยงก็ตาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย รวมทั้งยังเป็นการคุ้มครองเยียวยาประชาชนจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอีกด้วย ดังนั้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยจึงควรกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัขไว้ให้มีความชัดเจน โดยเจ้าของสุนัขควรมี

ความหมายรวมถึง ผู้ที่รับสุนัขไว้ดูแลแทนในขณะที่สุนัขไปก่อความเสียหาย และผู้ปกครองของบุคคล ผู้เป็นเจ้าของสุนัขที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ปัจจุบันการเลี้ยงสุนัขได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในสังคมอยู่บ่อยครั้งจากความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัข โดยเฉพาะสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เจ้าของสุนัขจึงจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบใดๆ ต่อความเสียหาย อันเกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยกฎหมายละเมิดถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดของบุคคลที่ได้ก่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่ ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน อย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลอื่น ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นก็ต้องชดใช้สินไหมตามความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย โดยมาตรการกฎหมายของประเทศไทยได้บัญญัติความรับผิดจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ที่ระบุว่าผู้ใดที่กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินผู้นั้นจะต้องชดใช้สินไหม และมาตรา 433 ที่ระบุว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสัตว์ เจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงสัตว์ไว้แทน จะต้องชดใช้สินไหมแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์หรือพฤติกรรมแล้ว ดังนั้นหากสุนัขได้ไปทำอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นจะเป็นความผิดทางแพ่งหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่การเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายหรือไม่ หากเป็นความประมาทขาดความระมัดระวังซึ่งเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้นสามารถกระทำได้ การปล่อยให้สุนัขไปทำอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้ แสดงว่าเจ้าของสุนัขมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการเลี้ยงดูสุนัข เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง เจ้าของสุนัขจึงถือได้ว่าเป็นผู้มีความผิดในสุนัข จึงต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำของสุนัขของตน เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้นแล้ว หรือเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก็สามารถใช้สิทธิในการไล่เบียดเอาจากบุคคลที่เร้าหรือยั่วสุนัขนั้นก็ได้

ดังนั้นเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ปล่อยให้สุนัขไปสร้างปัญหาและความเสียหายบุคคลอื่น กฎหมายได้บัญญัติให้เจ้าของสุนัขหรือผู้รับดูแลสุนัขไว้แทนเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น ในที่นี้ตามกฎหมาย ความเสียหายที่เกิดจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่จะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมจะต้องหมายถึงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่มีเจ้าของ สุนัขที่ไม่มีเจ้าของหรือสุนัขที่ถูกละทิ้งโดยสมัครใจจะไม่อยู่ในความหมายของมาตรานี้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาได้เนื่องจากกฎหมายได้บัญญัติความรับผิดไว้แก่สุนัขที่มีเจ้าของ ดังนั้นหากสุนัขที่ก่อความ

เสียหายกับบุคคลอื่นเป็นสุนัขเป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของหรือ เจ้าของสุนัขได้สละกรรมสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขก็ไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ในการรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว

ประเทศไทยไม่ได้มีการมีการบัญญัติโทษความรับผิดชอบทางอาญาไว้อย่างชัดเจน ในประมวลกฎหมายอาญาได้มีบทบัญญัติการควบคุมสุนัขดุร้ายไว้เป็นความผิดลหุโทษโดยมีอัตราโทษที่เบาเมื่อเทียบกับความเสียหายจากการกระทำของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่สามารถถึงแก่ชีวิต ในด้านความรับผิดในทางอาญาของเจ้าของสุนัขย่อมเกิดจากการละเมิดสิทธิของผู้อื่นเช่นเดียวกันกับความรับผิดทางแพ่ง แต่แตกต่างตรงที่ความผิดทางอาญาจะเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นความผิดที่รัฐประสงค์จะลงโทษแก่ผู้ที่กระทำผิดกฎหมายอาญา โทษทางอาญาจึงเป็นลักษณะของบทลงโทษ ซึ่งแตกต่างจากความรับผิดทางแพ่งที่มีลักษณะเพื่อการเยียวยาความเสียหายและการคุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยบทบัญญัติทางอาญาอยู่ในมาตรา 377 ระบุว่า ผู้ใดที่ควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายปล่อยให้สัตว์นั้นอยู่โดยลำพัง ในประการที่ทำให้ผู้อื่นหรือทรัพย์สินเป็นอันตราย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยหากพิจารณาตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 377 “สัตว์ร้าย” หมายความว่า โดยธรรมชาติของสัตว์นั้นที่มีทั้งนิสัยและพฤติกรรมที่ดุร้าย และเป็นสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อบุคคลที่ได้พบเห็น ส่วนคำว่า “สัตว์ดุ” หมายความว่า โดยธรรมชาติของสุนัขนั้นมีใช้สัตว์ดุร้าย แต่อาจเป็นสัตว์ดุซึ่งเจ้าของสุนัขจะต้องให้การดูแลเป็นพิเศษต่างจากปกติธรรมดา จึงสามารถพิจารณาได้ว่าสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายแม้เป็นสัตว์เลี้ยง แต่ก็อาจมีความดุร้ายตามลักษณะและพฤติกรรมตามธรรมชาติของสุนัขนั้น แต่ก็ได้ถือได้ว่าสุนัขเป็นสัตว์ดุร้าย เนื่องจากสุนัขไม่ได้มีพฤติกรรมดุร้ายโดยธรรมชาติ ดังนั้นการพิจารณาความผิดทางอาญาของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป ในกรณีของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอาจมีความดุร้ายตามธรรมชาติของสุนัขนั้น เจ้าของจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดูแลและควบคุมสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นพิเศษมากกว่าปกติธรรมดา เช่น การใช้สายลากจูง การสวมตะกร้อครอบปาก สุนัขออกนอกสถานที่โดยผู้เลี้ยงนำออกไปเอง หรือเป็นลักษณะการเลี้ยงโดยปล่อยปละละเลยของเจ้าของสุนัข ดังนั้นหากเจ้าของสุนัขปล่อยปละละเลยสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายก็อาจไปทำอันตรายให้แก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่นได้ ดังนั้นหากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ทำอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ย่อมถือได้ว่าสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นสัตว์ดุตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 377 เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงควรได้รับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 377

ในการพิจารณาความรับผิดตามกฎหมายอาญามาตรา 377 กล่าวว่า ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปล่อยปละละเลยในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ หากพิจารณาความหมายของผู้ใดที่ควรรับผิดชอบตามกฎหมายอาญา ใน

ความหมายของการควบคุมสุนัขควรพิจารณาความหมายถึงเจ้าของสุนัข และผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนว่าในขณะที่สุนัขก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นสุนัขนั้นได้อยู่ในความดูแลของใคร ผู้ที่ดูแลสุนัขในขณะที่สุนัขก่อความเสียหายควรเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอาญา เว้นแต่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมาจากตัวผู้เสียหายเอง หรือในกรณีที่เจ้าของสุนัขปิดบังซ่อนเร้นลักษณะนิสัยที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินแก่ผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน และผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงและดูแลสุนัขตามสายพันธุ์ และลักษณะนิสัยของสุนัข โดยไม่ทราบถึงพฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายที่เจ้าของสุนัขได้ปิดบังไว้ หากสุนัขได้ไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลหรือทรัพย์สิน เจ้าของสุนัขย่อมเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายอาญา

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ ที่มีการบัญญัติโทษทางอาญาไว้ในกฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เมื่อสุนัขกระทำให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นจะนำโทษทางอาญามาเป็นบังคับทางใช้ต่อเจ้าของสุนัข บุคคลผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน หรือผู้ปกครองของเจ้าของสุนัขที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยการพิสูจน์ทราบ เมื่อมีการกำหนดโทษเป็นสภาพบังคับทางกฎหมายแล้วก็จะทำให้กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้กับประชาชนในทุกพื้นที่และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีบทบัญญัติโทษทางอาญาจากการกระทำผิดที่เกิดจากการกระทำของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ โดยมีต้องพิสูจน์การกระทำผิดว่าเป็นการกระทำโดยประมาทหรือเจตนา โดยให้เป็นความรับผิดชอบแบบเด็ดขาดโดยเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายทุกกรณีเพื่อเป็นการนำกฎหมายมาใช้ในการลดปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายของประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรการบังคับในกรณีที่เจ้าของสุนัขกระทำการฝ่าฝืนไว้ 2 ประเภท คือ โทษปรับ ที่มีการกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 200-5,000 บาท และโทษจำคุก ที่มีการกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 1-3 เดือนเท่านั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของปัญหาที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน มาตรการบังคับใช้ที่กำหนดบทลงโทษไว้ไม่ได้เป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายแต่อย่างใด เนื่องจากอัตราโทษไม่ได้มีความสอดคล้องกับความเสียหายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงไม่สามารถที่จะป้องปรามการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยหากพิจารณาถึงลักษณะความผิดของเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่กระทำอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายสาเหตุสำคัญล้วนมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ถูกต้องอย่างแท้จริง จึงทำให้สุนัขได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องจึงแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อให้เกิดปัญหา และอันตรายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเกิดขึ้นได้ โดยมาตรการบังคับและการลงโทษทั้งสองประเภทข้างต้นล้วนเป็นการมุ่งเน้นการลงโทษเจ้าของสุนัขในกรณีที่มีการ

ฝ่าฝืนที่เป็นการกระทำผิดต่อกฎหมาย โดยมีได้มุ่งเน้นที่จะแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หรือป้องกันการกระทำผิดต่อกฎหมายของเจ้าของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่จะสามารถเกิดขึ้นซ้ำได้อีกในอนาคต การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงยังไม่เกิดประสิทธิภาพเพียงพอที่จะควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและอันตรายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายขึ้นซ้ำได้

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการบังคับและความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้เลี้ยงสุนัขที่กระทำการฝ่าฝืนไว้ 2 ประเภทเหมือนเช่นของประเทศไทย แต่ได้มีการกำหนดอัตราโทษไว้สูงกว่าประเทศไทยมาก ซึ่งนอกจากจะมีความแตกต่างตรงอัตราโทษที่สูงกว่าอัตราโทษของประเทศไทยมากแล้วนั้น ยังมีหลักเกณฑ์และมาตรการบังคับอย่างอื่นเพิ่มเติมจากบทกำหนดโทษข้างต้น อันได้แก่ กำหนดให้เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจำเป็นต้องเข้ารับการอบรมในหลักสูตรการเลี้ยงและการเป็นเจ้าของสุนัข หรือหลักสูตรการฝึกสอนสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ใดๆอย่างหนึ่งหรืออบรมทั้งสองอย่าง มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้เจ้าของสุนัขที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายถูกภาคทัณฑ์ไม่สามารถจดทะเบียนเลี้ยงสุนัขได้ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือถูกเพิกถอนสิทธิในการดูแลสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายตามระยะเวลาที่ศาลเห็นว่าสมควร หรือแม้กระทั่งศาลสามารถที่จะมีคำสั่งให้ทำลายสุนัขหากสมควร ซึ่งจากการพิจารณามาตรการควบคุมผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะเห็นได้ว่าเป็นมาตรการที่เน้นการปรับเปลี่ยนทางด้านพฤติกรรมในการเลี้ยงสุนัข และเพิ่มความรู้ความเข้าใจต่อการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันการกระทำผิดที่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นซ้ำได้อีกในอนาคต โดยการสร้างความรับผิดชอบ เพิ่มความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิผลในการป้องปราม และควบคุมการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายจึงควรมีการแก้ไขและเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การปฏิบัติในการเลี้ยงและดูแลสุนัข การกำหนดค่านิยมของเจ้าของสุนัขไว้ให้ชัดเจน กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข เช่น การขอใบอนุญาต การลงทะเบียนสัตว์เลี้ยง เพื่อที่จะสามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนกฎหมายได้ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั้งหมด โดยอัตราโทษควรอยู่ในระดับที่สามารถป้องปราม ช่มชู้ หรือยับยั้งการกระทำผิดของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดตามลำดับชั้นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย นอกจากการเพิ่มเติมบทกำหนดโทษแล้วนั้น ควรมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดเพิ่มเติมสำหรับมาตรการบังคับที่มุ่งเน้นในเรื่องการ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ถูกต้องให้แก่เจ้าของสุนัข เช่น การกำหนดให้เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจำเป็นต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรฐานการเล่นสุนัข รวมทั้งจำเป็นต้องมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ และความพร้อมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เช่น สถานที่เลี้ยงสุนัข กิจกรรมประจำวันที่มีความจำเป็น และสัมพันธ์กับการดูแลสุนัข รวมทั้งจำเป็นต้องมีการขออนุญาตการเล่นสุนัขและมีการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กฎหมายเห็นสมควร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้มาตรการในการควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านมาตรการบทลงโทษต่อผู้กระทำการฝ่าฝืนที่เหมาะสมกับความผิด มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และมาตรการป้องปรามการกระทำความผิด ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเล่นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทย

4.2 การกำหนดความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

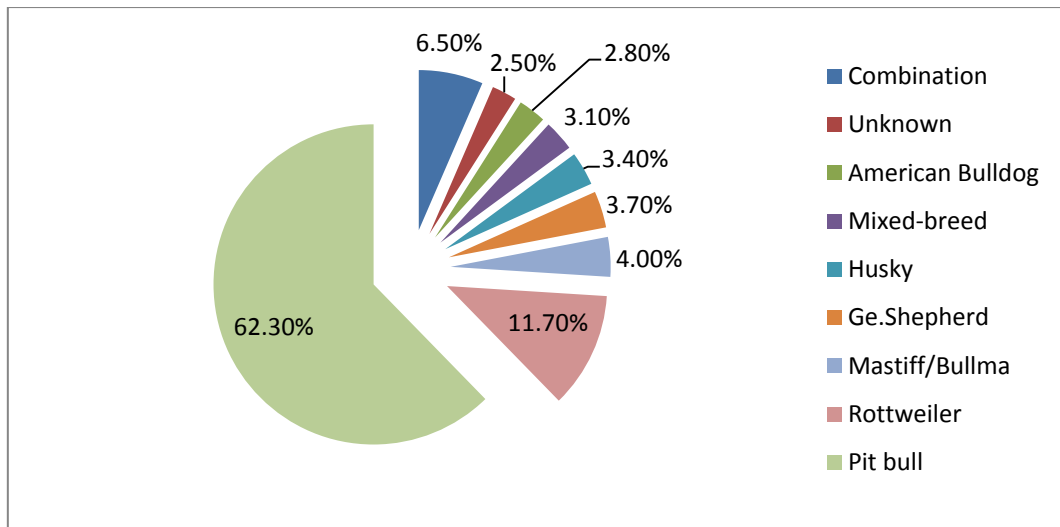
ในปัจจุบันจากการศึกษาพบว่าสุนัขที่ประเทศไทยกำหนดว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายที่ประเทศไทยห้ามนำเข้าสุนัขมีอยู่เพียงสองสายพันธุ์ คือ สุนัขพันธุ์ American Staffordshire Terrier และพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาถึงสถานการณ์การเล่นสุนัขในปัจจุบันจะพบว่าสุนัขได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ออกไปหลายหลายสายพันธุ์โดยเป็นการพัฒนาสายพันธุ์เพื่อวัตถุประสงค์ความต้องการใช้ประโยชน์ในการเล่นสุนัขที่แตกต่างกันของผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัข จึงทำให้ในปัจจุบันมีสุนัขหลายสายพันธุ์ที่มีนิสัยหรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าวดุร้าย รวมทั้งจากการศึกษาข้างต้นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาคือ พฤติกรรมการเล่นสุนัขของผู้เลี้ยง และการเลี้ยงดูที่สุนัขได้รับ ดังนั้นการกำหนดความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงไม่ควรถูกจำกัดอยู่ที่สุนัขเพียงสองสายพันธุ์เท่านั้น เช่นในกฎหมายควบคุมการเล่นสุนัขอันตรายของประเทศไทย ที่มีได้กำหนดสายพันธุ์ของสุนัขเพียงสุนัขสายพันธุ์อเมริกัน พิทบูล เทอร์เรียร์ สุนัขสายพันธุ์เจแปนนิช โทซา เท่านั้น ยังมีการบัญญัติเพิ่มเติมถึงสุนัขสายพันธุ์อันตรายไว้ด้วยว่าหากเป็นสุนัขสายพันธุ์ใดๆ ที่ได้กำหนดไว้ตามคำสั่งของของรัฐมนตรีตามความเหมาะสม สุนัขที่มีการพัฒนาสายพันธุ์หรือผสมพันธุ์เพื่อการต่อสู้หรือสายพันธุ์ที่มีลักษณะ พฤติกรรม ที่คล้ายกับสุนัขสายพันธุ์ต่อสู้หรือ สุนัขสายพันธุ์ที่ไม่อนุญาตให้ผสม จึงเป็นการเปิดกว้างทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากการพัฒนาสายพันธุ์สุนัขมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา กฎหมายจึงเปิดช่องให้สามารถที่จะเพิ่มเติมสายพันธุ์สุนัขอันตรายได้หากพบว่าสุนัขบางสายพันธุ์มีลักษณะที่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดให้เป็นสุนัขสายพันธุ์อันตราย

ดังนั้นมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงควรมีการกำหนด ความหมาย และหลักเกณฑ์การกำหนดสายพันธุ์ของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันการเกิดอันตราย และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้จากสุนัขสายพันธุ์ ที่อาจเป็นอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและสามารถเพิ่มเติมสาย พันธุ์สุนัขเพื่อนำมาปรับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง เพื่อเป็นการควบคุมอันตรายและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนไม่ให้ขยายเป็นวงกว้าง ซึ่งจะเป็นการควบคุมลดความสูญเสียและ ความเสียหายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้อย่างรวดเร็ว

4.2.1 ความหมายสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

จากการศึกษาบทบัญญัติทางกฎหมายเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยง สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายพบว่า ประเทศไทยมีแนวคิดในการแบ่งประเภทของสุนัขออกเป็นสอง ประเภทด้วยกัน โดยได้บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ระบุถึงสุนัขธรรมดาซึ่ง สามารถก่อให้เกิดความเสียหายในมูลเหตุละเมิด และบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติถึง สัตว์อันตราย ซึ่งหมายถึง สัตว์ร้ายหรือสัตว์ดุ ที่สามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้แก่ ชีวิต และ ร่างกาย ตามบทบัญญัติทางกฎหมายจึงสามารถแบ่งประเภทของสุนัขได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ สุนัขธรรมดา และสุนัขอันตราย ซึ่งจากการศึกษากฎหมายประเทศอังกฤษก็พบว่าได้มีการแบ่ง ประเภทของสัตว์เป็น 2 ประเภทตาม พระราชบัญญัติสัตว์ ค.ศ.1971 (The Animal Acts 1971) คือ ประเภทอันตราย (Dangerous Animal) และประเภทไม่อันตราย (Non-Dangerous Animal)

โดยจากการศึกษาประวัติ และความเป็นมาของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย พบว่าใน ความเป็นจริงสุนัขในทุกๆ สายพันธุ์ล้วนแต่มีสัญชาตญาณดิบในด้านความดุร้าย ก้าวร้าว ความเป็นนัก ล่าเหมือนกันในทุกสายพันธุ์ สุนัขในทุกสายพันธุ์จึงมีสัญชาตญาณ และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ที่จะสามารถก่ออันตรายและความเสียหายแก่ มนุษย์ สัตว์อื่น และทรัพย์สินได้เหมือนกันทุก สายพันธุ์ เพียงแต่อัตราความรุนแรง และขนาดของความเสียหายที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน ตามขนาดของ สุนัข พละกำลังของสุนัข และสัญชาตญาณ นิสัยพื้นฐานตามสายพันธุ์เท่านั้น เช่น ในสุนัขพันธุ์เล็ก ขนาดความรุนแรงที่เกิดย่อมมีขนาดที่น้อยกว่าสุนัขสายพันธุ์ขนาดกลาง และสุนัขสายพันธุ์ขนาดใหญ่ ที่มีขนาดลำตัวที่ใหญ่ และพละกำลังที่มากกว่า ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ที่เป็นปัจจัยหลักมาจากพฤติกรรม และการเลี้ยงดูของเจ้าของที่สุนัขได้รับ หากเจ้าของสุนัข เลี้ยงสุนัขโดยขาดความเข้าใจในการดูแล ควบคุม และฝึกฝนสุนัข ดังนั้นจึงไม่ควรตีความสุนัขบางสาย พันธุ์เป็นสุนัขสายพันธุ์อันตรายไปเลยซะทีเดียว เพียงแต่เป็นสุนัขที่อาจจะเป็นอันตรายได้หากได้รับ การดูแลที่ไม่ถูกต้องซึ่งสามารถพิจารณาได้จากข้อมูลดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 10-Year U.S. Dog Bite Fatality Chart–2005 to 2014¹⁸⁸

ตารางที่ 4.1 During this 10–Year Period, 326 American Suffered Death Due to Dog Bite Injury¹⁸⁹

Dog Breed	Deaths	% of Total
Pit Bull	203	62.30%
Rottweiler	38	11.70%
Mastiff / Bullmastiff	13	4.00%
German Shepherd	12	3.70%
Husky	11	3.40%
Mixed Breed	10	3.10%
American Bulldog	9	2.80%
Unknown	8	2.50%
Combination	6 and less	6.50%

¹⁸⁸ 10-Year U.S. Dog Bite Fatality Chart–2005 to 2014, Retrieved October 10, 2015 from <http://www.dogsbite.org/pdf/11-year-dog-bite-fatality-chart-dogsbiteorg.pdf>

¹⁸⁹ *Ibid.*

ตารางที่ 4.2 Dog Attack Deaths and Mainings, U.S. & Canada September 1982 to December 31, 2014¹⁹⁰

Breed	Attacks Doing Bodily Harm	Child Victims	Adult Victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Akita	70	44	22	8	52	.07%
Beagle	4	3	1	1	3	2.32%
Boston terrier	2	0	1	1	0	1.81%
Boxer	64	19	23	7	31	1.25%
Bulldog (English)	20	12	4	1	14	.06%
Bull mastiff						
(Presa Canario)	111	46	41	18	63	0.02%
Collie	4	4	0	1	3	1.62%
Doberman	23	12	9	8	12	1.70%
German shepherd	113	65	41	15	73	3.72%
Golden retriever	11	9	2	3	7	3.08%
Great Dane	37	12	9	3	19	1.08%
Husky	83	51	8	26	27	1.04%
Labrador	56	37	17	3	45	2.47%
Rottweiler	535	297	141	85	296	2.76%

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่าสุนัขหลายสายพันธุ์ทั้งที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ที่ไม่ได้ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่เป็นอันตราย ตามที่กฎหมายของประเทศไทย กฎหมายของประเทศอังกฤษ และกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ ได้กำหนดไว้ว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่เป็นอันตราย ห้ามนำเข้าประเทศ และต้องมีการขออนุญาตเพื่อเลี้ยงสุนัข เช่น สุนัขสายพันธุ์ ฮัสกี้

¹⁹⁰ Dog Attacks Deaths and Mainings, U.S. & Canada September 1982 to December 31 2014, Retrieved October 10, 2015 from <http://www.dogsbite.org/pdf/dog-attack-deaths-mainings-merritt-clifton-2014.pdf>

(Husky), อากิตะ (Akita), บ็อกเซอร์ (Boxer), เชาว์ เชาว์ (Chow Chow), ดัชชุน (Duchschund) และ ลาบราดอร์ (Labrador) เป็นต้น พบว่าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ดังกล่าวก็ยังคงพบปัญหาสุนัขทำร้ายมนุษย์ และความร้ายแรงถึงขนาดเสียชีวิตได้เช่นกัน ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นได้ว่ามีสุนัขอีกหลายสายพันธุ์ที่สามารถสร้างความสูญเสียถึงแก่ชีวิตได้ โดยที่ไม่ได้ถูกกำหนดว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่เป็นอันตราย โดยจากการศึกษาจึงสามารถพิจารณาแบ่งสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ

1. สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้แต่กำเนิด พบว่าสุนัขในกลุ่มนี้เป็นสายพันธุ์ที่ก่อความเสียหายถึงชีวิตได้มากที่สุด เช่น พิทบูล เทอเรียร์, ร็อตไวเลอร์ เป็นต้น เนื่องจากสัญชาตญาณพื้นฐานของสายพันธุ์สุนัขเหล่านี้ถูกพัฒนาสายพันธุ์มาให้มีความดุร้าย ถูกพัฒนามาเพื่อเฝ้ายาม คุ่มกัน และกัดกัน สุนัขสายพันธุ์เหล่านี้จึงมีสัญชาตญาณพื้นฐานเป็นสุนัขที่ดุร้ายอยู่แล้วโดยสายพันธุ์ สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้แต่กำเนิดได้ถูกกำหนดไว้ใน สายพันธุ์สุนัขอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์เช่นกัน คือ สายพันธุ์ อเมริกัน พิทบูล เทอเรีย, เจแปนนิส โทซ่า, บราซิลเลียนฟิลา และโตโกอาร์เจอร์ติโน

2. สุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจากสภาพการเลี้ยงดู เนื่องจากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าวของสุนัขที่สำคัญคือ การเลี้ยงดูสุนัขที่ไม่ถูกต้องของเจ้าของสุนัข ที่เลี้ยงดูสุนัขไม่เหมาะสมต่อความต้องการของสุนัขโดยเฉพาะสุนัขสายพันธุ์ที่มีขนาดตัวปานกลางถึงใหญ่ เนื่องจากสุนัขมีความต้องการออกกำลังกายหรือแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติเพื่อปลดปล่อยพลังงาน หากเลี้ยงสุนัขโดยการกักขังสุนัขจะเกิดการสะสมพลังและแสดงออกเป็นพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว การเลี้ยงหรือการทำโทษสุนัขที่ผิดก็มีผลต่อสภาพอารมณ์ของสุนัขได้เช่นกัน

มาตรการทางกฎหมายจึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ การนิยามความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เนื่องจากสุนัขแต่ละสายพันธุ์ไม่จำเป็นต้องเป็นสุนัขที่ดุร้าย หรือไม่ดุร้ายเสมอไป เพียงแต่พฤติกรรมก้าวร้าว ดุร้าย ขึ้นอยู่กับปัจจัย และสภาพแวดล้อมหลายประการที่ส่งเสริมและผลักดันให้สุนัขแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ สุนัขในทุกสายพันธุ์สามารถที่จะสร้างความเสียหายได้เหมือนกัน แตกต่างกันตรงที่ขนาดความรุนแรงของความเสียหายเท่านั้น จึงควรมีหลักเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อที่จะกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตราย เพื่อที่จะสามารถออกกฎหมายขึ้นมาควบคุมผู้เลี้ยงสุนัข ซึ่งเป็นการควบคุมและลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เนื่องจากการนิยามความหมายของสุนัขอันตรายอยู่ในหลักการความน่าจะเป็น ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่มีความแน่นอน เนื่องจากไม่ได้เอาลักษณะทางธรรมชาติของสุนัขนั้นมามีส่วนในการตัดสินว่าสุนัขสายพันธุ์ใดควรถูกจัดอยู่ในสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ควรมีการกำหนดความหมายให้ชัดเจนว่าสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายหมายถึง สุนัขสายพันธุ์ที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาและสร้างความสูญเสียได้

ถึงขนาดที่ก่อให้เกิดความบาดเจ็บต่อร่างกายอย่างรุนแรง จนถึงแก่ชีวิต ซึ่งสุนัขสายพันธุ์เหล่านี้จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมาย ที่บัญญัติเฉพาะเพื่อคุ้มครองการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัข

4.2.2 หลักเกณฑ์การกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตราย

ในปัจจุบันจากการศึกษาพบว่ายังไม่ได้มีหลักเกณฑ์ที่เป็นสากลในการแบ่งกลุ่มสุนัขธรรมดาทั่วไป กับสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเอาไว้อย่างชัดเจน มีเพียงการแบ่งกลุ่มโดยจำแนกตามลักษณะ ขนาด และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขไว้เท่านั้น เช่น สุนัขขนาดเล็ก สุนัขขนาดกลาง สุนัขขนาดใหญ่ สุนัขกลุ่มเฝ้ายาม สุนัขกลุ่มล่าสัตว์ หรือสุนัขกลุ่มที่เลี้ยงเป็นเพื่อน ซึ่งจากการศึกษาการกำหนดสายพันธุ์สุนัขอันตรายของประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ พบว่าเป็นเพียงการกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตรายโดยการกำหนดสายพันธุ์ขึ้นมาใช้บังคับกันเองในแต่ละประเทศ ดังนั้นในการจัดกลุ่มสุนัขจึงควรมีความจำเป็นที่ต้องมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มสุนัขทั่วไป และสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการออกกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นสากลทั่วไป

สุนัขในแต่ละสายพันธุ์ย่อมมีสัญชาตญาณของตนเองตามพื้นฐานของสายพันธุ์ โดยนับเริ่มตั้งแต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสุนัขป่ามาเป็นสุนัขบ้าน ซึ่งกระบวนการได้มีการคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์มานับพันปี จึงทำให้สุนัขในหลากหลายสายพันธุ์มีรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษอย่างมาก โดยสุนัขในแต่ละสายพันธุ์ก็ยังคงลักษณะทางด้านพฤติกรรมของสุนัขป่าอยู่ไม่มากนัก น้อย ถึงแม้การผสมพันธุ์และการพัฒนาสายพันธุ์ของสุนัขในปัจจุบันจะแสดงให้เห็นถึงขนาด รูปร่าง และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่สุนัขก็จะมีคุณสมบัติต่างๆ จากบรรพบุรุษของหมาป่าที่มีลักษณะการเป็นผู้ล่า มีพื้นที่แหลมคม และเขี้ยวที่แข็งแรงไว้สำหรับจู่โจมเหยื่อและฉีกอาหาร ถึงแม้การพัฒนาสายพันธุ์จะเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของสุนัข แต่สุนัขทุกตัวจะจดจำลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ จากบรรพบุรุษได้เหมือนกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทั่วไป

ดังนั้นหลักเกณฑ์การกำหนดสายพันธุ์ของสุนัขที่อาจเป็นอันตรายอย่างแรกจึงควรมีหลักเกณฑ์การพิจารณาจากลักษณะและสัญชาตญาณพื้นฐานของสายพันธุ์สุนัข ว่าสุนัขในแต่ละสายพันธุ์มีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมในด้านใดที่โดดเด่น เช่น สุนัขในกลุ่มล่าสัตว์ สุนัขในกลุ่มกีฬา ล่าสัตว์ จะมีสัญชาตญาณในการเป็นผู้ล่า มีความอดทน และแข็งแรงในการไล่จับสัตว์ที่ถูกล่า รวมทั้งสัญชาตญาณในการจู่โจมสัตว์ที่อ่อนแอกว่าตน หรือสุนัขในกลุ่มใช้งานที่ถูกพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ และถูกฝึกฝนให้เหมาะสมกับการทำงานที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น สุนัขเพื่อเฝ้ายามก็จะมีลักษณะนิสัยที่หวงถิ่นที่อยู่ มีรูปร่างที่ใหญ่โต และแข็งแรงเพื่อสร้างความน่าเกรงขามให้กับผู้พบเห็น รวมทั้งสุนัขที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการแข่งขัน เช่น การแข่งกัดสุนัข สุนัขสายพันธุ์ที่จะนำมากัดกัน จะ

ได้รับการฝึกสอนให้สุนัขมีความก้าวร้าว ดุร้าย แข็งแกร่ง พละกำลังมากสู้ไม่ยอมถอย กัดไม่ยอมปล่อย จนกว่าเหยื่อจะตาย ซึ่งสุนัขในกลุ่มนี้ถือว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้แต่กำเนิดโดยตัวของสายพันธุ์ของสุนัขเอง โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวพบว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดสุนัขสายพันธุ์อันตรายทั้งของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ ที่ได้กำหนดสายพันธุ์สุนัขอันตรายจากลักษณะพื้นฐานสายพันธุ์ดั้งเดิมของสุนัข เช่น สุนัขสายพันธุ์อเมริกัน พิตบูล เทอร์เรียร์ สุนัขสายพันธุ์เจแปนนิช โทซา และโดโกอาร์เจอร์ติโน เป็นต้น ซึ่งทั้งสองประเทศได้มีการกำหนดสายพันธุ์สุนัขอันตรายที่เหมือนกัน

ดังนั้นลักษณะนิสัย และสัญชาตญาณพื้นฐานของสุนัขแต่ละสายพันธุ์จึงควรนำมาใช้เป็นหนึ่ง ในหลักเกณฑ์ของการกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งนอกจากหลักเกณฑ์ลักษณะนิสัย และสัญชาตญาณพื้นฐานของสุนัขแต่ละสายพันธุ์แล้วนั้น ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ในด้านของขนาด และความรุนแรงของความสามารถในการก่อความเสียหายของสุนัขในแต่ละสายพันธุ์ก็ควรนำมาหลักเกณฑ์ในการกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตราย เนื่องจากสุนัขที่มีขนาดเล็กมีพละกำลังน้อย ก็ย่อมจะไม่สามารถสร้างความรุนแรงให้มีความเสียหายได้ถึงแก่ชีวิต ซึ่งแตกต่างจากสุนัขที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของสุนัขสายพันธุ์ขนาดกลาง และสุนัขสายพันธุ์ขนาดใหญ่ที่มีขนาดตัวสูงมากกว่า 41 เซนติเมตร และมีพละกำลังที่มากกว่า ดังนั้นขนาดของความรุนแรงจากการกระทำอันตรายของสุนัขในกลุ่มนี้จึงมีความเสียหายที่มากกว่าและอาจถึงแก่ชีวิต ซึ่งสุนัขในกลุ่มใช้งาน และสุนัขที่ใช้ในการล่าสัตว์ก็ถูกจัดอยู่ในสุนัขกลุ่มนี้ โดยสุนัขในกลุ่มนี้มักจะมีลักษณะที่อาจ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง สุนัขในกลุ่มนี้จะต้องการควบคุมจากเจ้าของ เนื่องจากสุนัขมีพละกำลังที่มากกว่าโดยที่ทราบคืออยู่แล้วนั้น พละกำลังของสุนัขหากไม่ได้รับการปลดปล่อยที่ถูกต้องสุนัขจะสามารถสะสมพลังงานและเมื่อถึงจุดหนึ่งจะปลดปล่อยพลังงานที่สะสมออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้

ดังนั้นจากการศึกษาจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนั้นเหตุใหญ่มาจากพฤติกรรม และวิธีการเลี้ยงดูสุนัขของเจ้าของประกอบกับพฤติกรรมและสัญชาตญาณตามธรรมชาติของสุนัข โดยมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นเพียงการควบคุมและออกหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงดูสุนัขของเจ้าของสุนัข โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางธรรมชาติของสุนัข และการควบคุมและปรับปรุงพฤติกรรมการเลี้ยงของเจ้าของสุนัข ทำให้มาตรการทางกฎหมายสำหรับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายขาดความสมบูรณ์ ไม่สามารถที่จะนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทยมีความสมบูรณ์ และสามารถที่จะนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประเทศไทยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการในการควบคุมและปรับปรุงพฤติกรรมและ

วิธีการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัขควบคู่กันไป เช่น การกำหนดให้เจ้าของต้องพาสุนัขไปออกกำลังกายตามความเหมาะสมของสุนัขในแต่ละสายพันธุ์เพื่อให้สุนัขได้มีการแสดงออกทางธรรมชาติ และเป็น การลดการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือการจัดให้สุนัขได้รับการทำหมันในกรณีที่สุนัขมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ดุร้าย ก้าวร้าว เพื่อเป็นการลดพฤติกรรมเหล่านั้นลง รวมทั้งยังต้องมีการควบคุมวิธีการเลี้ยง และพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขให้เป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามหลักเกณฑ์สากล และให้สอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อเป็นการควบคุมการเกิดปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

โดยปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มักจะเกิดจากการเลี้ยงสุนัขที่ไม่ถูกต้องประกอบกับความไม่แน่นอนทางด้านอารมณ์ของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เมื่อมีเหตุการณ์มากระตุ้นหรือช่วยยู่ให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ดุร้าย และได้ก่อให้เกิดความเสียหายจากการกระทำของสุนัขโดยความรุนแรงจากความเสียหายอาจถึงแก่ชีวิตได้ โดยที่ประเทศไทยยังไม่ได้มีบทบัญญัติมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้โดยเฉพาะ หากพิจารณาถึงประเทศที่ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เช่น ประเทศอังกฤษ หรือประเทศนิวซีแลนด์ ที่มีการบัญญัติกฎหมายในลำดับพระราชบัญญัติควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายมีความเสี่ยงสูงที่จะสร้างความเสียหายที่รุนแรงได้ถึงแก่ชีวิตซึ่งจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เข้มงวด รวมทั้งได้มีการนำบทลงโทษทางอาญามาใช้บังคับในกรณีที่บุคคลกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอีกด้วย

แม้ประเทศไทยจะมีบทบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงสุนัข แต่ก็ยังเป็นเพียงการบัญญัติมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีการบังคับใช้กันเองในแต่ละพื้นที่ไม่ได้มีการใช้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศไทย เช่น ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสุนัข ที่กำหนดเป็นข้อบัญญัติในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งไม่มีการนำบทบัญญัติมาบังคับใช้อย่างจริงจัง แม้จะมีการกำหนดสายพันธุ์สุนัขที่ห้ามนำเข้าประเทศแต่ก็ไม่ได้มีการเพิ่มสายพันธุ์สุนัขที่อาจเป็นอันตรายให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งถือว่าประเทศไทยยังมิได้ให้ความสนใจใส่ใจกับปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเท่าที่ควร ดังนั้นการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการบังคับใช้ที่เด็ดขาด และดำเนินการควบคุมอย่างเข้มงวด โดยให้มีการบัญญัติบทลงโทษเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับ ซึ่งจะทำให้เกิดการปฏิบัติตามของประชาชน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์นิยมเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านมากที่สุด เนื่องจากสุนัขมีลักษณะที่เป็นมิตร มีความซื่อสัตย์ สามารถฝึกสอนได้ มีประสาทสัมผัสในด้านการดมกลิ่น และการได้ยินที่เป็นเลิศ มนุษย์จึงนิยมเลี้ยงสุนัขโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปโดยอาศัยลักษณะเด่นในด้านสัญชาตญาณ และประสาทสัมผัสของสุนัข สุนัขจึงได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ๆ ขึ้นมามากมายกว่าสัตว์ชนิดอื่นๆ เพื่อพัฒนาสายพันธุ์ของสุนัขให้มีรูปร่างและลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์การเลี้ยงสุนัขของมนุษย์ แต่ด้วยสุนัขเป็นสัตว์ที่มีชีวิต มีความรู้สึกนึกคิด สุนัขแต่ละตัวจึงมีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ความต้องการด้านการเลี้ยงดูย่อมแตกต่างกันออกไป หากสุนัขได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งการแสดงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของสุนัขได้โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สร้างความเสียหายแก่ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเนื่องจากขนาด ความรุนแรงของความเสียหายย่อมมากกว่าสุนัขสายพันธุ์ธรรมดาทั่วไป ดังนั้นผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอย่างถูกต้อง หากเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายปราศจากความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงที่ถูกต้องและขาดความรับผิดชอบ จะส่งผลให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ซึ่งนอกจากจะสร้างความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสุนัขอีกด้วย ดังตัวอย่างปัญหาที่พบในปัจจุบัน เช่น สุนัขสร้างความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น ปัญหาความขัดแย้งของบุคคลจากเหตุเค็ดรื้อนราคาญจากการเลี้ยงสุนัข หรือกรณีสุนัขถูกทำร้ายเนื่องจากไปทำลายทรัพย์สินหรือสัตว์เลี้ยงของบุคคลอื่น เป็นต้น ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกัน และลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ประเทศไทยจึงควรมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มาตรการในการชดใช้ต่อผู้ได้รับความเสียหาย และหลักความรับผิดชอบที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย เพื่อควบคุมผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายปล่อยให้สุนัข

ไปก่อความเสียหาย เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จากการศึกษาบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งในลำดับพระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรอง และข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่น พบว่าประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติ มีเพียงมาตรากฎหมายที่พบในพระราชบัญญัติที่ไม่ได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมสุนัขโดยตรงที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2558 ที่ออกมาให้สัตว์ต้องได้รับการเลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ได้รับการเลี้ยงดู ความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อชนิดและสายพันธุ์ หรือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ที่ได้ให้อำนาจแก่ส่วนท้องถิ่นในการออกบทบัญญัติขึ้นมาควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ได้ พระราชบัญญัติ โดยพบว่าปัจจุบันส่วนท้องถิ่นได้มีการบัญญัติข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข อยู่ด้วยกันรวมทั้งสิ้น 80 ฉบับ โดยจากการศึกษาพบว่าได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่คล้ายคลึงกัน เช่น มาตรการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข มาตรการจดทะเบียนสุนัข มาตรการฝังไมโครชิป มาตรการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง มาตรการป้องกันโรคติดต่อจากสุนัขสู่มนุษย์ มาตรการป้องกันโรคระบาดสัตว์ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ข้อจำกัดของบทบัญญัติส่วนท้องถิ่นคือสามารถบังคับใช้ได้ในพื้นที่เท่านั้น ไม่สามารถนำข้อบัญญัติมาใช้บังคับได้ทั่วทั้งประเทศ ปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจึงยังคงพบได้อยู่ตลอดในสังคมของประเทศไทย

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ ได้ถูกกำหนดเป็นกฎหมายในลำดับพระราชบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขเอาไว้โดยตรง ซึ่งบทบัญญัติในเบื้องต้นมีความคล้ายคลึงกันระหว่างประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในบางประการ นอกจากนั้นยังพบว่ามีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่แตกต่างกันเอาไว้อย่างสิ้นเชิง เช่น มาตรการตัดสิทธิการเป็นเจ้าของสุนัข มาตรการกำจัดสุนัข มาตรการแก้ไขพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของสุนัข มาตรการคำสั่งจากศาลให้กระทำการอันเป็นการลดความรำยของสุนัข มาตรการเพิ่มค่าธรรมเนียมในการต่อทะเบียนสุนัข เป็นต้น ซึ่งเมื่อประเทศอังกฤษและประเทศนิวซีแลนด์ได้บัญญัติมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขเอาไว้ในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติ จึงทำให้กฎหมายสามารถนำมาบังคับใช้ได้ทั่วทั้งประเทศมีการกำหนดหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติโดยตรง กฎหมายจึงมีภาคบังคับเกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายซึ่งสามารถพิจารณาได้จากอัตราของสุนัขได้เจ้าของนำมาจดทะเบียน ฝังไมโครชิป และอัตราผู้ที่ถูกสุนัขทำร้ายต่อปีของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์

ดังนั้นแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอยู่หลายฉบับ แต่ก็ยังเป็นเพียงกฎหมายส่วนท้องถิ่นเท่านั้นจึงทำให้ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงของภาครัฐที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรง จึงทำให้ไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ผู้เลี้ยงสุนัขจึงยังคงมีอิสระในการเลี้ยงสุนัขโดยไม่มีกฎหมายเข้ามาควบคุมโดยเฉพาะ จึงส่งผลให้ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงพบปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อทั้งประชาชนและสวัสดิภาพของสุนัขในวงกว้าง จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องอยู่ด้วยกันหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

ประเทศไทยได้มีการบัญญัติมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงอยู่เช่นกัน แต่พบว่ามาตรการทางกฎหมายอยู่ในรูปของข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่น โดยข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถนำมาบังคับใช้มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้อย่างทั่วถึงทั่วประเทศ ซึ่งจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศนิวซีแลนด์ และสากลประเทศจะบัญญัติมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งจะทำให้มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสามารถบังคับใช้ได้ทั่วประเทศ จากข้อจำกัดดังกล่าวปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายในประเทศไทยจึงยังไม่ได้รับการแก้ไขที่เหมาะสม เนื่องจากยังขาดสภาพบังคับโดยบทบัญญัติของกฎหมาย จึงยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ รวมถึงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขและควบคุมปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการตรากฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขเป็นพระราชบัญญัติเพื่อให้สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายได้อย่างทั่วถึง และเพื่อความชัดเจนในหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่ต้องเข้ามารับผิดชอบต่อดูแลเพื่อบังคับใช้กฎหมาย

2. ปัญหาการกำหนดความหมาย และประเภทของสุนัข

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายของประเทศทั้งกฎหมายหลักที่บังคับใช้ทั่วไปที่มีบางมาตราเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัข และกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงยังไม่มีกำหนดความหมาย และประเภทของสุนัขเอาไว้อย่างชัดเจน พบเพียงคำนิยามของคำว่า “สัตว์” ความหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 ที่ได้นิยามความหมายของสัตว์เอาไว้ด้วยกันสองชนิดคือ “สัตว์ร้าย” หมายถึง สัตว์ที่โดยธรรมชาติมีนิสัยและพฤติกรรมดุร้ายเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น และ “สัตว์ดุ” หมายถึง ธรรมชาติไม่ใช่สัตว์ร้าย แต่อาจเป็นสัตว์ดุจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษต่างจากปกติ สัตว์ตามความหมายของกฎหมายไทยจึงหมายถึง สัตว์ทั้งปวงทุกชนิด สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง สัตว์บก หรือสัตว์น้ำ ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่าสัตว์ หากพิจารณากฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์ จะพบว่าได้มีการกำหนดความหมายของสุนัขแต่ละประเภทเอาไว้อย่างชัดเจน

เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมการเลี้ยงที่อาจมีลักษณะกฎเกณฑ์บางประการที่แตกต่างกัน โดยประเทศนิวซีแลนด์ได้แบ่งสุนัขเป็นสองประเภทด้วยกันคือ “สุนัขอันตราย” และ “สุนัขดุร้าย” โดยในสุนัขแต่ละกลุ่มจะมีหลักการพิจารณาและหลักปฏิบัติที่ชัดเจนแตกต่างกัน การกำหนดความหมายและประเภทของสุนัขจึงมีความจำเป็นในการกำหนดมาตรการออกกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะสามารถนำมาควบคุมปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

3. การกำหนดความหมายเจ้าของสุนัข หรือบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายจากสุนัข

บุคคลที่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่สุนัขได้ไปกระทำละเมิดไว้ของประเทศไทย หมายถึง เจ้าของหรือบุคคลที่รับสุนัขไว้ดูแลแทน โดยเจ้าของสุนัขและบุคคลผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน หรือผู้ครอบครองสุนัข ในบทบัญญัติของกฎหมายประเทศไทยล้วนมีความหมายตามนัยของกฎหมายแห่งเท่านั้น หมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ในสุนัขนั้น โดยในบทบัญญัติทางกฎหมายสุนัขที่อยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ต้องเป็นสุนัขที่มีเจ้าของเท่านั้นไม่ว่าจะมีเจ้าของโดยพลตินัย หรือนิตินัย หากเป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ หรือบุคคลที่แสดงเจตนาละสิทธิในการครอบครองสุนัขย่อมไม่สามารถนำบทบัญญัติมาบังคับใช้ได้ การกำหนดบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายจากสุนัขในแต่ละประเทศจะมีการกำหนดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าการกำหนดความหมายตั้งอยู่บนฐานความคิดแบบใด เช่น ฐานความคิดบุคคลผู้ได้ประโยชน์ ฐานความคิดความบกพร่องในการดูแลสัตว์ หรือความรับผิดชอบเด็ดขาด ซึ่งหากพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศอังกฤษจะพบว่าการขยายความรับผิดชอบไปยังบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสุนัขโดยตรงด้วย เช่น กำหนดให้ผู้ปกครองของเด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปีที่เป็นเจ้าของสุนัขหรือครอบครองสุนัขต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขด้วย หรือเจ้าของจะไม่สามารถละสิทธิในการเลี้ยงดูหรือเป็นเจ้าของสุนัขได้โดยทันทีหากยังไม่มีผู้รับดูแลสุนัขต่อ ซึ่งการกำหนดมาตรการดังกล่าวจะทำให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสุนัขไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ ผู้เสียหายย่อมได้รับการเยียวยาชดใช้ค่าเสียหาย มาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขจึงควรกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัข ผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน และบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเอาไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากความเสียหายโดยอ้อมต้องมีผู้ที่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

4. จากการศึกษาพบว่าเหตุที่ใช้ในการยกเว้นความรับผิดชอบจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ จะมีการยกเว้นความรับผิดชอบในกรณีที่ความเสียหายนั้นเกิดจากความผิดของผู้ที่ได้รับความเสียหายเอง ผู้กระทำ ความผิดจะสามารถอ้างเหตุยกเว้นความรับผิดชอบได้ในสองกรณีเท่านั้น แต่จะไม่สามารถอ้างว่าตนไม่มี ความผิดไม่ได้ ในส่วนของประเทศไทยเหตุยกเว้นความรับผิดชอบอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจ

เป็นอันตราย จะมีการยกเว้นความรับผิดในกรณีที่มีความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย ความผิดของผู้ที่ได้รับความเสียหายเอง และเพิ่มเติมตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ผู้กระทำความผิดจะสามารถอ้างเหตุยกเว้นความรับผิดในเรื่องที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยง การรักษาตามชนิด ตามวิสัย และพฤติกรรมของสัตว์เพิ่มเติมอีกเหตุหนึ่ง

ในกรณีความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะในฐานะเจ้าของสุนัข ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัข และผู้รับดูแลสุนัขแทน เนื่องจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าสุนัขนั้นสามารถสร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สิน และร่างกายของบุคคลอื่นได้ สุนัขจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษที่แตกต่างจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป เจ้าของสุนัขหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขจึงต้องตระหนักและรู้จักสุนัข วิธีการเลี้ยง และการป้องกันการความเสียหายที่สามารถเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายขึ้นในสังคม ผู้เลี้ยงสุนัขและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขเมื่อต้องการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายความรับผิดชอบย่อมต้องมากขึ้นตามมา ดังนั้นหากเกิดความเสียหายที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย การพิจารณาความรับผิดกฎหมายควรบัญญัติความรับผิดอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายบนพื้นฐานความรับผิดแบบความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) เพื่อเป็นการควบคุมผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายว่าต้องเป็นบุคคลที่มีความพร้อม มีรู้และเข้าใจในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็นอย่างดี เพื่อที่การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายจะไม่สามารถสร้างความเสียหายของทรัพย์สิน และบุคคลอื่นในสังคมได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเมื่อได้วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของประเทศไทย โดยศึกษาเทียบเคียงกับมาตรการความคุ้มครองการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ จึงสามารถสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายของประเทศไทย โดยนำมาตรการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์มาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย โดยผู้เขียนขอแยกข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่ควรนำมาใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเป็น 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะทางด้านกฎหมาย และข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2.1 ข้อเสนอแนะทางด้านกฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรมีการตรากฎหมายกำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป และการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยควรตรากฎหมายขึ้นในลำดับพระราชบัญญัติ เพื่อให้กฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขมีผลบังคับใช้กับพื้นที่ทั่วทั้งประเทศไทย ให้มีกฎเกณฑ์และหลักการปฏิบัติหลักที่ใช้เหมือนกันทุกพื้นที่ โดยมาตรการทางกฎหมายเฉพาะควรแบ่งมาตรการทางกฎหมายเป็นหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. หมวดนิยามศัพท์

บทบัญญัติทางกฎหมายควรมีการกำหนดคำนิยามความหมายต่างๆ เอาไว้อย่างชัดเจนเพื่อความชัดเจนในความหมาย เพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยจากการศึกษาเห็นว่ามาตรการทางกฎหมายควรกำหนดความหมายของเจ้าของสุนัข และหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของสุนัขเพิ่มเติม ดังนี้

เจ้าของสุนัข ต้องมีการกำหนดความหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม โดยควรขยายความหมายเพิ่มเติมไปถึงบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเจ้าของสุนัขซึ่งเป็นบุคคลที่มีอายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขจะยังคงมีอยู่ต่อไป แม้เจ้าของของจะสละกรรมสิทธิ์ในตัวสุนัข หรือสุนัขได้พ้นจากการดูแลของเจ้าของสุนัข โดยเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถนำมาปฏิเสธความรับผิดชอบได้ จนกว่าสุนัขนั้นจะมีบุคคลอื่นมารับดูแลแทนโดยมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงเจ้าของสุนัขโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนดไว้

การแบ่งกลุ่มสุนัข เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้ และเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข ควรมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดแบ่งสายพันธุ์สุนัขให้มีความชัดเจน โดยควรแบ่งกลุ่มสุนัขออกเป็นสุนัขกลุ่มทั่วไป กลุ่มที่อาจเป็นอันตราย และกลุ่มที่เป็นอันตรายด้วยสายพันธุ์ของตัวเอง เพื่อกฎหมายจะสามารถนำมาบังคับใช้กับสุนัขในแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจนในด้านมาตรการควบคุมพิเศษที่ต้องกระทำเพิ่มเติมมากกว่าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป

2. หมวดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และเจ้าพนักงาน

ประเทศไทยควรมีหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หากเจ้าของสุนัขไม่ปฏิบัติตามย่อมมีความผิดตามกฎหมาย โดยจากการศึกษาหน้าที่และภารกิจหน่วยงานของประเทศไทยนั้น หน้าที่การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเข้าได้กับหน้าที่และภารกิจของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากภารกิจหลักคือการควบคุมและสัตว์ทุกชนิด ประกอบกับส่วนงานราชการของกรมปศุสัตว์ได้มีการแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ เป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้ทั่วประเทศ และเพื่อให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรต้องมีการร่วมมือกันจากทุกภาคส่วนจึงควร

มีการบัญญัติให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถมีอำนาจในการเพิ่มเติมข้อบัญญัติและหลักเกณฑ์บางประการได้เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องข้อกำหนดบางประการให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

โดยอำนาจเจ้าพนักงานที่ได้รับอนุญาตให้มีอำนาจในการจับและยึดสุนัขที่อยู่ในที่สาธารณะได้ในกรณีที่เจ้าของสุนัขหรือผู้ดูแลแทนกระทำผิดกฎหมาย สุนัขไม่ได้สวมตะกร้อครอบปาก หรือถูกควบคุมด้วยสายจูงในที่สาธารณะ หรือสุนัขมีลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น โดยสามารถจับสุนัขเพื่อไปกักขังยังสถานที่ที่เหมาะสมได้

3. หมวดการขึ้นทะเบียนสุนัข และการขอใบอนุญาตการเลี้ยงสุนัข

จากการศึกษาแนวทางมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศอังกฤษ และประเทศนิวซีแลนด์ มาตรการทางกฎหมายการเลี้ยงสุนัขควรกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขที่มีอายุตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปมาจดทะเบียนตามขั้นตอนที่กฎหมายได้กำหนด และจำเป็นต้องต่อทะเบียนสุนัขเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการปรับปรุงประวัติของสุนัขทุกปี เช่น ประวัติการรับวัคซีน การทำหมัน การเปลี่ยนที่อยู่ เป็นต้น โดยการขึ้นทะเบียนสุนัขประเทศไทยมาตรการทางกฎหมายควรกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขทุกสายพันธุ์ต้องนำสุนัขมาฝังไมโครชิปเพื่อเป็นเครื่องหมายระบุตัวสุนัขได้อย่างถาวร โดยใส่ข้อมูลที่สำคัญที่จำเป็นของสุนัขเอาไว้ เพื่อติดตามสุนัข ตรวจสอบผู้เลี้ยง และหากสุนัขมีพฤติกรรมที่มีดุร้ายและก้าวร้าว ระบบสามารถบันทึกข้อมูลไว้ในไมโครชิปได้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขได้ โดยในส่วนของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายนอกจากการจดทะเบียนและการขึ้นทะเบียนควรมีการขอใบอนุญาตการเลี้ยงสุนัข และจำเป็นต้องมีการต่ออายุทุกปีเพื่อประเมินความสามารถในการดูแลสุนัขที่อาจเป็นอันตรายของเจ้าของสุนัขได้ โดยมีการชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน การขอใบอนุญาต และการต่อทะเบียนการเลี้ยงสุนัขตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

4. หมวดควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข

ควรมีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายมาควบคุมเจ้าของสุนัขที่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัขโดยควรกำหนดให้เจ้าของสุนัขหมายรวมถึงบิดามารดาของเจ้าของสุนัขที่มีอายุไม่บรรลุนิติภาวะเป็นเจ้าของสุนัขร่วมด้วย โดยเจ้าของสุนัขต้องมีหน้าที่ในการควบคุมสุนัขทั้งที่อยู่ในสถานที่เลี้ยง หรืออยู่นอกสถานที่เลี้ยง โดยต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ตามที่กฎหมายได้กำหนด และควรมีมาตรการทางกฎหมายมาควบคุมกำหนดความพร้อมของสถานที่เลี้ยงสุนัข ให้มีความเหมาะสมต่อสายพันธุ์สุนัข และปริมาณจำนวนของสุนัขที่ผู้เลี้ยงสุนัขประสงค์จะเลี้ยงสุนัข เช่น สุนัขสายพันธุ์ใหญ่ควรมีพื้นที่ให้สุนัขได้ออกกำลังกาย และแสดงพฤติกรรมทางธรรมชาติของสุนัขให้เพียงพอ หากมีการเลี้ยงสุนัขหลายตัวสถานที่ควรเพียงพอต่อการเลี้ยงสุนัขไม่แออัด ดูแลและความสะอาดได้ดี

5. หมวดการควบคุมการเลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษ

หลักเกณฑ์ในการควบคุมเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย มาตรการทางกฎหมายควรเข้มงวดในการเลี้ยงสุนัขในด้านต่างๆ อย่างเข้มงวดเป็นพิเศษ เช่น การดูแลสุนัขสายพันธุ์ที่กำหนดว่าเป็นสุนัขสายพันธุ์ควบคุมพิเศษให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม สถานที่เลี้ยงดูสุนัขควรมีความแข็งแรงมั่นคงที่สามารถมั่นใจได้ว่าสุนัขจะไม่สามารถออกจากสถานที่ได้เอง รวมถึงสถานที่ควรมีความมิดชิดบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงสุนัขได้ และสุนัขไม่สามารถมีอิสระในการออกนอกสถานที่เลี้ยงสุนัขได้ด้วยตัวเอง รวมทั้งควรมีป้ายแจ้งเตือนให้บุคคลภายนอกเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นสถานที่มีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย ในการนำสุนัขออกนอกสถานที่หรือมีความจำเป็นต้องนำสุนัขไปสถานที่สาธารณะผู้เลี้ยงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์สายจูง ตะกร้อครอบปากเพื่อที่จะสามารถควบคุมไม่ให้สุนัขไปก่อความเสียหายได้

ควรกำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้ที่นำสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกนอกสถานที่เลี้ยงหรือนำสุนัขออกมายังสถานที่สาธารณะ ควรมีการกำหนดอายุบุคคลผู้พาสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายออกนอกสถานที่ว่าควรมีอายุอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 18-60 ปี หากเจ้าของไม่สามารถควบคุมสุนัขได้ในขณะนั้นและสุนัขได้ไปทำอันตรายหรือสร้างความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นผู้ที่ควบคุมสุนัขอยู่ในขณะนั้นจะมีความผิดตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนสุนัขให้แก่บุคคลอื่นได้ หากยังไม่ได้มีหนังสือยินยอม และมีการจดทะเบียนใหม่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. หมวดบทกำหนดโทษ

บทกำหนดโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดจากความเสียหายอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายควรมีความผิดทั้งทางแพ่ง และอาญา โดยอัตราโทษควรอยู่ในระดับที่สามารถยับยั้งและป้องปรามการกระทำความผิดได้ และกำหนดให้สอดคล้องกับความเสียหายของผู้ได้รับความเสียหายตามสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม

ในเหตุเพื่อยกเว้นความรับผิดเห็นควรพิจารณาเหตุยกเว้นความรับผิดให้ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และกลุ่มของสุนัข โดยในกรณีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายควรกำหนดพื้นฐานความรับผิดแบบความรับผิดแบบเคร่งครัด (Strict Liability) เจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายหรือผู้รับดูแลแทนต้องรับผิด จะอ้างเหตุยกเว้นความรับผิดไม่ได้ เนื่องจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายเจ้าของสุนัขจะต้องตระหนักอยู่แล้วว่าสุนัขจำเป็นต้องได้รับการดูแล และควบคุมเป็นพิเศษมากกว่าสุนัขสายพันธุ์ทั่วไป เหตุยกเว้นความรับผิดควรใช้ได้เพียงกรณีเป็นความผิดที่เกิดจากตัวผู้เสียหายเพียงเท่านั้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. การกระทำผิดหากพิจารณาพบว่าปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัข หรือการแก้ไขที่ตัวสุนัขได้โดยตรง ควรมีการบัญญัติเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายในการมุ่งเน้นในเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัข เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาขึ้นอีกในอนาคต เช่น การปรับเปลี่ยนสถานที่เลี้ยง ผู้เลี้ยงต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรการเลี้ยงสุนัขเพื่อการขอใบอนุญาต หรือการกำหนดระยะเวลาการครอบครองสุนัขของเจ้าของสุนัข เป็นต้น หรือในกรณีที่สามารถแก้ไขได้ที่ตัวสุนัข เช่น คำสั่งให้ทำหมันสุนัขเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว การนำสุนัขไปเข้ารับการฝึกสอนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น

2. การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายควรมีการกำหนดให้ผู้เลี้ยงต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหายจากการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายว่าย่อมจะได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรม ซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อทั้งเจ้าของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตรายและแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหายจากสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย

3. ภายใต้มาตรการทางกฎหมายในการเลี้ยงสุนัขเพื่อให้เกิดความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยของประชาชนแล้ว ควรคำนึงถึงการคุ้มครองสุนัขตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย โดยควรกำหนดให้เจ้าของสุนัขควรเลี้ยงดูสุนัขตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ โดยมีความรับผิดชอบต่อสุนัขของตนในด้านความเป็นอยู่ อาหาร น้ำที่เหมาะสม ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องเมื่อสุนัขเจ็บป่วย สุนัขควรสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติของสายพันธุ์ได้อย่างเหมาะสม โดยหากเจ้าของสุนัขละเลยไม่ปฏิบัติตามควรได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด และเจ้าพนักงานสามารถมีอำนาจที่จะนำสุนัขที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องไปยังสถานที่ที่สุนัขจะได้รับการดูแลตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ได้

4. ประเทศไทยควรมีสถานที่ในการดูแลสุนัขที่ไม่มีเจ้าของหรือไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องอย่างเพียงพอเพื่อเป็นการลดปัญหาสุนัขจรจัด ทำหมันสุนัขเพื่อลดอัตราการเกิดของสุนัขที่ไม่มีเจ้าของอันจะเป็นการลดภาระของภาครัฐในการจัดการกับสุนัขจรจัด โดยสามารถทำให้สถานที่รับดูแลสุนัขเป็นสถานที่ที่บุคคลที่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัขสามารถเข้ามาเพื่อขอรับสุนัขไปเลี้ยงดูได้ เพื่อให้การจัดการกับสุนัขที่ไม่มีที่อยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดอัตราจำนวนสุนัขเร่ร่อน ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐในการจัดการดูแลปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด เช่น การดูแลจัดการความสะอาดจากสิ่งปฏิกูล ค่าดูแลรักษาบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากสุนัข และสามารถเป็นการควบคุมโรคติดต่อที่เกิดจากสุนัขได้อีกด้วย

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับมนุษย์มาอย่างช้านาน ในปัจจุบันสุนัขเป็นสัตว์ที่มนุษย์นิยมเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านมากที่สุด สุนัขจึงได้ถูกพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นมามากมายเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การเลี้ยงสุนัขของมนุษย์ แต่เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่มีชีวิตจิตใจมีความรู้สึกนึก

คิด การเลี้ยงสุนัขโดยปราศจากความเข้าใจที่เพียงพออาจทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสุนัขอาจก่อปัญหาและสร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินและร่างกายของบุคคลอื่นได้ เกิดเป็นปัญหาในสังคม ในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลด้วยกันหลายฝ่าย โดยควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของบุคคลในสังคม ในส่วนของผู้เลี้ยงสุนัขย่อมต้องมีความตระหนักในความรับผิดชอบของตนต่อสังคมจากการเลี้ยงสุนัข ควรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยง ไม่ปล่อยให้สุนัขไปสร้างความเสียหายต่อบุคคลอื่นได้ หากประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัข มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าของสุนัขที่ชัดเจนครอบคลุม มีการกำหนดโทษและความรับผิดชอบที่สามารถเป็นการควบคุมและป้องปรามการกระทำความผิด มีหน่วยงานที่ดูแลบังคับใช้กฎหมายที่ควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าของสุนัขมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสุนัข ด้วยการร่วมมือกันในหลายภาคส่วนประเทศไทยก็ย่อมจะปราศจากปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงสุนัขในที่สุด

บรรณานุกรม

- กรซกร ม่วงกล้า. **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยง ศึกษากรณีเฉพาะสุนัข.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2553.
- กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค, สำนักโรคระบาดวิทยา. **รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ประจำปีสัปดาห์ ปีที่ 42 ฉบับที่ 52 (6 มกราคม 2555).** ค้นวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558 จาก http://epid.moph.go.th/wesr/file/y54/F54526_3526.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค, สำนักโรคระบาดวิทยา. **สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากสุนัข กัด ปี พ.ศ.2553. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำปีสัปดาห์. 42, 52 (มกราคม 2555): 817-819.**
- กองควบคุมโรคระบาด. **หนังสือที่ กบ 0605/ว. 27 พฤษภาคม 2534 เรื่องระงับการนำเข้าสุนัข พันธุ์พิทบูลเทอร์เรียไว้เป็นการชั่วคราว.**
- กาญจนารัตน์ สิริโรจน์. **สิทธิและเสรีภาพของประชาชน: ความคุ้มครองที่อาจถูกจำกัดโดยกฎหมาย และกฎ. ใน ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้ รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: พี. เพรส, 2557. หน้า 1-35.**
- การเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์ ร็อตไวเลอร์ (Rottweiler).** ค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2558 จาก <http://mackiedog.com/rottweiler/>
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. **การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ. 3 (กันยายน- ธันวาคม 2544): 27-35.**
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. **หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547.**
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. **หลักพื้นฐานกฎหมายว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557.**
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548.** ค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://office2.bangkok.go.th/vet/images/act/provcontrol.pdf>
- คณิต ฒ นคร. **กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547.**
- คู่มือการเลี้ยงมะหมาน่ารัก เล่มที่ 1. นนทบุรี: วี. ที. เอส. บุ๊คเซ็นเตอร์, 2555.**
- จิตติ ติงศ์ภักดิ์. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2543.**

- จิตติ ดิงค์ภักดิ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาคที่ 2 ตอนที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2543.
- จิต เศรษฐบุตร. หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2553.
- จีระศักดิ์ ธีรธนบุรณ์ และคณะ. รายวิชาการจัดการเลี้ยงดูสุนัข. ขอนแก่น: ภาควิชาสรีรวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสัตวแพทยศาสตร์. สารพันปัญหาสัตว์เลี้ยง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ตีรณสาร, 2549.
- ชนกพร จันทวิบูลย์. หมา (ไม่) หมา. กรุงเทพฯ: เนชั่น, 2545.
- ชูป ชัยฤทธิไกร. ความเสียหายอันเกิดจากสัตว์. วารสารนายความ. 22 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2553): 21-28.
- เชาวนะ ไตรมาศ. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญกับข้อคิดเห็นบางประการในการจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของประชาชน. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ. 8 (มกราคม-เมษายน 2549): 69-92.
- ดรพร ปิงสุทธีวงศ์. ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดอันเกิดจากการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายอันมีที่ประสงค์จะปกป้องบุคคลอื่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- ทัศน์วรรณ สิริพรหมเจริญ. มาตรฐานความระวังกรณีการกระทำโดยประมาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- นันทวัฒน์ ปรมาณนท์. หลักพื้นฐานของกฎหมายปกครอง. ค้นวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1229>
- บรรเจิด สิงคะนติ. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549.
- เบลีย์, เกวน. เลือกหมาให้เหมาะกับคุณ. แปลจาก Choosing the Right Gog for You โดย อาสยา ฐกัตกุล. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์, 2549.
- ประพจน์ เกตราภาค และครองแผน ไชยธนะสาร. สุนัขวางใจใกล้ชิด. กรุงเทพฯ: เดลฟี, ม.ป.ป.
- ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

- ปราณี พาณิชย์พงษ์. **สุนัขพันธุ์ดุร้าย คิดให้ดีกว่าเลี้ยง**. ค้นวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 จาก www.dld.go.th/th/index.php/2010-02-16-08-16-57/145---2555/6597---462555
- ปานเทพ รัตนากร. **สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 6 อีสาระจากความเจ็บปวดและโรคภัย**. ค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf.
- ปานเทพ รัตนากร. **สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 7 อีสาระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ**. ค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf
- ปานเทพ รัตนากร. **สวัสดิภาพสัตว์ ตอนที่ 8 อีสาระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ**. ค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558 จาก www.VS.mahidol.ac.th/lovedog/.../Animal%20welfare%20vol1-9.pdf
- ปานรวี ชีวีตโสภณ. **ปัญหาความรับผิดชอบทางอาญาในการกระทำโดยประมาทของแพทย์**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- พจน์ ปุษปาคม. **คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด**. กรุงเทพฯ: แสงทองการพิมพ์, 2523.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535**. ค้นวันที่ 19 ตุลาคม 2558 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A136/%A136-20-9999-update.pdf>
- พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557**. ค้นวันที่ 19 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.thaigov.go.th/pcb/data/group1/g1n03.pdf>
- ไพจิตร ปุญญพันธ์. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดและหลักกฎหมายละเมิด เรื่องข้อสันนิษฐานความผิดของกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ, 2548.
- โฟเกิล, บรูซ. **คู่มือดูแลสุนัขฉบับสมบูรณ์**. แปลจาก Complete Dog Care Manual โดยคณาจารย์ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2543.
- มยุรี จำจรัส. **การจำกัดสิทธิ และเสรีภาพเท่าที่จำเป็น และการไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. ค้นวันที่ 20 กันยายน 2558 จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/Constitution2550.pdf>
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543.
- วิรัช นิมิตรสันติวงศ์. พฤติกรรมสัตว์เลี้ยง. กรุงเทพฯ: มาดลองคุณ-ซีเอสบี, 2554.
- ศันท์กรณ โสทธิพันธ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557.
- ศักดิ์ สอนงชาติ. คำอธิบายโดยย่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ละเมิด และความรับผิดชอบทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ, 2551.
- สมยศ เชื้อไทย. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557.
- สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งโลก. การรณรงค์ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ 2550. ค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2558 จาก http://media.animalsmatter.org/media/resources/thai/thai_brochure.pdf
- สมิต สวามิภักดิ์. การเลี้ยงสุนัข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บีบีบุ๊ก พับลิเคชั่น, 2542.
- สันต์ นาคะสุวรรณ. อเมริกัน พิตบูล เทอเรีย. กรุงเทพฯ: เทพพิทักษ์การพิมพ์, ม.ป.ป.
- สายสุดา ینگสานนท์. ความรับผิดชอบเด็ดขาดในกฎหมายลักษณะละเมิด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สารพันปัญหาสัตว์เลี้ยง. กรุงเทพฯ: ตีรณสาร, 2549.
- สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์. หนังสือที่ กษ 0610/ว. 29 พฤศจิกายน 2545 เรื่อง
ชะลอการนำเข้าสุนัขที่เป็นอันตรายต่อประชาชน.
- สุนัข สายพันธุ์ เช่า เช่า (Chow Chow). ค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.dogthailand.net/forum/forum.php?mod=viewthread&tid=743>
- สุขุม ศุภนิธย์. คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2544.
- เสาวนีย์ อัครวิจารณ์. สิทธิมนุษยชนกับกฎหมายปกครอง: การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน. ค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 จาก http://www.op.mahidol.ac.th/orla/e_book/e_book_02.pdf
- หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2556.

อนันต์ จันทโรภากร. **โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายลักษณะละเมิด**. กรุงเทพฯ: พีเคพรินติ้งเฮาส์, 2531.

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. **ทฤษฎีอาญา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2556.

ออดอตัน, เดวิด. **สุนัข**. แปลจาก Eye Witness Handbooks: Dogs โดย คณาจารย์ภาควิชา
อายุรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊กส์,
2545.

อุดม รัฐอมฤต, นพนิติ สุริยะ และบรรเจิด สิงคะเนติ. **การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิ
และเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28**. กรุงเทพฯ: นานาสิ่งพิมพ์, 2544.

อุดมศักดิ์ สนธิพงษ์. **สิทธิมนุษยชน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2555.

10-Year U.S. Dog Bite Fatality Chart–2005 to 2014. Retrieved October 10, 2015
from [http://www.dogsbite.org/pdf/11-year-dog-bite-fatality-chart-
dogsbiteorg.pdf](http://www.dogsbite.org/pdf/11-year-dog-bite-fatality-chart-dogsbiteorg.pdf)

About Dogs-at January 2010. Retrieved January 1, 2016 from [http://webcache.
googleusercontent.com/search?q=cache:2dqUK6DhsJYJ:www.dogsafety.gov
t.nz/dogsafety.nsf/wpg_URL/FAQsIndex!OpenDocument+&cd=5&hl=en&ct=
clnk&gl=th](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2dqUK6DhsJYJ:www.dogsafety.govt.nz/dogsafety.nsf/wpg_URL/FAQsIndex!OpenDocument+&cd=5&hl=en&ct=clnk&gl=th)

AKC Dog Breeds: Afghan Hound. Retrieved October 23, 2015 from [http://www.
thedogencyclopedia.com/Afghan_Hound.htm](http://www.thedogencyclopedia.com/Afghan_Hound.htm)

Allen, Francis A. Criminal Justice Legal Values and Rehabilitative Ideal. **Journal of
Criminal Law and Criminology**. 50 (September-October 1959): 226-232.

American Pit Bull Terrier. Retrieved October 23, 2015 from [http://www.allbigdog
breeds .com/american-pit-bull-terrier/](http://www.allbigdogbreeds.com/american-pit-bull-terrier/)

Chihuahua. Retrieved October 23, 2015 from [http://www.dodogs.website/
chihuahua/](http://www.dodogs.website/chihuahua/)

Dangerous Dog Act 1991. Retrieved October 20, 2015 from [http://www.legislat
ion.gov.uk/ukpga/1991/65/contents](http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/65/contents)

Dangerous Dogs Amendment Act 1997. Retrieved October 20, 2015 from [http://
legislation.gov.uk/ukpga/1991/65](http://legislation.gov.uk/ukpga/1991/65)

The Dangerous Dogs Exemption Schemes Order 2015. Retrieved October 30, 2015
from [http://www.legislation.gov.uk/uksi/2015/138/pdfs/uksi_20150138
_en.pdf](http://www.legislation.gov.uk/uksi/2015/138/pdfs/uksi_20150138_en.pdf)

- Dog Attacks Deaths and Maimings, U.S. & Canada September 1982 to December 31 2014.** Retrieved October 10, 2015 from <http://www.dogsbite.org/pdf/>
- Dog Control Act 1996.** Retrieved October 22, 2015 from <http://www.legislation.govt.nz/act/public/1996/0013/latest/DLM374410.html>
- The Dog Encyclopedia.** London: Dorling Kindersley, 2013.
- Glanvillie, Williams. **Textbook of Criminal Law.** 2nd ed. London: Stevens&Son, 1983.
- The Golden Retriever Breed Standard.** Retrieved October 23, 2015 from <http://www.totallygoldens.com/golden-retriever-breed-standard/>
- Guard Dog Act 1975.** Retrieved October 22, 2015 from http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1975/50/pdfs/ukpga_19750050_en.pdf
- Hospital Admissions for Injuries Caused by Dogs up 76% in 10 years.** Retrieved January 1, 2016 from www.theguardian.com/uknew/2015/may/28/hospital-admissions-for-injuries-cause-by-dogs-up-76-over-past-10-years
- Hounds Group.** Retrieved October 23, 2015 from <http://www.akc.org/dog-breeds/groups/hound/>
- The Microchipping of Dogs (England) Regulation 2015.** Retrieved October 30, 2015 from <http://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2015/9780111125243>
- Mueller, G. O. W. **The German Draft Criminal Code 1960-An Evaluation in Terms of American Criminal Law.** Illinois: 25 Univ, 1961.
- Non-Sporting Group.** Retrieved October 23, 2015 from <http://www.akc.org/dog-breeds/groups/non-sporting/>
- Pomeranians...Advice You Can Trust.** Retrieved October 23, 2015 from <http://www.yourpurebredpuppy.com/dogbreeds/pomeranians.html>
- Regional Pet Population 2015.** Retrieved January 1, 2016 from <http://www.pfma.org.uk/regional-pet-population-2015>
- Shetland Sheepdog Picture Breed.** Retrieved October 23, 2015 from <http://www.canisite.com/2016/02/shetland-sheepdog-puppies/#4>
- Smith, John. **Smith & Hogan Criminal Law.** London: Butterworths Lexisnexis, 2002.

South African Boerboel Information. Retrieved October 23, 2015 from

[http://www.next daypets.com/South-African-Boerboel.htm](http://www.nextdaypets.com/South-African-Boerboel.htm)

Yorkshire Terrier. Retrieved October 23, 2015 from [http://www.dogbreedhealth](http://www.dogbreedhealth.com/yorkshire-terri)

[.com/yorkshire-terri](http://www.dogbreedhealth.com/yorkshire-terri)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลสายพันธุ์สุนัขที่ห้ามนำเข้าประเทศ

ที่ กษ ๐๖๒๑/๒๑๖

กองสารวัตรและกักกัน
๙๑ ม.๔ ถ.ติวานนท์ ต.บางกะดี
อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี ๑๒๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ตอบข้อมูลสายพันธุ์สุนัขที่ห้ามนำเข้าในประเทศไทย

เรียน นางสาวพรรณวิภา วงศ์พานิช

ตามที่ท่าน มีความประสงค์ขอทราบข้อมูลชนิดสุนัขสายพันธุ์ที่กรมปศุสัตว์ห้ามนำเข้าในประเทศไทย และสาเหตุการห้ามนำเข้า รวมถึงเอกสารอื่นที่สามารถเผยแพร่ได้และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา นั้น กรมปศุสัตว์ ได้ชะลอการนำเข้าสุนัขที่เป็นอันตรายต่อประชาชน ได้แก่ สุนัขพันธุ์ Pit Bull Terrier พันธุ์ American Staffordshire Terrier และพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำเข้าสู่สุนัขสายพันธุ์ที่มีนิสัยดุร้ายเข้าราชอาณาจักรมาเพาะเลี้ยง ขยายพันธุ์ในประเทศ ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายยุทธนา ชัยศักดิ์านุกุล)
ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกัน
และควบคุมโรคระบาดสัตว์ข้ามแดน
รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการกองสารวัตรและกักกัน

ฝ่ายระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๕๐๑ ๓๔๗๓ - ๕ ต่อ ๑๐๕

โทรสาร ๐ ๒๕๐๑ ๓๔๗๓ - ๕ ต่อ ๑๐๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ aqi3@dld.go.th

F1 FEB 2016

1157
A 14-15

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สังกัดกรมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ โทร. 0-26534444 ต่อ 4175 โทรสาร/0-26534929
ที่ กษ 0610/ว 00607 วันที่ 29 พฤศจิกายน 2545
เรื่อง ขะลอกการนำเข้าสุนัขที่เป็นอันตรายต่อประชาชน

เรียน หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ กรุงเทพมหานคร

ด้วยสุนัขพันธุ์ American Staffordshire Terrier และพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เป็นสุนัขที่มีนิสัยดุร้ายและนิยมเลี้ยงเพื่อเป็นเกมสต่อสู้และมีสายเลือดใกล้เคียงกับสุนัขพันธุ์ Pit Bull Terrier ซึ่ง สำนักรักษาควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ได้มีคำสั่งระงับการนำเข้าไปแล้วนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ ให้มีการนำเข้านิสัขพันธุ์ที่มีนิสัยดุร้ายเข้าราชอาณาจักรรวมทั้งหมาเพาะเลี้ยง ชนสายพันธุ์ในประเทศ อาจทำให้เกิดอันตราย ต่อประชาชนได้

สำนักรักษาควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ให้ท่านชะลอกการนำเข้าสุนัขพันธุ์ American Staffordshire Terrier และพันธุ์ American Staffordshire Bull Terrier เข้าในราชอาณาจักร
จึงเรียนมาเพื่อทราบและยึดถือปฏิบัติ

(นายจันทน์ อึ้งตระกูลสุข)
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ
สำนักรักษาควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

ร.ค.ค. ๒๕๔๖

ที่ไปแทน

Chief Officer (กษ.)
118-45

ร.ค.ค.
118-45

118-45

118-45

118-45

Opt.
118-45

118-45

ด่วนมาก

บันทึกข้อความ

กรมการปกครอง
เลขที่ 1167
วันที่ 29 กรกฎาคม 2554

ส่วนราชการ กองควบคุมโรคระบาด
ที่ กษ 0605/ว 2014 วันที่ 29 กรกฎาคม 2554

เรื่อง ระเบียบการนำเข้าสุนัขพันธุ์พิทบูลเทอร์เรียไว้เป็นการชั่วคราว

เรียน หัวหน้าด่านศุลกากรทั่วประเทศ ทุกด่าน

ความหมายฉบับที่ 16 ไปรษณีย์กรมการนำเข้าสุนัขพันธุ์พิทบูลเทอร์เรีย (Pit bull terrier) ไว้เป็นการชั่วคราว ควบคู่กับสุนัขที่ถูกเลี้ยงไว้เพื่อการต่อสู้โดยเฉพาะ อาจเป็นอันตรายต่อประชาชนได้ หากมีการแพร่ขยายพันธุ์ในประเทศเป็นจำนวนมาก จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

(นายระพีพงศ์ วงศ์)

ผู้อำนวยการกองควบคุมโรคระบาด

- ① ให้นำใบทราบ นวัตกรรม และ สิ่งพิมพ์
  - ② ตรวจสอบรายชื่อ พันธุ์สุนัขที่นำเข้ามา และ ส่งข้อมูลมายังกรมการปกครอง
- พระยงค์ นิลนิรันดร์

Fax 295 2779 1107

ภาคผนวก ข

Dog Attack Deaths and Maimings, U.S. & Canada
September 1982 to December 31, 2014

ตาราง Dog Attack Deaths and Mainings, U.S. & Canada September 1982 to December 31, 2014

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Akita	70	44	22	8	52	.07%
Akita mix (inspecific)	2	2	0	0	2	
Akita/Chow mix	3	3	0	0	3	
Akita/Lab mix	1	1	0	0	1	
Akita/terrier mix	2	1	0	0	1	
Airedale/boxer	1	1	0	1	0	
Airedale	2	1	1	2	0	.02%
Anatolian shepherd	1	1	0	0	1	
Australian blue heeler	13	4	2	1	5	
Australian shepherd	11	7	2	0	5	
Australian shepherd mix	1	0	1	1	0	
Basset	2	0	2	0	2	
Basset/GSD mix	1	1	0	1	0	
Basset/beagle mix	1	1	0	0	1	
Basset/Lab mix	1	1	0	1	0	
Beagle	4	3	1	1	3	2.32%
Belgian shepherd (Malinois)	7	4	3	0	4	.04%
Bernese mountain dog	1	0	1	0	1	.06%
Black mouth cur	4	3	1	0	4	
Blue heeler	20	2	3	0	5	
Border collie	2	1	1	1	2	.09%
Boston terrier	2	0	1	1	0	1.81%
Boxer	64	19	23	7	31	1.25%
Boxer/Australian shephe	1	1	0	0	1	

ตาราง (ต่อ)

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Boxer/German shepherd mix	1	1	0	1	0	
Boxer/Lab mix	3	1	2	0	3	
Boxer mix	10	3	5	2	6	
Boxer/Sharpei	1	1	0	0	1	
Briard	2	0	1	1	0	.09%
Brittany spaniel	4	1	0	0	1	
Bulldog (English)	20	12	4	1	14	.06%
Bull mastiff (Presa Canario)	111	46	41	18	63	0.02%
Bull mastiff/German shepherd	2	1	0	1	0	
Buff mastiff/Rottweiler	2	1	1	0	2	
Bull mastiff/Boxer	1	1	0	1	0	
Bull terrier (not pit)	3	1	1	0	1	
Cane Corso/Italian mastiff	21	4	11	2	12	.05%
Cane Corso/pit bull mix	1	1	0	1	1	
Catahoula	4	1	1	1	1	.02%
Catahoula/pit bull mix	1	0	1	1	0	
Caucasian shepherd	1	0	1	0	1	
Cavalier King Charles spaniel	1	0	1	0	1	
Chesapeake Bay retriever	3	3	0	0	2	
Chihuahua	1	1	0	1	1	2.75%
Chow	61	37	18	8	40	.01%
Chow/German shepherd	2	1	1	0	2	

ตาราง (ต่อ)

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Chow/husky mix	2	2	0	1	1	
Chow/Labrador mix	5	5	0	0	4	
Chow/Sharpei mix	1	1	0	0	1	
Chow mix (other)	7	7	1	1	7	
Cocker spaniel	2	2	0	0	2	.08%
Collie	4	4	0	1	3	1.62%
Collie/retriever mix	1	1	0	0	1	
Coonhound	3	1	2	1	1	.02%
Coton de Tulear	1	0	1	0	1	
Dachschund	6	3	3	1	6	4.68%
Dalmatian	3	3	0	0	3	.01%
Dalmatian/Akita mix	1	1	0	0	1	
Doberman	23	12	9	8	12	1.70%
Doberman/Great Dane mix	1	1	0	0	1	
Dogo Argentino	5	2	3	1	3	
Doge de Bordeaux	2	1	0	0	1	
East Highland terrier	1	0	1	1	0	
Fila Brasileiro	5	1	1	1	1	
German shepherd	113	65	41	15	73	3.72%
German shepherd mix	45	28	14	7	30	
German shepherd/husky mix	6	5	1	2	3	
German shepherd/Lab mix	11	4	2	1	5	
German shepherd/Sharpei	1	1	0	0	1	
Golden retriever	11	9	2	3	7	3.08%
Golden retriever mix	1	0	1	1	0	

ตาราง (ต่อ)

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Golden retriever/Lab mix	1	1	0	0	1	
Great Dane	37	12	9	3	19	1.08%
Great Pyrenees	4	1	2	1	2	
Greyhound	1	1	0	0	1	1.60%
Hound mix	3	2	1	0	3	
Husky	83	51	8	26	27	1.04%
Husky/Malamute mix	2	2	0	0	2	
Husky/Labrador mix	2	1	1	0	2	
Husky mix	3	0	2	1	1	
Jack Russell terrier	5	3	1	2	2	1.46%
Jack Russell/English bulldog	1	1	0	0	1	
Karelian bear dog	1	0	1	0	1	
Keeshond	1	0	1	1	0	
Labrador	56	37	17	3	45	2.47%
Labrador mix	27	18	7	1	23	8.98%
Lab/blue heeler mix	1	0	1	0	0	
Labrador/boxer mix	1	0	1	0	0	
Lab/Doberman	1	1	0	0	1	
Lab/Great Pyrenees	1	0	1	0	1	
Malamute	15	12	2	6	5	.08%
Maremma	1	0	1	0	1	.01%
Mastiff	28	23	5	5	17	1.15%
Mastiff/Rhodesian ridgeback	1	1	0	1	0	
Mini-pinscher	1	1	0	0	1	
Norwegian elkhound	1	0	1	0	1	
Old English sheep dog	2	1	1	2	0	
Old English sheep mix	1	0	1	0	1	

ตาราง (ต่อ)

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Pit bull	3397	1355	1312	295	2110	6.69%
Pit bull/Akita mix	4	0	4	0	4	
Pit bull/Australian shepherd	2	1	0	0	1	
Pit bull boxer mix	35	14	13	2	23	
Pit bull/chow mix	11	3	4	1	5	
Pit bull/Doberman mix	1	0	1	0	1	
Pit bull/Doberman/GSD/L ab	2	2	0	0	2	
Pit bull/Great Dane	1	1	0	0	1	
Pit bull/Great Dane/Dalmatian	1	0	2	0	2	
Pit bull/GSD mix	15	7	6	1	14	
Pit bull/Lab mix	43	27	11	5	29	
Pit/Rhodesian ridgeback mix	2	2	0	0	2	
Pit bull/Rott. Mix	56	12	9	2	17	
Pit bull/Sheltie mix	7	4	0	0	4	
Pit bull/Weimaraner mix	1	0	1	0	1	
Pit bull/wolf hybrid	1	1	1	0	2	
Pit mix unknown	22	3	2	1	5	
Plott hound	10	0	1	0	1	
Pointer mix	1	0	1	0	0	
Pomeranian	1	1	0	1	0	1.33%
Poodle	4	2	1	0	1	2.55%
Poodle/terrier	1	1	0	0	1	
Pug	1	1	0	0	1	

ตาราง (ต่อ)

Breed	Attacks doing bodily harm	Child victims	Adult victims	Deaths	Mainings	%/dogs
Pug/Rottweiler mix	2	1	0	1	0	
Rat terrier	2	0	1	0	1	
Queensland heeler	5	0	3	0	3	
Rhodesian ridgeback	2	2	0	0	2	.02%
Rottweiler	535	297	141	85	296	2.76%
Rottweiler/chow mix	2	2	0	0	2	
Rottweiler/GSD mix	18	9	8	3	14	
Rottweiler/Labrador	8	7	1	0	8	
Rottweiler/mastiff	2	1	1	1	1	
Russian terrier	1	0	1	0	1	
Saint Bernard	12	8	1	1	7	.10%
Schnauzer	1	0	1	1	0	1.55%
Setter	1	0	1	0	1	2.26%
Sharpei	6	6	0	0	6	1.45%
Sharpei/Rottweiler	2	1	0	0	1	
Sharpei/unknown mix	2	2	0	0	2	
Sharpei/Labrador	1	1	0	0	1	
Shiba Inu	3	1	1	1	1	.05%
Shih Tzu	5	2	3	0	5	1.74%
Springer spaniel	3	4	0	0	4	
Terrier mix (not pit bull)	2	0	2	0	2	
Tosa	1	1	0	0	1	
Unidentified	81	16	29	8	32	
Weimaraner	2	2	0	1	1	.82%
West Highland terrier	2	0	2	1	1	.32%
Wheaten terrier	3	1	1	0	2	.12%
Wolf hybrid	85	70	5	19	49	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวพรรณวิภา วงศ์พานิช

ประวัติการศึกษา

พยาบาลศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีสำเร็จการศึกษา พ.ศ.2551